

ПОЛИТИКИН

Немачка 5.80 DEM, Швајцарска 5.00 CHF, Аустрија
40.00 ATS, Шведска 28.00 SEK, Македонија 65.00 DEN,
Словенија 250 SIT, Русија 3.50 USD, Хрватска 12.00
HRK, БиХ 2.00 KM, Грчка 750 GRD, 2.00 ЦГ DEM

ISSN 0032-339-x

9 770032 339010

ЗАБАВНИК

25. 5. 2001. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LXIII • ЦЕНА 40 ДИНАРА • БРОЈ 2572

СТРИП ЦЕРЕМАЈА

У ЕПИЗОДИ

ЦРВЕНА
МАНОЧА

За све од 7 до 107

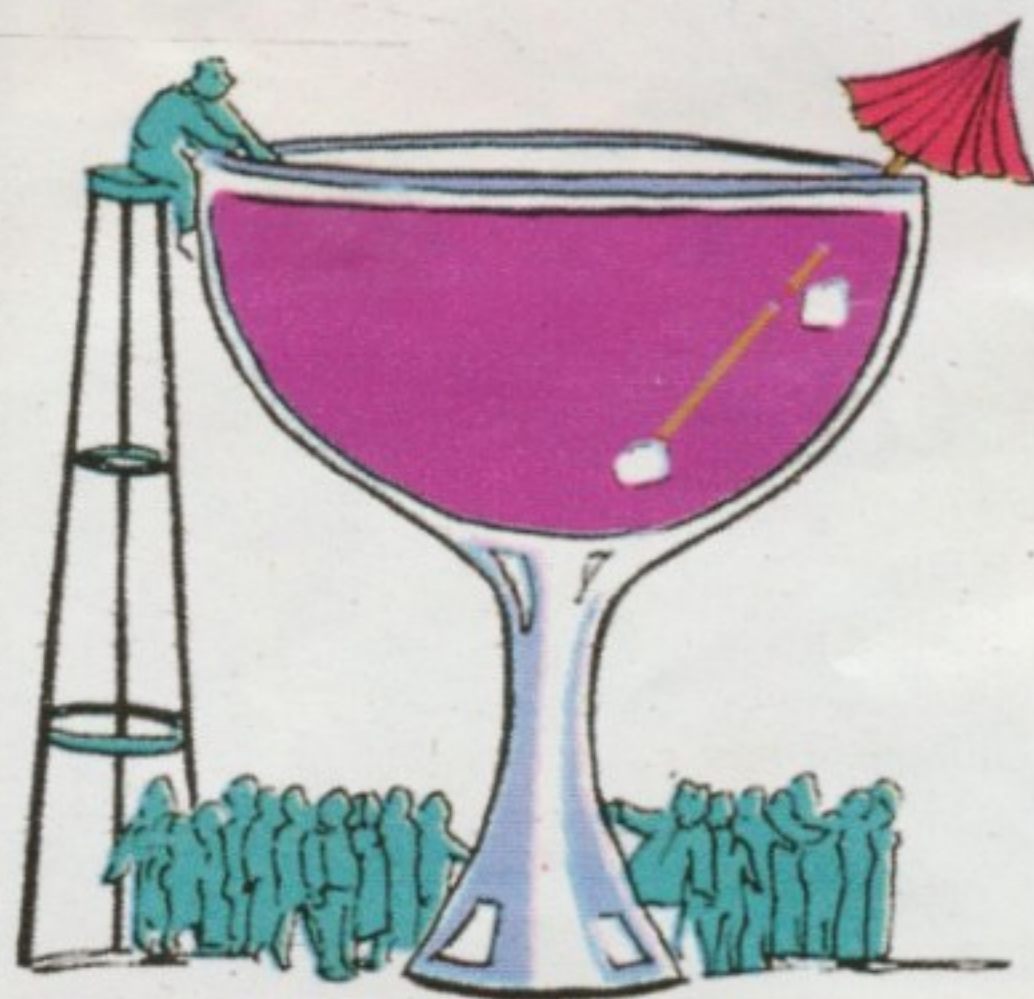
ШАПОМ ЗА КВАКУ

ОТВОРИО ЈЕ ДВОЈА ВРАТА НЕМАЧКИ ОВЦАР ДРГО ДА БИ СПАСАО ИЗ ПОЖАРА СВОГ ВЛАСНИКА БЈОРНА МАРТИНУСЕНА ИЗ НОРВЕШКЕ.

ЗА 25 МИНУТА, БЕЗ СИГУРНОСНОГ УЊЕТА СПУСТИО СЕ НИЗ 48 СПРАТОВА ВИСОКУ АЈФЕЛОВУ КУЛУ У ПАРИЗУ НЕУСТРАШИВИ АЛЕИН РОБЕРТ.

1102 ЛИТРА КОКТЕЛА

НАПРАВЉЕНО ЈЕ ОД ВОДКЕ, СОКА БОРОВНИЦЕ И ГРЕЈПФРУТА 1994. ГОДИНЕ У ФИЛАДЕЛФИЈИ, ПЕНСИЛВАНИЈА.

●●●саобраћајни прописи уведени су у Италији 1926. године, пре него у многим другим европским државама. Најважнији од њих прописивао је возњу десном страном пута, а претицање с леве стране возила испред себе■

●●●изузимајући балканске земље, Немачка у Европи држи прво место у потрошњи хлеба. Сваки становник Немачке поједе у просеку 228 грама дневно. За Немцима су Скандинавци са 203 грама, док су на крају ове листе Французи са свега 148 грама хлеба дневно по становнику■

●●●рекордер међу високолетачима је кобац. Он, попут авиона, може да се дигне на висину од 11.277 метара■

●●●у савезној америчкој држави Аризони постоји кактус висок 17,67 метара■

●●●балон од жвакаће гуме пречника 58,4 центиметара направила је пред телевизијским камерама

Американка Сузан Монгомери Вилијамс 19. јула 1994. године■

●●●краљевски пингвин има више од 30.000 пера■

●●●енглески државник Винстон Черчил (1874-1965) примио је за свој деведесети рођендан 44.876 честитки■

●●●париски фризер Дикле, чији се салон налази у центру главног француског града, сматра да се мушким фризурама посвећује веома мало пажње. Он ће зато сваке године обликовати два нова стила за мушкарце и приказивати их на конференцијама за новинаре■

●●●у парку дворца краља Лудвига II Баварског (1845 – 1886) у Линдерхофу налазила се вештачка пећина чији су зидови били покривени фрескама. Краљ се повлачио у ту пећину, у коју је могао да стане читав оркестар, кад год би зажелио да у миру ужива у музици. Лудвиг II био је, иначе, у великом пријатељству с Бетовеном■

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

У ДУБИНИ СЕВЕРНОГ МОРА,
НА САМОМ ДНУ, СЕДЕО ЈЕ ЈЕ-
ДАН ПУНОГЛАВАЦ И
РАЗМИШЉАО...

НАЈЗАД СЕ ДОСЕТИО...

ЕВОЛУЦИЈА
ЈОШ НИЈЕ
ЗАВРШЕНА!

КУДА
СИ СЕ
ЗАПУТИО?

НА ОБАЛУ! ХОРЕШ ЛИ СА МНОМ?

МОРАМО ДА ПОСТАНЕМО КОПНЕНЕ
ЖИВОТИЊЕ! ТАКВА ЈЕ НАША СУД-
БИНА!

ПРВО БЕМО ПОСТАТИ ГМИЗАВЦИ,
ЗАТИМ ПРИМИТИВНЕ КОПНЕ-
НЕ ЖИВОТИЊЕ...

... И, КАКО ВРЕМЕ БУДЕ ПРОЛА-
ЗИЛО, МИ БЕМО СЕ СВЕ ВИШЕ
РАЗВИЈАТИ! ПОСТАБЕМО МАЈ-
МУНИ, А ОНДА САВРШЕНИ, КАО...

... ЛУДИ!

ОДУСТА-
ЈЕМ!

И
ЈА!

Ево једног – чини се – нерешивог задатка: да ли има више људи који не умеју да рачунају или оних који свет бројева доживљавају као нешто блиско, а математику као једноставну и привлачну науку?

Једно је сигурно – особе за које је математика била (и остала) несавладиво поље, неприступачно место, недостижни циљ, а најчешће застрашујућа замка, склоне су да се математичарима диве преко сваке мере. Да на њих гледају као на нека „виша бића“ у чију памет ни на тренутак не треба сумњати. Додуше, тако бива у зрелијим годинама. Дивљењу, међутим, често претходи дугогодишњи презир (можда као последица страха од математике), током основне и средње школе, када одличне математичаре они лоши математичари називају „штреберима“ и ко зна како све још...

Колико је свет математичара стварно „прича за себе“ и да ли су деца обдарена за ту науку обавезно и бубалице, у исти мах и испред и ван свога времена – покушали смо да сазнамо на 18. балканској математичкој олимпи-

Југословенска екипа математичара са дипломама.

Горе – Татјана Симчевић, Милан Кирћански и Карола Месарош, а доле – Миливоје Лукић, Владимир Лазич и Милан Радоњић

**НИСУ
СВЕ
ОЛИМПИЈАДЕ
СПОРТСКЕ**

**КО СЕ
БОЈИ
МАТЕМАТИКЕ ЈОШ?**

За математику је неопходан урођени таленат, али и велики рад. Можда се управо због тога што су тако паметни и вредни толико дивимо врхунским математичарима међу којима су свакако и победници Балканске математичке олимпијаде за средњошколце

јади која је у мају одржана у Београду. Прва балканска математичка олимпијада за ученике средњих школа одржана је 1984. године и од тада јој је сваки пут домаћин нека од балканских земаља. Идуће године биће то Турска, а ове године у решавању математичких задатака надметали су се представници Босне и Херцеговине, Бугарске, Кипра, Македоније, Грчке, Мол-

давије, Румуније, Турске и Југославије. Екипа сваке поменуте земље имала је шест чланова „математичке посаде“ и свога вођу, тачније речено професора.

Пре такмичења

Било је ведро и сунчано, али ветровито мајско јутро у Београду. У свечаној сали Учитељског факултета, у самом центру града, млади балкански математичари, од 15 до 19 година, нестрпљиво су чекали да обаве оно због чега су се окупили.

Како изгледају најбољи млади математичари Балкана? Наизглед обично, чак не-

упадљиво, понеки од њих – крајње модерно. Најчешће су обучени као и сви други њихови вршњаци. Носе патике, мајице, фармерке, смеју се и шале се међу собом. Ко би рекао да су дошли на математичко такмичење! Руку на срце, има и оних који одговарају прототипу „математичара штребера“: бледи, утонули у мисли, у сакоима, штофаним панталонама, са накриво везаним краватама...

На свечаности отварања Зоран Каделбург, декан Математичког факултета и председник жирија, кроз осмех је поменуо како је жири

ПОВИСТИНИ
ЗАБАВНИК

25.5.2001.

припремио задатке, односно проблеме који су, као и увек на оваквим такмичењима – веома, веома тешки... Како ли су ове речи могле да делују на оне који су се данима припремали за прворазредни математички догађај? Да ли их је то можда обесхрабрило? Тешко. Као објашњење за овакву тврдњу може да послужи и поздравна реч Лијасидеса Ефтивоулоса, вође кипарске екипе младих математичара, који је, ширећи руке, као да саопштава јавну тајну, кратко и јасно истакао:

– И, као што знате, сви смо ми луди за математиком!

Када су наступили „Гудачи светог Ђорђа“, математичари су их поздравили бурним аплаузом. Па ипак, за време њиховог, иначе одличног музицирања, постало је очигледно да некакав математички електрицитет струји двораном и да је узнемирење сада врло тешко савладати.

Најопуштеније су изгледали математичари са Кипра. Чаврљали су необавезно до последњег тренутка не одајући утисак ни да су уплашени, нити да су нарочито узбуђени. Нервозни погледи осталих, руке у којима су се вртеле оловке, сведочили су о посебној врсти напетости... Као да су једва чекали да се суоче с хартијом на којој су записана четири задатка. Шест

лећи своје обдарене ученике које иначе назива шампионима.

Када смо од вође југословенске екипе, младог професора Владимира Драговића (33), покушали да сазнамо да ли је за математичара пресудан таленат или рад, дипломатски је одговорио:

– Дobar математичар се рађа и одгаја! Као, уосталом, и добар музичар. Односно, дивно је бити математичар уколико заиста волите математику. Важно је бавити се у животу оним што волите.

Паметнији од професора

Без сумње веома добро упознат са балканским математичким приликама, професор Драговић (који је одбранио докторску дисертацију

још пре осам година, дакле, у двадесет петој!), предвидео је успех бугарске и румунске екипе као балканских и светских математичких велесила. Успех на пољу математике Румуни и Бугари дугују, пре свега, сопственој математичкој традицији, сматра професор Драговић, који се није надао могућности да југословенски ученици, ма како обдарени и вредни, надмаше своје румунске и бугарске вршњаке.

Већина чланова југословенске екипе су ђаци београдске Математичке гимназије. Наташа Чалуковић, њихов омиљени професор физике, читаоцима „Забавника“ открива каква су заправо та деца – врхунски математичари. Не скривајући љубав пре-

наставника, па их упућујемо на факултетске професоре. У ствари, ми смо ту да подстичемо њихову љубав према математици, а они су – без сумње – паметнији од нас! Не знам како изгледа бити професор у некој другој средњој школи, али себе сматрам срећном што предајем у Математичкој гимназији!

После такмичења

Дошао је тренутак када су решења прегледана, жири их потврдио, па је требало још само прогласити победнике. Саопштени су резултати. Девет првих награда (седморо са максималних 40 поена) подељених између такмичара из Бугарске и Румуније. Затим, четрнаест других награда, које су освојили и Вла-

димир Лазић, Миливоје Лукић и Татјана Симчевић. Потом осамнаест трећих. Освајачи трећих награда били су, између осталих, и Милан Кирђански, Карола Месарош и Милан Радоњић.

Сви су изгледали срећно, или бар нису показивали да су незадовољни. А да ли је вођа наше математичке екипе млади професор Драговић био задовољан, будући да се обистинило оно што је предвидео? Било му је драго што је свих шесторо наших ученика освојило другу, односно трећу награду. Не може ни одличан мате-

матичар баш све да зна – важно је бити савестан. Ето, такав је био савет професора Драговића.

Љубоморни на Грету

Грета Панова има осамнаест година. Живи у Софији. На Балканској математичкој олимпијади једина је девојка која је освојила максималних 40 поена. Остали чланови бугарске екипе нису скривали љубомору што Грета привлачи највећу пажњу: без престанка су је задиркивали, а она је само одмахивала руком. Сасвим искрено признаје да је потпуно свесна да је другачија од осталих својих вршњака:

– У свему се разликује –

18th BALKAN MATHEMATICAL OLYMPIAD Belgrade, Yugoslavia, May 5, 2001

1. Let n be a positive integer. Show that if a and b are integers greater than 1 such that $2^n - 1 = ab$, then the number $ab - (a - b) - 1$ is of the form $k \cdot 2^{2m}$, where k is odd and m is a positive integer.
2. Prove that if a convex pentagon satisfies the following conditions:
(1) all interior angles are congruent; and
(2) the lengths of all sides are rational numbers,
then it is a regular pentagon.
3. Let a, b, c be positive real numbers such that $a + b + c \geq abc$.
Prove that $a^2 + b^2 + c^2 \geq abc\sqrt{3}$.
4. A cube of dimensions $3 \times 3 \times 3$ is divided into 27 congruent unit cubical cells. One of these cells is empty and the others are filled with unit cubes labeled in an arbitrary manner with the numbers 1, 2, ..., 26. An admissible move is the moving of a unit cube into an adjacent empty cell. Is there a finite sequence of admissible moves after which the unit cube labeled with k and the unit cube labeled with $27 - k$ are interchanged, for each $k = 1, 2, \dots, 13$? (Two cells are said to be adjacent if they share a common face.)

Each problem is worth 10 points
Time: $4\frac{1}{2}$ hours

ЗАДАТАК СА БАЛКАНСКЕ МАТЕМАТИЧКЕ ОЛИМПИЈАДЕ

Доказати да ако
конвексан петоугао
задовољава следеће
услове:

1. Сви унутрашњи углови су подударни
2. Дужине свих ивица су рационални бројеви, тада је то правилан петоугао

ма својим ученицима, професорка Чалуковић кроз осмех каже:

– Они су веома талентовани, у много чему другачији од својих вршњака, али истовремено и сасвим обични. Нису бубалице, напротив! Не треба им много да би нешто добро научили, будући да су изузетно интелигентни, па се одлично сналазе и у другим областима. Тако и у књижевности. Често освајају награде и на литерарним конкурсима. Сматрам да је природна обдареност пресудна да би неко почео да се озбиљно бави математиком. Њихова интересовања понекад превазилазе умеће нас

мо, понајвише због начина на који размишљамо. Можда је то и најбитнија, најважнија разлика из које проистиче и све остало. Волим музику, волим да излазим, међутим, све то доживљавам другачије. Када сам постала свесна да имам талента за математику? У четрнаестој години. Тада сам кренула на такмичења и почела редовно да побеђујем. Није ми се ниједном десило да не победим... Не могу рећи ни да сате и сате проводим решавајући математичке проблеме. Мени је то лакше него онима који се баве, рецимо, музиком или нечим другим. Али, не намеравам да студирам математику. Опчињена сам архитекту-

Најуспешнија од свих девојчица на Балканској математичкој олимпијади: Грета Панова из Бугарске

ром. Студираћу архитектуру у САД!

Две југословенске такмичарке Татјана Симчевић и Карола Месарош у глас су, међутим, узвикнуле како ће сигурно уписати математику. Матуранткиње признају да је математика њихова велика љубав: Татјана ће студирати у Београду, а Карола – у Бостону који сматра најважнијим математичким универзитетским центром.

Шеснаестогодишњи Миливоје Лукић, ученик Математичке гимназије, и прошле године је учествовао на Балканској олимпијади. Ове године освојио је 33 поена – другу награду. Тврди да су прошле године задаци били тежи. Да има дара за математику приметио је још пре него што је пошао у основну

школу. Затим је у четвртном разреду почео да се такмичи и његова склоност је свима била јасна. Наглашава да није ни „залуђеник“ нити „самозалуђеник“. Бави се и пливањем, одлази на тренинге чак пет пута недељно. Осим тога, компјутери су његова страст...

Уочи Балканске математичке олимпијаде деветнаестогодишњи Владимир Лазиф све је запоставио, понајвише наставу у школи, али га је такмичење веома развеселило. Посебно друга награда коју је освојио. Наравно, студираће математику, у Београду, а после тога, ко зна где ће га његова наука одвести. Интернет му омогућава да буде у вези са истомишљеницима из света, па размењују искуства. Нема шта да крије: математику највише воли!

– Математика је дивна, узвишена! Имајте у виду: решавање проблема није математика. Она је много више. Надам се да ћу бити велики математичар! – саопштава читаоцима „Забавника“ Владимир Лазиф, па стога треба упамтити његово име.

Напоследку, питање је остало без одговора: да ли је тешко поставити добар математичар? Нису ли ипак за то неопходне урођене склоности? Или је пресудна љубав? Математичари које смо имали

прилике да упознамо тврдили су да математику није тешко савладати, да је као нека врста игре. А професор Зоран Каделбург математику је, на изврстан начин, упоредио са спортом:

– Као и у свакој науци, као и у сваком спорту, и математичко умеће је комбинација талента и рада – каже професор Каделбург. – Сигурно сви могу да науче математику, али не могу сви да постану врхунски математичари. У петом или шестом разреду могућно је видети да ли је реч о будућем математичару... Иако немамо довољно новца, ми се трудимо да нашим математичарима обезбедимо напредак у науци коју толико воле■

Мирјана Огњановић

Снимио Анђелко Васиљевић

ШЕСТ

СВЕТ У БРОЈКАМА

ЈЕЗИЦИ, ИШЧЕЗЛИ И ЖИВИ

Колико се данас језика говори на нашој планети, колико их је заувек нестало у последњих сто година само у Европи, колико ће их одумрети до краја 21. века?

0

је оних којима је латински данас матерњи језик.

12

европских језика ишчезло је из употребе само током последњег века; један од њих је манкс, варијанта келтског којим се говорило на острву Ман у Ирском мору.

Свечаност на острву Ман: тамо више нико не говори манкс.

15

одсто језика који су ишчезли почев од 16. века до данас нестали су као последица превласти Европљана.

20

језика тренутно је у употреби у Аустралији.

33

одсто језика којима се данас говори у свету одумреће током 21. века – гласи најведрије предвиђање стручњака.

90

одсто постојећих језика заувек ће ишчезнути из употребе до краја овог века – гласи најцрња могућа, такође стручна прогноза.

250

језика говорило се крајем 18. века у Аустралији, док белци нису населили овај део света.

Аустралија: од 250 језика домородаца опстало је свега 20.

6000

језика данас је у употреби широм света.

10.000

људи највише говори неки од 3000 мањинских језика који су још у употреби у различитим деловима света.

100.000

људи који говоре неким језиком доња је граница која том језику обезбеђује опстанак у будућности.

850 МИЛИОНА

људи говори мандарински, службени дијалект кинеског језика. „Куан хуа“, како га Кинези зову, најраспрострањенији је матерњи језик на свету.

Најраспрострањенији матерњи језик на свету: мандарински.

2 МИЛИЈАРДЕ

људи говори енглески језик, што га чини најраспрострањенијим страним језиком на свету■

М. И.

ПОДТИП ЗАБАВНИК

25.5.2001.

Претрпела је досад све и свашта: доцртавали су јој бркове и мењали фризуру, лице и одећу, смењивали капе и шешире, стављали шал око врата... Укратко, користили је на безброј 'шаљивих начина – углавном у рекламне сврхе – али, чини се да је управо Леонардо да Винчи, творац Мона Лизе, био први који је покушао да се с њом заиста нашали. Како и кад? Око 1515. године у Риму – подстакнут духом недовољне смерности на двору ондашњег папе Лава X.

Тако је Ђоконда, вековима пре него што су се појавили први рекламни спотови, остала без одеће и постала Мона Вана – обнажена девој-

ка која је задржала онај исти загонетни осмех и руке у истом положају у ком их држи, озбиљна и обучена, Мона Лиза. Као таква, Мона Вана се појавила на изложби под називом „Италијански шеснаести век, од Леонарда до Караваџа“, одржаној у Милану фебруара ове године.

Познаваоци сликарске уметности кажу да Леонардо не може да буде једини „осумњичени“ за овакав не-

сташлук и да је, највероватније, све урађено по договору. Постоји претпоставка да је Леонардов саучесник у овом послу могао да буде само његов стални помоћник, млади и слободоумни освајач женских срца Андреа Салај. Има чак разлога да се верује и да је сам Леонардо обликовао, у грубим цртама, разголићену Мона Лизу и да је затим оставио помоћнику да доврши сли-

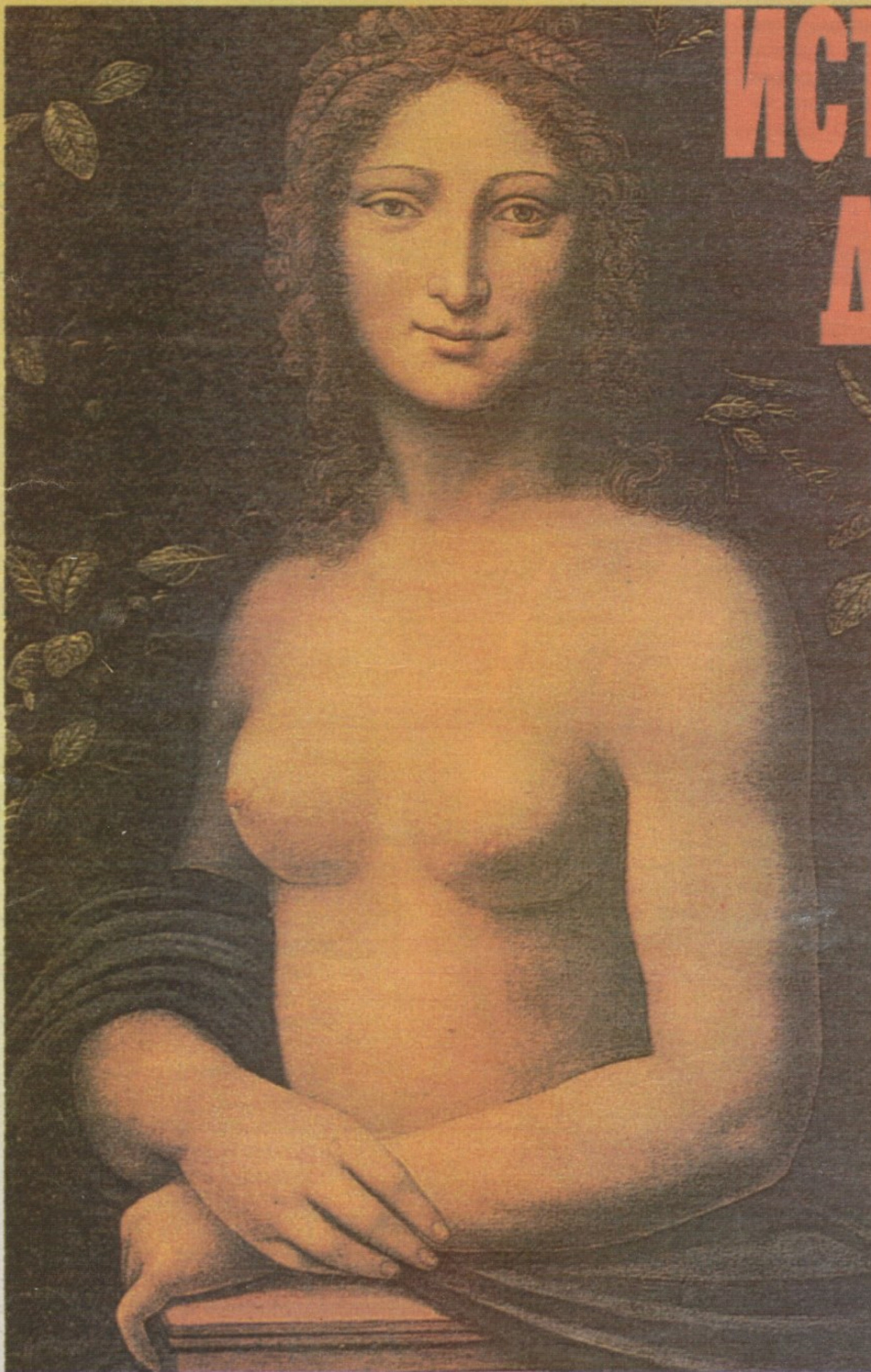
ку. Има ту још нешто: позадина на овом платну веома подсећа на орнаменте којима је Леонардо украсио Салу деле Асе у Милану.

Истини за вољу, иза Андреје Салаја није остало ни једно потписано дело, али се помиње „нека“ Ђоконда за коју се мисли да је управо ова без одеће. Осим тога, утврђено је да је Мона Вана настала око 1515, у Риму папе Лава X, што може да послужи као потврда да је претпоставка једног од највећих светских познавалаца Леонардових дела Италијана Карла Педретија и његовог енглеског колеге Дејвида Брауна о веродостојности поменутог дела тачна■

Д. В.

ОСУМЊИЧЕНИ ЛЕОНАРДО

ИСТА ЛИЧНОСТ, ДРУГО ИМЕ!?

Исти загонетни осмех и исти положај руку. Две жене – чувена Мона Лиза и разголићена Мона Вана имају много заједничких црта. Пад у очи „мушкобањаста“ рука ове друге, насликане у Риму 1515. Њен творац је Андреа Салај, ученик с којим је Леонардо био нераз-
двојан.

АТЛАНТИДА ИЛИ ПАЛАТЕ ХВАЛИСАВИХ РАТНИКА

ХОГАР НАПА

Актор Рој Браун, трагач за потонулим благом и универзитетски наставник из Аризоне, није оскудевао у узбуђљивим догађајима. Али, оно што је доживео 1970. године трагајући за потонулим шпанским галијама крај обала Бермуда никад неће заборавити.

Изненада се подигла бура која је беснела таквом снагом да су он и његови сарадници морали да се вежу за дрвеће на обали острва Бери да их таласи високи и по три метра, који су заплъускивали копно, не би однели. Сутрадан ујутру непогода се нешто стишала, али се у ваздуху осећало да се у природи нешто догађа: магнетска игла на Брауновом компасу сваки час је мењала положај показујући разне стране света. Док су покушавали да одгонетну шта се с бусолом догађа, учинило им се да се у још уз-

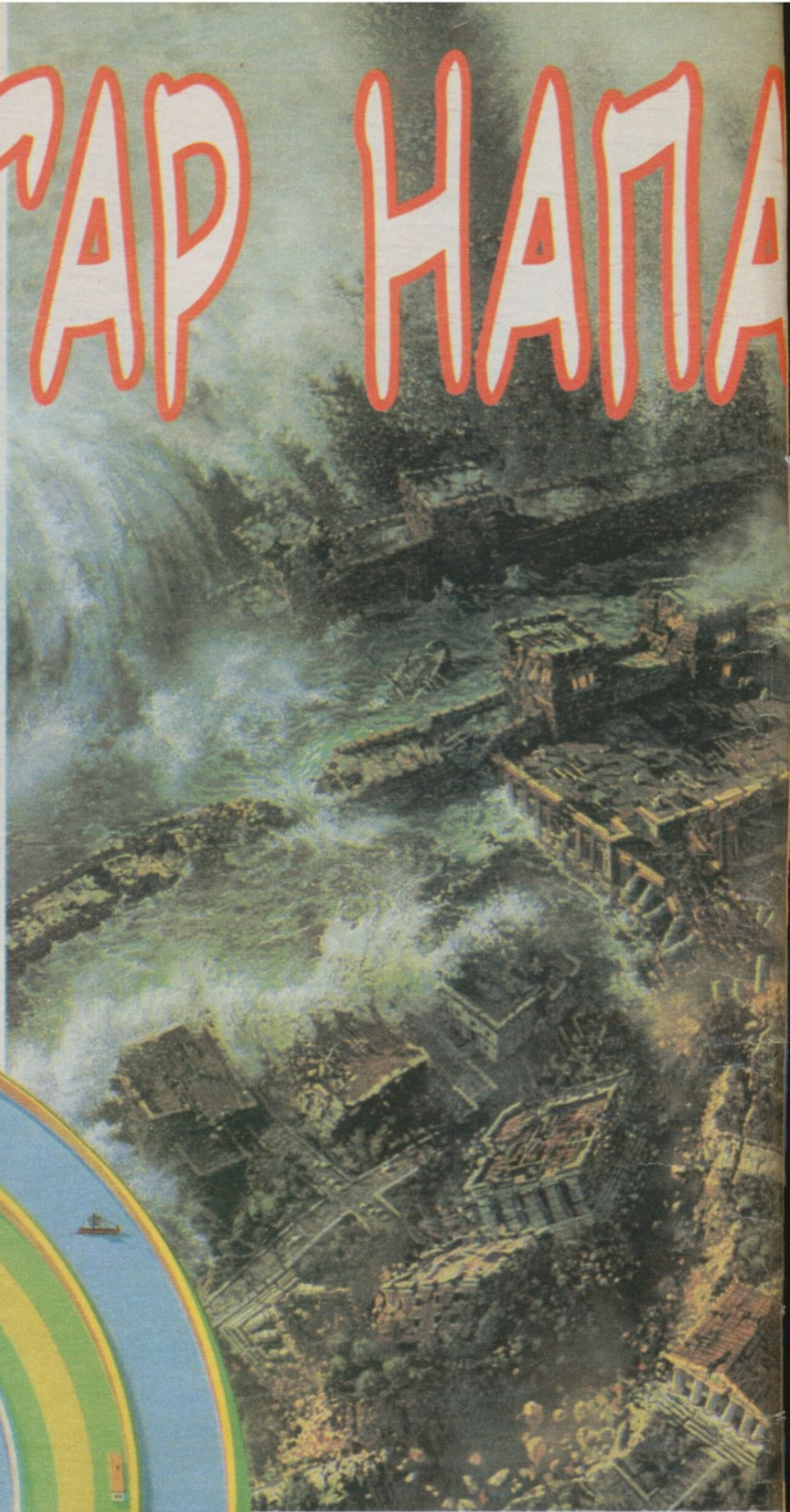
бурканој води видело нешто што дотад нико од њих није приметио: обриси једног града.

Чудотворни кристал

– Било нас је шесторица и сви смо заронили у море да бисмо видели шта се то налази на дну.

На дубини од 40 метара рониоци су наишли на неку врсту пирамиде која је блистала као огледало. На десет метара испод њеног врха налазио се један отвор. Браун је о томе испричао:

– Оклевао сам да зароним у тај отвор, али ипак нисам могао да одолим искушењу: отвор је био као нека врста шахта који

Ако се поверује Платону, Атлантида је овако изгледала. Прстенасти канали окруживали су краљевску палату и храмове у њеном средишту. Један канал водио је до отвореног мора. Због околности Атлантиђана, богови су њиховом граду-држави изrekli страшну казну: да нестане у таласима мора.

је водио у једну одају унутар пирамиде. На прилазу сам угледао како се нешто заблистало. Био је то кристал који су држале две металне руке. Имао сам навучене рукавице и покушао сам да из тих гвоздених руку отргнем кристал. Успео сам. Чим ми се нашао у рукама, прожело ме је осећање да је време да нестанем из пирамиде и да се у њу никад више не вратим.

Браун је однео кристал стручњацима Флоридског универзитета на испитивање. Једино што је од њих дознао била је изјава: кристал има необјашњиво својство да енергија којом би био зрачен

ДА ФАРАОНА

О њој је досад написано више од 10.000 књига и још више научних расправа. Научници не искључују да нове трагове о постојању тајанственог континента тек треба очекивати

где је и кад је Атлантида нестала у дубинама океана. Време: од 80.000 година пре Христа (знатно пре но што су се у Европи појавили неандерталци), па до 1200. године старе ере (касно бронзано доба). Аустријски истраживач Ото Мук, опет, не само што наводи годину, већ и дан и сат: 6. јун 1848. пре Христа, у 13 са-

ти. То је управо тренутак означен нултом годином која означава почетак календара јужноамеричког народа Маја.

Као место на ком се Атлантида налазила помињу се Северна Америка, Нови Зеланд, Бразил, Упсала, Канарска острва, Јужно кинеско море, Северна Либија, Крит, Боливија, Троја, Бретања, Енглеска, Ирска. По једнима, Атлантида је лежала крај планинских језера на 3400 метара висине (Боливија), по другима у дубинама од 2500 метара негде у Атлантику.

Највећи број стручњака сматра да је Атлантида нестала око 1200. године пре наше ере, при крају бронзног доба. У томе има неке логике. У то време велика катастрофа потресла је тада познати свет. Ни-

**Статуа Рамзеса III из
Мединет Хабуа**

удвостручује своју снагу. Место на ком је открио подводну пирамиду и кристал у њој Браун није ником одао – то се од једног трагача за благом није могло ни очекивати. Већ годинама ни Браун ни његови другови гњурци нису више живи.

Чарлс Берлиц из познате породице која је издавала књиге за учење страних језика и стручњак у проучавању списа о Атлантиди пружио је нов податак: Браун је касније хеликоптером надлетао исто место, поново видео обресе потонулог града и забележио да је „широк осам километара и знатно дужи”.

За Берлица је овај Браунов извештај био нова потврда да се тајанствени континент или град-држава Атлантида налазила у западном Атлантику. Али, то је само још једно од могућих решења једне од највећих загонетки у историји човечанства.

Усред мора – на врху планине

Од времена кад је грчки филозоф Платон (427–347. старе ере) у свом спису „Критон” први поменуо потонули континент, о Атлантиди је написано најмање 20.000 књига. У готово свакој од њих наводи се друго место и време

је то била ни нека снажна ерупција вулкана, ни падање метеорита на Земљу, већ рат – први светски рат у историји човечанства! Завршио се небројеним жртвама и изродио један мит: легенду о Атлантиди.

Све је почело променом климе што је изазвало сталне огромне таласе на морима и велике поплаве у приморским низијама Северног мора. Последица те промене

дужа. Као снажан талас она се прелила преко данашње Мађарске, стигла до Македоније, опседала Атину, прешла преко Мале Азије и стигла до делте Нила где су трупе фараона Меренптаха до ногу потукле ратнике са севера.

За овим таласом сручио се други, још већи. Овога пута северњаци су стизали не само сувоземним путевима, већ и као моћна ратна армада великим чамцима и бродовима

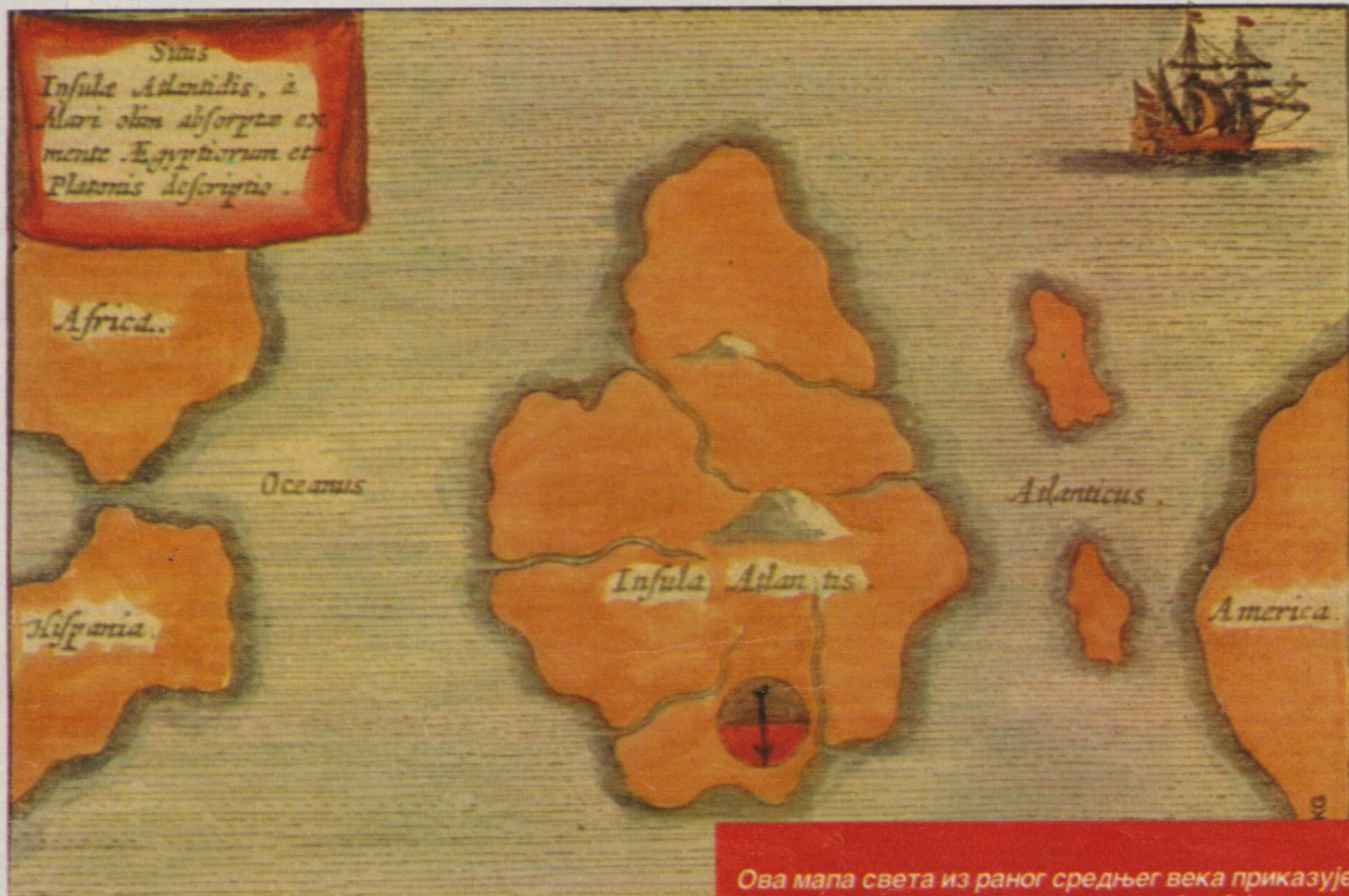
на весла. Тек је фараон Рамзес III успео да их заустави и победи. На ту победу био је толико поносан да је наредио да се 10.000 квадратних метара зидова у храму у Мединет Хабуу украси рељефима који приказују догађаје из овог рата.

Данашњи истраживачи сматрају да је овај рат и египатска победа над „ратницима са поља урни“ била извор легенде о Атлантиди. Основа за та-

веру се налазила кружна опсерваторија Друида, познати Стоунхенџ, као и мегалити у Бретањи. Друго, „ратници са поља урни“ причали су о величанственој архитектури својих градова.

Али, у то време великих владарских палата какве су постојале у Средоземљу није било северно од Алпа. Измишљене приче о сјајним градовима на северу Европе, којима су се „ратници са поља урни“ хвалили у Египту, утицале су да Платон у првом у историји извештају о Атлантиди, у свега 1020 редова, надахнуто опише ову тајанствену острвску државу, односно континент, како га неки називају, која је нестала у мору. Морала је нестати јер је у стварности нико није видео нити је могао да посведочи да је постојала.

Нова теорија о Атлантиди – ако је постојала – у северном делу Атлантике није без икаквог основа. Читав низ археолошких трагова говори њој у прилог. Тако је пастор и истраживач Јирген Шпанут са острва Хелголанда – некад се као брдо издизало из баруштина – открио један црвено-бело-црни камени зид који потпуно одгова-

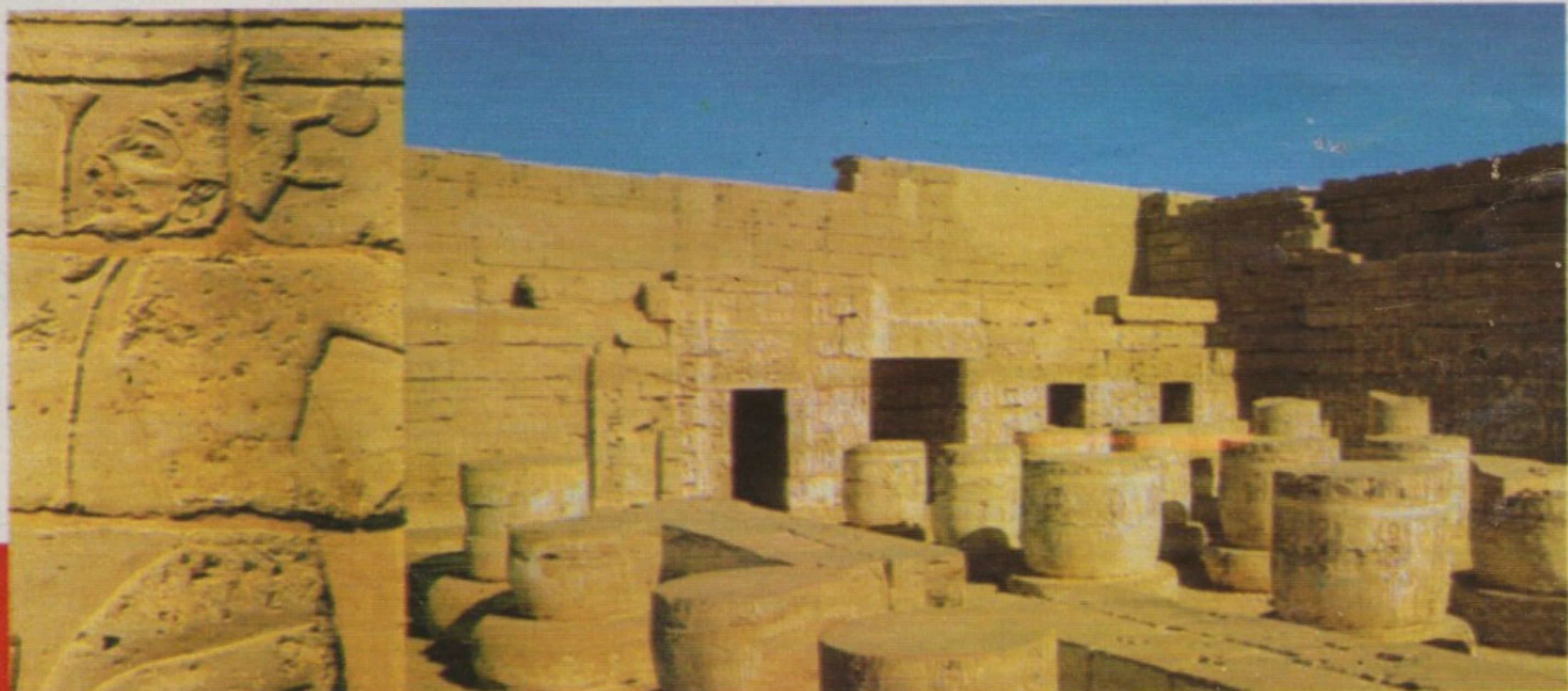
Ова мапа света из раног средњег века приказује Атлантиду као циновски континент између Африке и Америке. Цртач је за 180 степени окренуо копна. Стрелица која треба да укаже на север показује југ.

била је страховита глад у данашњој Енглеској, Бретањи, Холандији, Немачкој и земљама које данас називамо скандинавским. Да би преживели, становници тих крајева, називани „ратници са поља урни“ (то су име добили због тога што су своје умрле спаљивали и њихов pepeo сипали у урне које су закопавали на гробљима – пољима). Кренули су на југ. Знали су да тамо живе богати народи као што су Египћани и Грци, њима су одвајкада продавали драгоцене билибар који су налазили и скупљали на својим обалама.

Поносни Рамзес

Овог пута нису кренули поједини трговци, већ читаве хорде (да не кажемо народи) наоружане мачевима, копљима, округлим штитовима, као и „рогатим“ шлемовима какав има Хогар Страшни. Зидни цртежи и плитки рељефи Египћана и Грка приказују ове високе северњаке.

Поворка гладних и наоружаних била је све бројнија и

Храм у Мединет Хабуу (Египат). Зидни рељефи у њему причају о великој победи Рамзеса III (1187–1256. пре н.е) над ратницима са севера. Рељеф на левој страни приказује заробљеног ратника са севера Европе.

кво тумачење могло је бити оскудно географско знање Египћана: како се онда до Северног мора могло стићи само бродовима на весла, сматрали су да се далека домовина северњака мора налазити на неком острву или великом архипелагу.

Две су ствари побуђивале машту Египћана. Прво, на се-

ра Платоновом опису зидова у Атлантиди.

Ипак, закључити на основу тога и сличних налаза да је Хелголанд био део Атлантиде или чак сама Атлантида, било би, сматра већина истраживача, преурањено и ненаучно мада не искључују да нове трагове треба тек очекивати. **К. В.**

ПОДРУЧНИ
ЗАБАВНИК

БЕСПРИЗОРНИЦИ

Воз „Еуростар“ на линији Лондон–Париз, тачан као сат, једног дана прошлог месеца закаснио је неколико минута. Разлог: избегавање групе беспосличара који су запосели део пруге којом пролази овај воз.

По доласку у Париз, особље воза изјавило је да су ишли заобилазним правцем јер нису желели да путници буду изложени „непријатним призорима које су ови егзибиционисти желели да им приреде“.

Шта су то урадили беспризорници окупљени код места Медстоун у грофовији Кент? Окренули су голе задњице као поздрав путницима „Еуростара“!

– Није било времена да их уклонимо с пруге, па смо „Еуростар“ скренули на заобилазни пут – изјавио је шеф полиције у Медстоуну ■

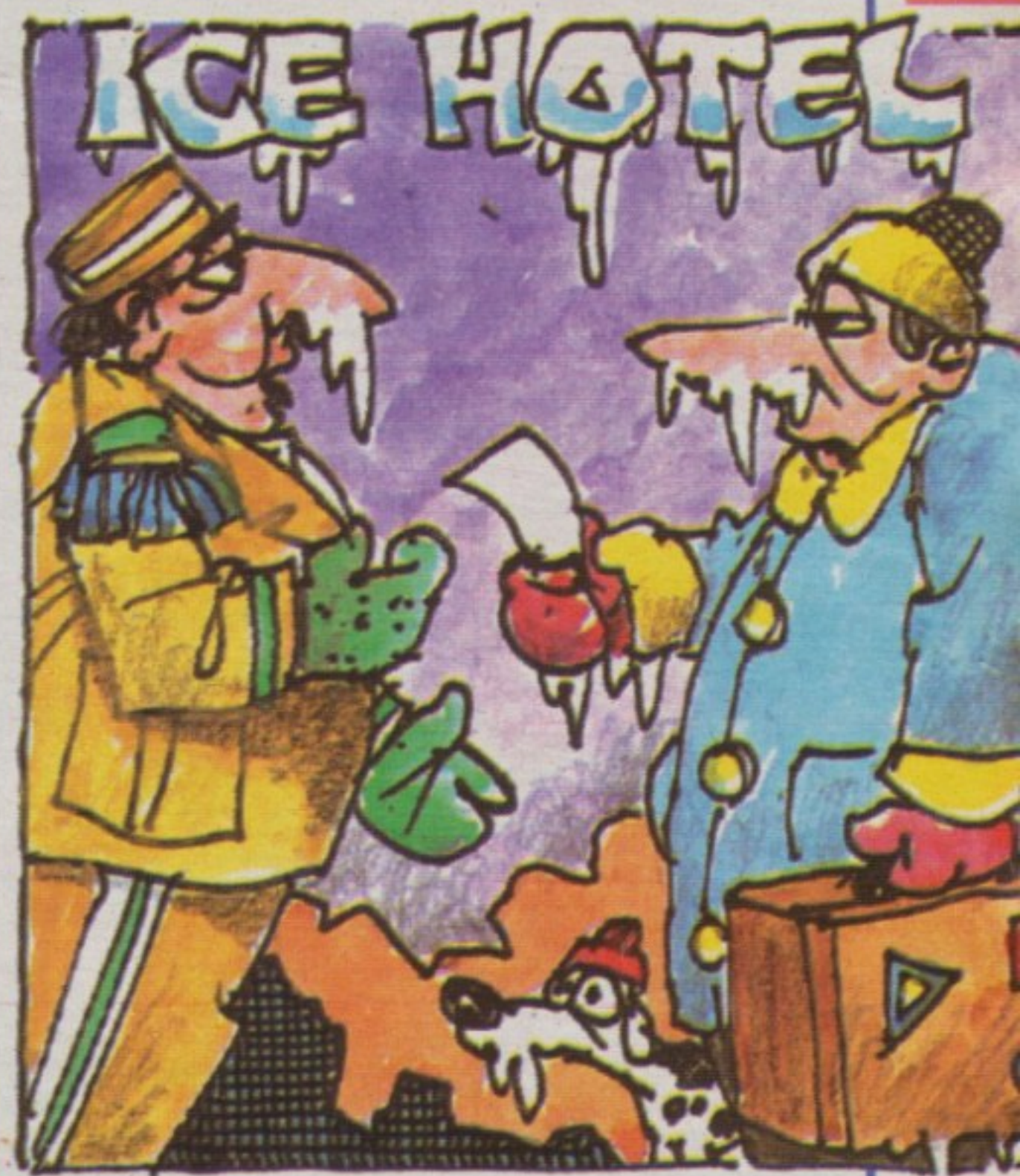
ЛЕДЕНООО...

Шта човек може да уради са 4500 тона снега и 250 тона леда? Не много, зар не? Међутим, канадски предузетници мислили су другачије и одлучили да саграде ледени хотел. Најављен је као први такве врсте у Северној Америци и биће отворен у близини Квебека. Његов век биће ограничен на само три месеца, а после тога... отапање.

Власници будућег хотела предвидели су врхунску услугу тако да ће госте дочекати бар, биоскопска дворана, галерија скулптура од леда, али и ексклузивни апартмани са леденим креветом. Првих хиљаду туриста већ је резервисало собе и спремни су да плате 109 долара за ноћење, топли доручак и врећу за спавање.

Замисао јесте необична, али није прва у свету. Први ледени хотел изграђен је у Шведској, и то недалеко од Стокхолма.

Што се тиче канадског пројекта, он ће коштати 230.000 долара, а део трошкова покриће власти Квебека у жељи да привуку што више посетилаца у овај град ■

БАШ ЈЕ ЛЕПА ШАРГАРЕПА

Недавно је једно испитивање спроведено у Италији дало занимљиве податке о повезаности људских особина с начином њихове исхране. Ево неких. Људи који често једу сирову шаргарепу, својим облачењем привлаче пажњу супротног пола; љубитељи кафе нису нарочито верни – за разлику од оних који воле хлеб и теста; они који у руци увек имају кесу кокица пажљиви су и допадљиви; испитаници који су изјавили да воле свињетину, воле и новац и непоправљиве су циције ■

ДОСКОЧИЛИ ИМ

Немоћна да спречи све чешће изостајање ученика с часова, управа једне средње школе у Сингапуру укључила је мобилну телефонију као начин „праћења ове немиле појаве“. Како? Наставници уносе имена одсутних ученика у електронску базу података из које порука доспева до мобилног телефона родитеља који одмах добијају обавештење да ли им је дете на часу. За веома кратко време изостајање је, наводно, смањено јер се показало да многи од ученика нису стигли ни да смисле добар изговор пре него што родитељи почну да их преслишавају где су били и шта су радили ■

ПОРОК И КАЗНА

Власти села Сулуце у турској провинцији Мус донеле су одлуку да се пушење забрани не само у том селу, него у целој општини. Макар на јавним местима. Рекли су: „Пушење је порок и пушачи дају лош пример младима.“

Иако већина мештана поштује ову забрану, ипак има оних који је прекрше, али за такве је прописана необична казна: дужни су да најсиромашнијима у селу поделе два џака брашна или један џак шећера, како одлучи сеоска власт ■

Илустровао Зоран Петканић Петко

СЛАДАК ЖИВОТ

Током свог кратког живота пчеле стално мењају посао, али никада не престају да раде, помажући и својој врсти и човеку, пошто је за пола килограма меда потребно седам милиона часова лета међу латицама!

Међу многобројним инсектима пчела је свакако онај који најдуже и највише проучавамо. Њој су посвећени бројни научни радови, а можда би требало поменути и књижевна дела: песме, бајке, приповетке у којима су пчеле главни јунаци. Па ипак, научници још нису успели да у потпуности одгонетну неке тајне из живота пчела, природне механизме који усмеравају њихов живот.

Како један инсект данас може да буде толико загонетан? Из једноставног разлога што је кошница, пчелиња кућа, затворен, готово неприступачан простор. Животом у кошници први је почео да се бави Карл фон Фриш, међутим, тајна живота пчела и њихова врхунска радна способност није сасвим откривена.

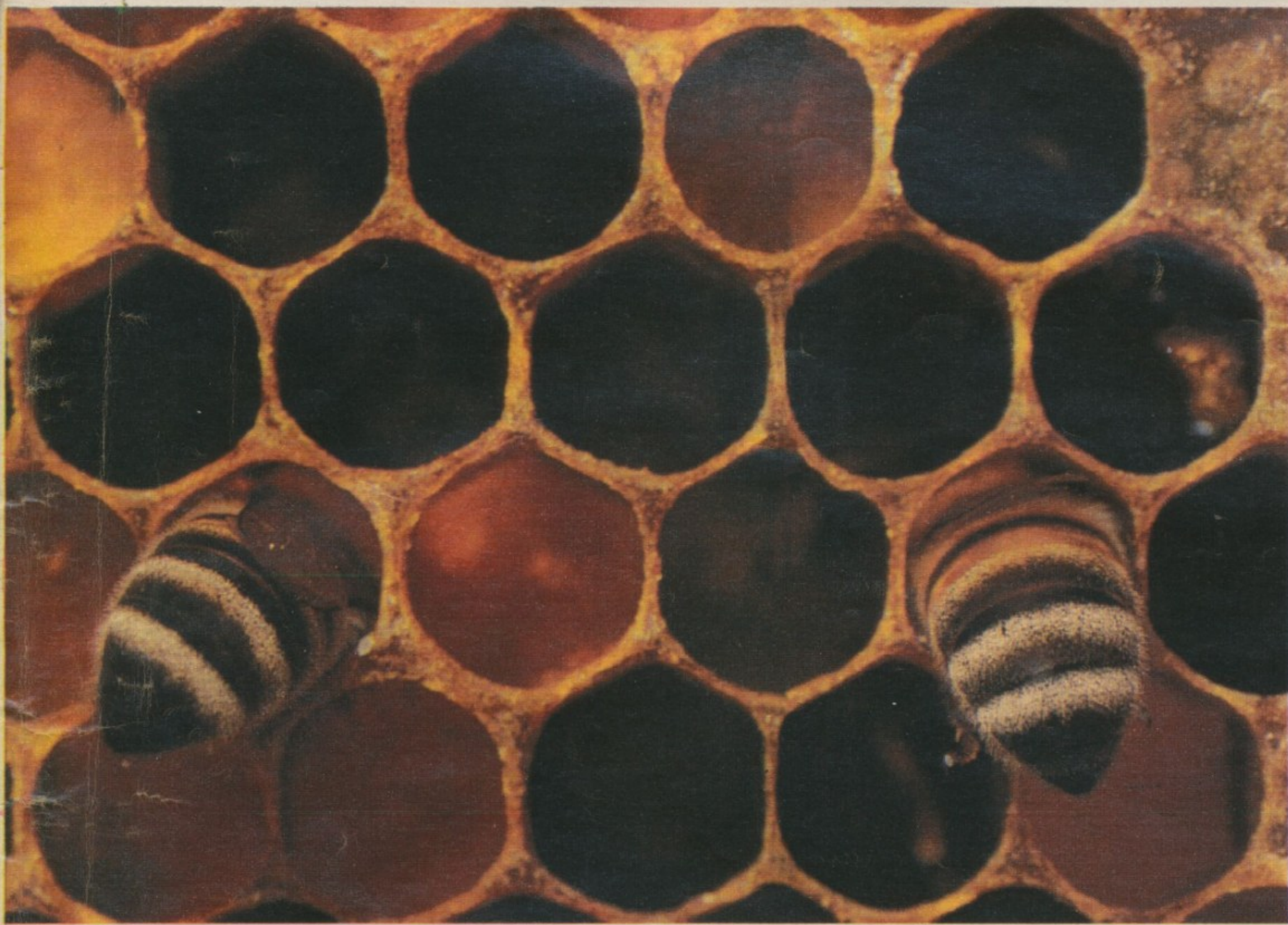
Често је постављано питање да ли пчеле на неки начин ипак знају шта раде, да ли су свесне посла који обављају? Онај ко упоређује пчелињу заједницу и њихов „радни век” са животом човека, прави велику грешку, сматрају научници. Пчеле не праве мед зато што су пожртвоване или несебичне. Могућно је и њима приписати ове високоморалне особине, али само у преносном значењу. Пчела није ни пас, нити шимпанза. У ствари, оне не хају ни за чим што човек каже, пише или мисли. Њихова способност и радна надмоћ јесте производ еволуције и има само један циљ: да врста опстане. А са њом и суперорганизам звани кошница.

Јајашце, ларва, инсект

Све почиње од једног белог, оплођеног јајашца дуготек милиметар и по који пчела полаже у неку од слободних, празних ћелија саћа. После три дана јајашце се преображава у ларву обавијену капљицом краљевске каше – перге. Реч је о високохранљивој материји коју производе саме пчеле. О исхрани инсекта брину њене старије сестре, па, осим перге, ларва почиње да узима и различите врсте

Пчела радилица враћа се у своју кошницу са залихом сакупљеног полена (црвенкаста лоптица иза њених ногу)

ТЕЖАК ЖИВОТ

Током живота пчела обавља различите послове. Један од првих је чишћење саћа

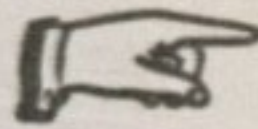
пља нектар (слаткасту цветну течност), полен („мушко семе“ цвета), прополис (једну врсту смоле која се таложи на кори дрвећа) и воду. То је дуготрајан и мукотрпан посао. После педесет летова успева да сакупи тек један грам нектара! Израчунато је да је за пола килограма правог меда потребно седам милиона часова лета међу латицама. То је као да три пута облети читав свет!

Будући да је њихов посао крајње напоран, пчеле после нешто мирнијег живота унутар кошнице напољу брзо потроше сву снагу. Ако на свет дођу лети, пчеле живе четрдесетак дана. Ако се роде током зиме, живе много дуже будући да напољу нема посла. Понекад и шест месеци. За време зиме оне живе захваљујући залихама меда које су унеле у кошницу.

Парење у лету

Природа је пчелама радилицама ускратила „материнство“. Само матица пчела може да се пари са трутом и размножава се. О њиховом потомству бринуће се радилице. Материју која им доноси неплодност преноси им сама матица онемогућавајући им развој јајних ћелија.

Дакле, пчеле радилице не воле трутове,

полена, а такође и мед.

Ларва пчеле врло брзо расте: после десет дана мења положај и главу окреће увис. Друге пчеле тада воском затварају њену ћелију стварајући неку врсту запущача. У том раздобљу ларва се преображава и обриси њеног тела постају другачији, врло слични одраслој пчели.

После 21 дан преображај је окончан. Млада пчела, будућа радница, почиње да се покреће, буши воштани чеп и излази напоље. Када се роди, пчела радилица је длакава, беличаста, а њени покрети су спори. Пчелиње антене испитују околину, опажајући и разликујући први пут мирисе, сасвим особене за кошницу. Пчелиње тело потом поприма ону праву боју, лимфа доспева у крила: она се шире и постају чврста. Већ после неколико дана млада пчела је спремна да изврши многобројне задатке који је очекују.

Чистачица, хранитељка, чувар, сакупљач

Током живота пчела радилица стално мења посао. Прва четири дана посвећује чишћењу саћа. Јер, уколико је саће прљаво, матица одбија да ту остави јајашце. Од четвртог до седмог дана живота она је хранитељка: ларвама доноси полен и мед како би их нахранила. Следећих неколико неде-

ИНДУСТРИЈА МЕДА

Мед је заправо последица варења нектара у стомаку пчеле. Користе га и саме пчеле како би нахраниле своје младе. Иначе, мед садржи: воду (16 до 20 одсто), шећер (70 одсто), сахарозу (2,5 одсто), ензиме, беланчевине и олигоелементе. Сто грама меда даје 320 калорија. Међутим, мед је слађи од шећера, па се мање и користи

ља пчела је у кошници, одржава ред доносећи и доносећи полен и мед који су друге пчеле сакупиле. Затим постаје чувар: стоји на улазу у кошницу спремна да нападне било кога (човека, медведа, миша...) ко се приближи или запрети да ће насрнути на кошницу. Да би одбранила кућу, пчела је спремна да жртвује и свој живот. Она напада и у непријатеља забада жаоку која се налази на крају стомака. Убод жаоком истовремено је и пчелин крај.

Тек треће недеље живота пчела излеће и иде да саку-

У одређеном тренутку пчела буши воштани чеп и излази из ћелије

али их током читавог живота опслужују као најпажљивије жене. Трутови нису способни да сакупљају мед: они се готово искључиво паре. То раде у лету, са пчелињим матицама. Али, њихова љубав траје кратко, а за труто-

ве је и смртоносна. Њихове гениталије нађу се, наиме, у „кљештима“ пчелиње „вагине“ и то је онда крај живота за трута. Једина корист од трутова јесте то што својим присуством греју кошницу

ПЛЕС КОЈИ КАЖЕ: „ПОЋИ ЗА МНОМ!“

Када наиђе на добру пашу, пчела се сме-ста враћа до кошнице и тај први залагај ставља на улаз у кошницу како би и друге пчеле мо-гле да се увере да ли је открила оно право место. Затим чини необичне, брзе покрете, кружећи око саћа. Уколико се пашњак налази далеко од кошнице, покрете крила прате и полукружни покрети тела лево-десно. Ако су ти покрети брзи, то значи да је пашњак врло далеко. Покрети крила као вибрације доспевају и до дру-гих пчела. Правац и даљину пашња-ка пчеле одређују и према Сунцу. Пчеле успевају да се договоре и о томе какав је квалитет пашњака који су нашле. Укратко: готово савршен начин споразумевања■

Пчела истражи-вач са узорком нектара окруже-на другим пчела-ма започиње кру-жење. Ти покрети казују да пашњак није далеко

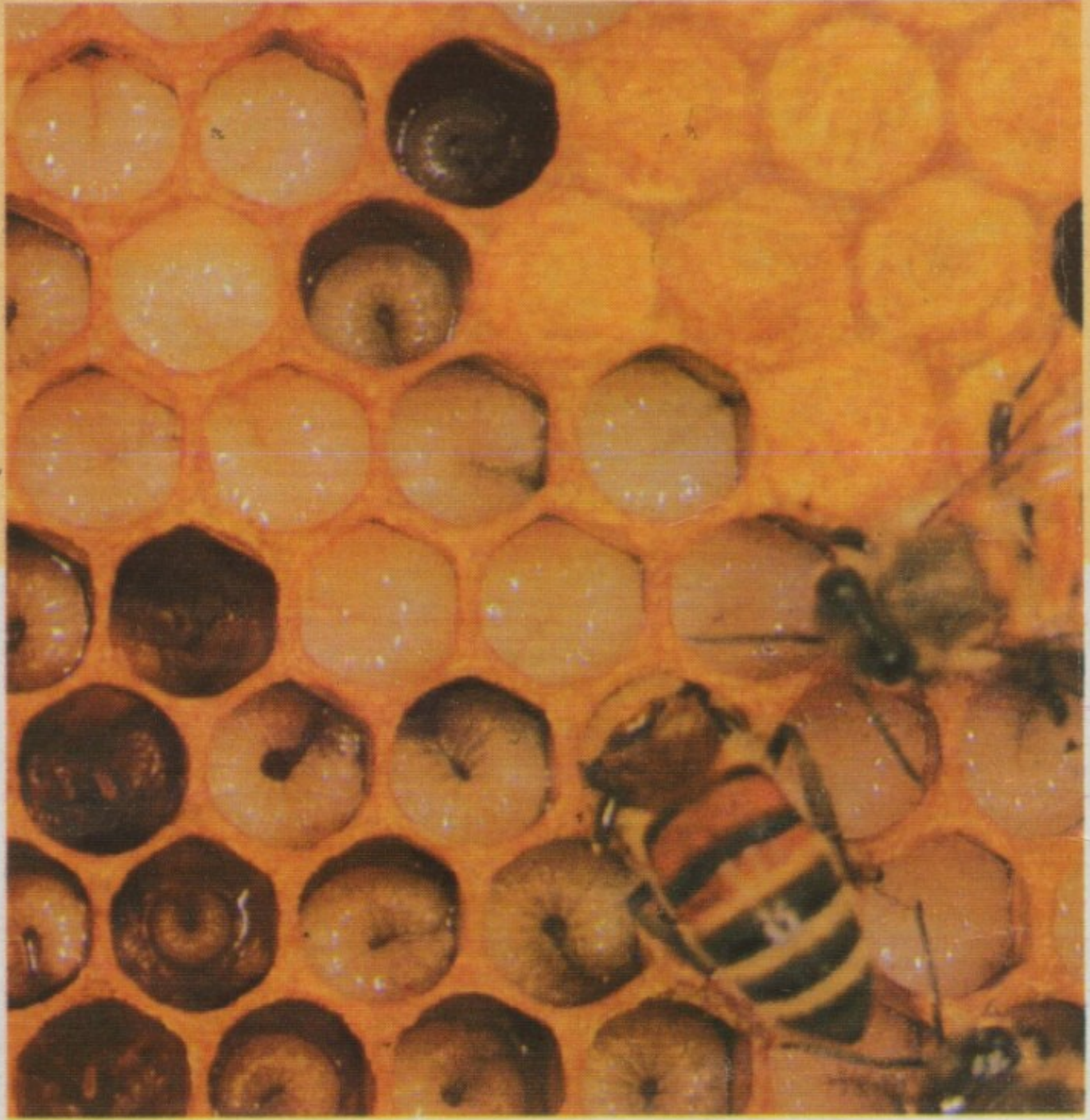
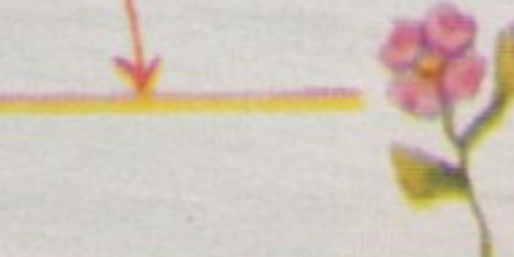
Описујући круго-ве, пчела мења правац кружења, зависно од прав-ца у ком се нала-зи цвеће и његове количине

Уколико је пашњак удаљен, пчела почиње да помера и своје тело ле-во-десно исто-времено опису-јући осмицу док кружи

Уколико се цвет-ни пашњак нала-зи у правцу Сунца, кру-жење пче-ле ићи ће уз-лазном лини-јом. Уколико је пашњак на су-протној стра-ни, лет, одно-сно кружење иде силазном линијом

Саће препуно ларви: од тре-нутка када положи јајашце до изласка већ одрасле пче-ле, проћи ће три недеље

(температура је увек око 35 степени Целзијуса), а поне-кад и преносе мед. Међу-тим, о њиховој исхрани бри-ну се искључиво пчеле ра-дилице. Иначе, уколико до-ђе до прегревања кошнице, радилице сакупљају воду и прскају унутрашњост своје куће.

Осим што играју значајну улогу у размножавању би-љака, пчеле су битне за очување животне околине будући да пречишћавају атмосферу и смањују зага-ђење тешким металима (смогом, пестицидима, ин-дустријским отпадом...). Зато се и научници и одга-јивачи боре против пчели-ње болести варое (varoa ja-cobsoni) која већ педесет година напада ове инсекте. Загађеност околине може, на жалост, да се „прочита“ у пчелињем производу. Ат-мосфера постаје чистија, али је мед прљавији. И он је, на изванредан начин, сли-ка онога што човек ради природи. Тачније речено, самом себи■

Припремила
М. Огњановић

Матица окружена пчелама радилицама, хранитељкама ларви. Она је двоструко већа од пчела радилица

ВАРТОЛОМЕЈСКЕ НОЋИ

ЗАБАВНИКОВ

ИСТОРИЈСКИ ЗАБАВНИК

ТРГОВЦА

ВАРТОЛОМЕЈА

Пре стотинак година живео је у Москви извесни Вартоломеј, власник фабрике ужади у Рибинску с пословницом у Москви - у Никољској улици. Вартоломеј, висок и леп господин с дугим брадом, познат иначе као „Краљ ужарије“, био је чувен по својим бурним ноћима у крчмама „Стријељна“ и „Јар“, на самом крају Москве, на Петроградском друму. Пијанчење московских трговаца у тим кафанама описује Љесков у својој приповеци „Чертогон“ (Терање ђавола).

О банчењу богатог индустријалца Вартоломеја кружиле су приче, штавише бајке, по целој Москви. Добро се знало да у дане кад Вартоломеј долази на пијанку гостионице морају бити очишћене од сувишних гостију, па били то и људи на високим положајима. Много се причало и о томе да је цех за поломљене ствари које су ломили обесни Вартоломеј и његово друштво био увек већи од рачуна за оно што се појело и попило. Прштала су огледала, секле се скупоцене палме, разбијало све што дође под руку.

Тек у зору, кад лудило достигне врхунац, буновни Московљани из околних зграда почињали би да се буне и власник гостионице позивао би полицију. Но, бахати Вартоломеј изгрдио би на пасја кола рејонског надзорника, платио му пет стотина рубља и надзорник је одлазио не правећи записник.

Нечега се Вартоломеј ипак бојао, и то су сви знали: да га не „наштампају“ у новинама јер од тога може да пострада његов углед на берзи. Новинари „Руског слова“ и још неких новина замолили су словослагаче да сложе једну страну текста с „компромитијућим материјалом“ о Вартоломеју и однели је једног дана, у цик зоре, готово обезнањеном Вартоломеју. - Готов си - рекоше му - али има лека.

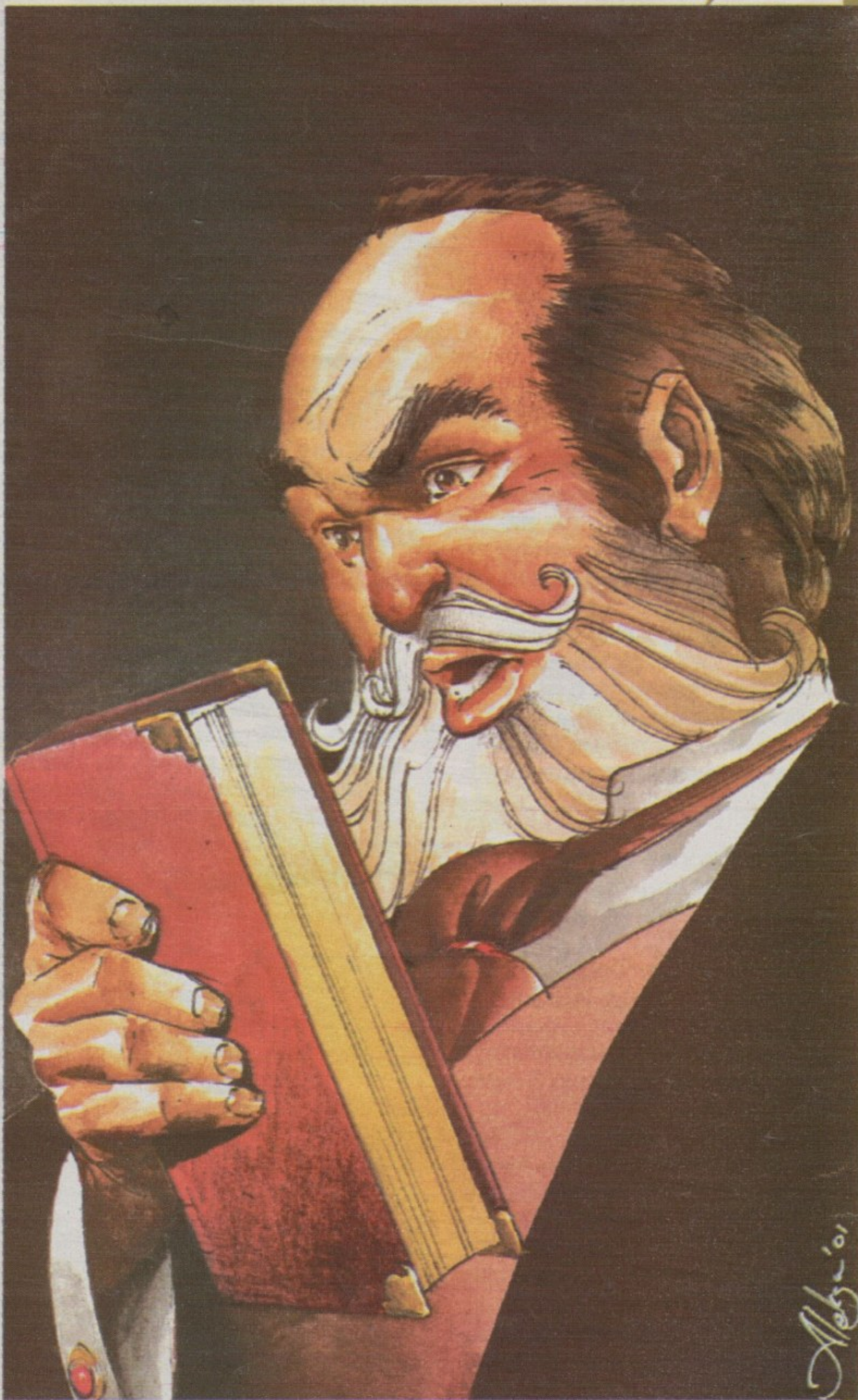
Уплашеног Вартоломеја тешили су говорећи му да треба само мало да „подмаже“ банкнотом од четврт стотине и уредник ће уништити слог. Поверовао је тада и још много пута, а они су му из дана у дан доносили све исти слог. И тако је Вартоломеј сваки пут давао тражених двадесет и пет рубља.

Но, једног дана, возећи се у својим раскошним кочијама, Вартоломеј погледа у излог књижаре „Новог времена“ и опази књигу ружичастих корица на којој лепо пише: „Вартоломејска ноћ“.

- Ааа... кучкини синови, ипак су наштампали! - рече ужаснути Вартоломеј и у неколико корака нађе се у књижари. - Колико тих књига има - упитао је пословно, платио за читаво издање и наредио да се одвезе у његову пословницу.

А кад је нешто касније схватио да је та књига која га је толико узнемирила - а и коштала - у ствари хроника времена Шарла IX, коју је написао Проспер Мериме, Вартоломеју није преостало ништа друго него да књиге испоклања познаницима ■

Љубиша Вићановић

Илустровао Алекса Гајић

САКУПЉАЧКЕ ЛУДОСТИ

Колекционарство је понекад као страст којој је немогуће одолети. Без обзира на то шта колекционар грозничаво сакупља...

Каква је разлика између обичног „старицара“ и страственог колекционара? Наизглед ништавна, а заправо – огромна. Ево и једног примера: госпођа Јармила Ва-

дуже нигде нису могли да се нађу у продаји.

Судбина је хтела да су и њеног супруга (који се јавно подсмевао жениној слабости) такође мучиле сличне страсти, али – према старим кућ-

„НОЋНИ“ КЛИСТИР

Карлето Бергало, члан Италијанске академије историје фармације, успео је, путујући Европом, да сакупи више од стотину примерака клистира који су се некада сматрали неизоставним инструментом у лекарској пракси. Клистири из ове збирке потичу углавном из 17. века, а има их и из 19. столећа. Вредним се сматра примерак с посебним додатком, свећњаком, па га власник назива „ноћним клистиром“

ним уређајима и грађевинском материјалу. Стога је и њихово двориште личило на својеврсну живописну збирку необичних предмета – старих машина за веш, шпорета на дрва, цигли, жица, каблова...

„ХАРЕМИ“

ГОВОР ГАЂА

Међу многобројним, свакако је крајње необична збирка извесног Грацијана Балинарија, изложена у музеју тоалета и гађа у месташцу Гарабиоло крај Варезеа у Италији. Осим доњег веша краља Умберта Првог, краљице Викторије, Рудолфа Валентина и Грете Гарбо, збирка садржи и гађе Кларете Петаچی, Мусолинијеве љубавнице. Њен доњи веш је био стварно посебан: на Кларетиниим гађицама, на име, била је извезена следећа порука: „Дивно је било волети те...“. Збирку употпуњује и старинска спаваћица намењена стидљивој невести за прву брачну ноћ. Спаваћица на средини има везом обрубљен изрез изнад којег пише: „Божја воља“

Штедећи сопствену збирку, а у жељи да уништи мужевљево, госпођа Јармила чак је неколико пута доносила чврсте одлуке да раскрчи башту, међутим, увек би се нешто догодило

ЧИТАВ СВЕТ У ЛИМЕНКАМА

Многи људи сакупљају лименке. Међу њима је и Вилијам Кристенсен из Медисона у Њу Џерсију, САД. Он је успео да сакупи 75.000 различитих лименки из више од 125 земаља света. Најстарији примерци из његове збирке су из двадесетих година прошлог века, када су се појавиле у Америци. Власници највеће европске збирке лименки су Марио Браша и Иво де Симони из Милана који су сакупили 22.000 комада

и спречило је... Њихов сусед, чим би видео да се госпођа, додуше невољно, ипак одлучује на посао, сместа би је поколебао речима: „Па, где баш данас, комшинице, да се толико мучите? Видећете, има да падне киша!“ И, наравно, киша би одмах почела да пада.

Велики број људи понаша се слично као брачни пар Васиф. Али, колекционарска страст некада може да се претвори у нешто заиста изузетно, изузетно занимљиво и за друге. Јер, збирка носи и сасвим одређен културолошки знак уколико власник брижљиво води

сић из Високе улице на земунском Гардошу није ни осетила када је наступио тренутак у ком као да јој је забрањено да баца кутије од већ попијених, потрошених лекова. Кутије и бочице су се готово не приметно, али великом брзином гомилале у њеној породичној кући са чијег је трема у свакој прилици могао да се види Београд у свој својој лепоти и ружноћи, истовремено. Због чега је престала да баца кутије од лекова? Ни сама није могла тачно да одговори. То је било нешто јаче од ње. Па ипак, Јармила себе није сматрала колекционаром иако је њена „збирка“ садржала многобројне примерке који због кризе у фармaceutској индустрији већ шеснаест

НЕОБИЧНИХ ПРЕДМЕТА

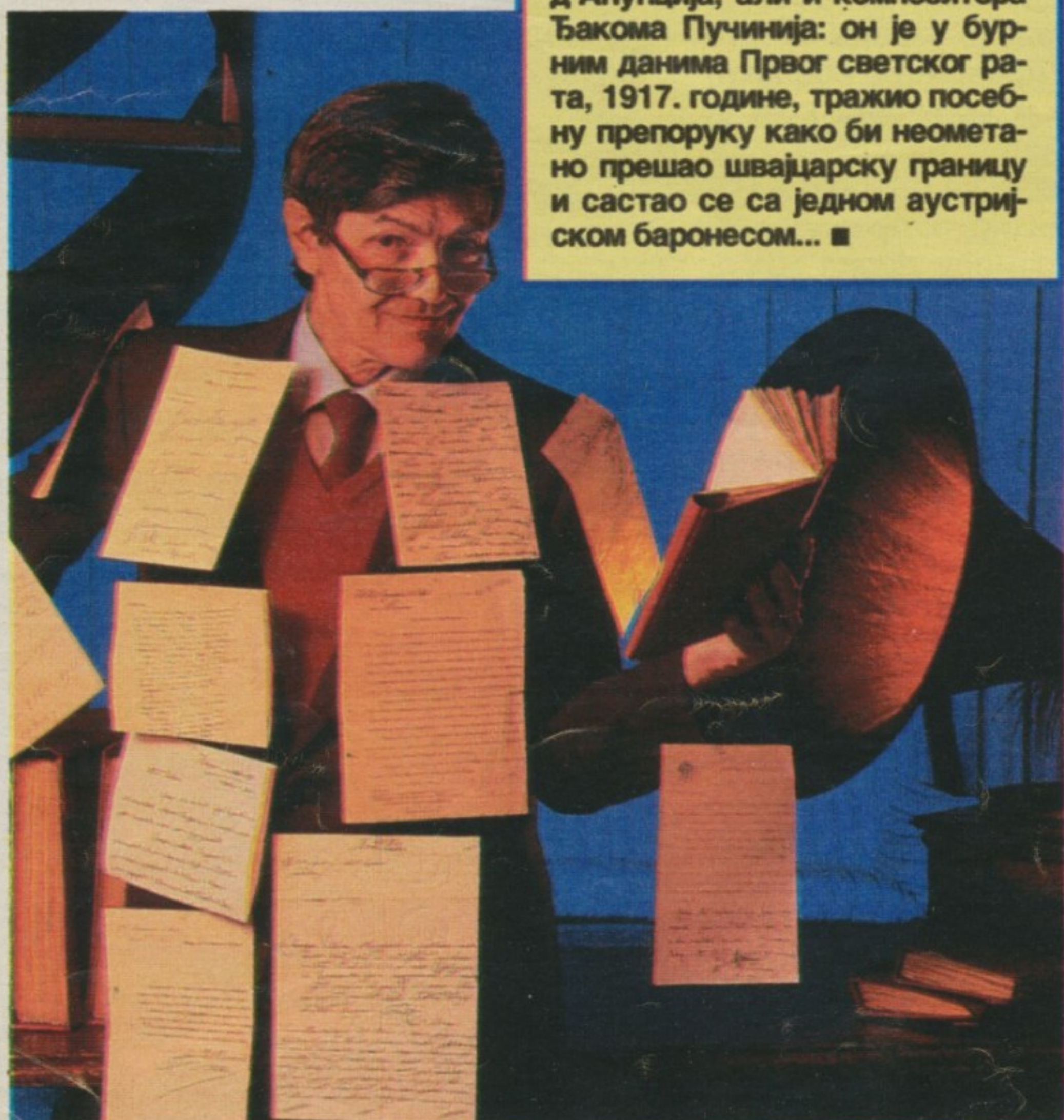
ЗА ЛЕПОТУ СЕ СВЕ ТРПИ

Више од три стотине увијача за косу (колмајза) сакупио је и чува Андреа Фалконијери из Милана. Најстарији потиче још из средњег века. Помоћу неких увијача се чак и коњска грива, а крајем 19. века увијали су се и мушки бркови. Нажалост, Андреа није успео да дође ни до једног јединог примерка „каламиструма“, колмајза који је коришћен у античкој Грчкој ■

рачуна о временским и географским околностима, уноси ред међу сакупљене предмете... А у томе је и основна разлика између истинског колекционара и сакупљача аматера: колекционар се разликује по начину на који „води“ и чува своју збирку, обележава сваки примерак, смешта га на посебно место, а то брижљиво бележи у при-

ПИСМА ПРЕПОРУКЕ

Терцо Мафеи из Милана успео је да сакупи чак 1 500 писаних препорука, аутографа, о чему је написао и књигу. Према његовим речима, књига говори о безграничној сујети, саможивости и невоспитању многих славних личности које су обележиле поједине епохе историје цивилизације. Ту је и писмена препорука песника Габријела д'Анунција, али и композитора Ђакома Пучинија: он је у бурним данима Првог светског рата, 1917. године, тражио посебну препоруку како би неометано прешао швајцарску границу и састао се са једном аустријском баронесом... ■

ОСУЂЕНИК, А СКУПЉА ДЕТЕЛИНУ

Занимљиво је да је до сада највећу познату збирку детелине са четири листа начинио извесни Џорџ Бинго, осуђеник у затвору у Пенсилванији, САД. На замисао да сакупља детелину са четири листа дошао је чим је отишао на издржавање казне 1977. године. Од тада је на травњацима и брдашцима затворског дворишта нашао 72.000 детелина са четири листа. Иако се сматра да ова травка доноси срећу, Бинго је још у затвору... ■

премљени каталог. Док обичном сакупљачу неред уопште не смета (па се збирка убрзо претвара у гомилу), колекционар у сваком тренутку зна где се шта налази. Другим речима, колекционар је као некакав султан који љубоморно чува своје драгоцености – ка-

ко је отприлике објаснио француски филозоф Жан Бодријар.

Психолози су закључили да сваки трећи човек осећа потребу да нешто сакупља, само што немају сви збирке вредне пажње и поштовања, збирке на које су потрошили значајне суме новца, али и велики труд. На

ледавања стварности. Збирка тада замењује читав један свет, постаје „харем“ предмета где је свака лепотица она најдража која враћа у сећање старе или неостварене љубави. Зато сакупљачи најчешће остају „верни“ одређеним мотивима и

ДОМАЋИ СЛАДОЛЕД

Стив Вилсон из Арканзаса, САД, сакупио је чак 132 машине за прављење сладоледа у кући. О томе је написао и књигу објашњавајући како ови кућни уређаји раде, али и доносећи низ рецепата за справљање домаћег сладоледа. Најстарији примерак машине за прављење сладоледа из збирке Стива Вилсона потиче из 1871. године ■

несрећу, особа која ствара збирку често губи осећај за лепо и искључиво тежи да дође до некаквог броја који сматра коначним. Углавном су то особе високих мерила, закључују психолози.

Понекад се колекционарска страст може претворити и у болест: везаност за одређени предмет тада заправо осликава тешкоћу са-

самим предметима, те тешко мењају поља занимања.

Бројна истраживања показала су да је колекционарство везано углавном за мушки пол. Затим, брижљиво сакупљати одређене предмете може да буде и здраво, нарочито уколико је човек подложен стресу. Сакупљачка страст може да смири човека, али и одвоји од стварног света. А збирки има заиста невероватних и необичних... ■

М. О.

Нас до тада одавно неће бити, али човека некако прођу хладни жмарци кад чује шта се спрема. Кроз педесет милиона година Средоземно море нестаће с лица Земље. Атлантук ће наставити да се шири, али се и њему, у крајњем исходу, не пише добро. Следи му постепено смањивање све док кроз 250 милиона година не ишчезне као да га никад није било.

Ово су закључци вишегодишњег истраживања Кристофера Скотезеа са Универзитета Тексаса у Арлингтону. Након година рада и компјутерских прорачуна, Скотезе је саставио географску карту Земље, онако како ће она изгледати кроз 50 и 250 милиона година.

У основи, Кристофер Скотезе само

СУДАР КОНТИНЕНАТА

је израчунао куда води позната појава померања континената. Одраније се зна да се афрички континент лагано приближава Европи, да се Аустралија помера навише, ка северу, и да се приближава Азији. Изненађује претпоставка да ће Антарктик у будућности наставити да прати аустралијски континент и да ће се на крају спојити

са аустралијском источном обалом и, вероватно у још већој мери, Скотезеова тврдња да ће се Атлантук ширити у следећих неколико десетина милиона година, а потом кренути да се скупља и смањује све док сасвим не ишчезне.

Северна и Јужна Америка ће се, по научнику из Арлингтона, на крају спојити са Европом. Десетак милиона година по десетак милиона година и –

постојећи континенти ће се кроз 250 милиона година стопити у јединствену копнену масу, огромни континент звану Нова Пангеа ■

Кроз 50 милиона година... Африка ће се спојити с Европом, Атлантук наставити да се шири... али не задуго. ... а кроз 250 милиона година: Атлантика неће

бити, Аустралија ће се померити ка северу, Антарктик ће је пратити у стопу. Од пет постојећих настаће један, јединствени суперконтинент. Пангеа.

ТИЦИЈАН У 13.200 ДЕЛИЋА

Слагалице задају главобоље чак и произвођачима. Делићи морају да буду тако обликовани да је тешко погодити где је ком место, недопустиво је, и да постоји могућност, да се ма које парченце замени неким другим.

Некада су их правили ручно, али су зато биле и далеко мање. Данас, када тај посао обављају рачунари, односно програми за графичко обликовање, слагалице су све веће, а делићи од којих су састављене све ситнији и бројнији. Тренутни светски рекорд у величини држи слагалица направљена на основу репродукције једне Тицијанове слике састављена од 13.200 убитачно ситних комадића.

Ево шест основних корака у компјутерској производњи сваке слагалице:

1. Прво се бира мотив, односно фотографија на основу које треба да се направи слагалица.
2. Одабрана фотографија затим се компјутерски скенира, помоћу посебног програма дотерује (ретуши-

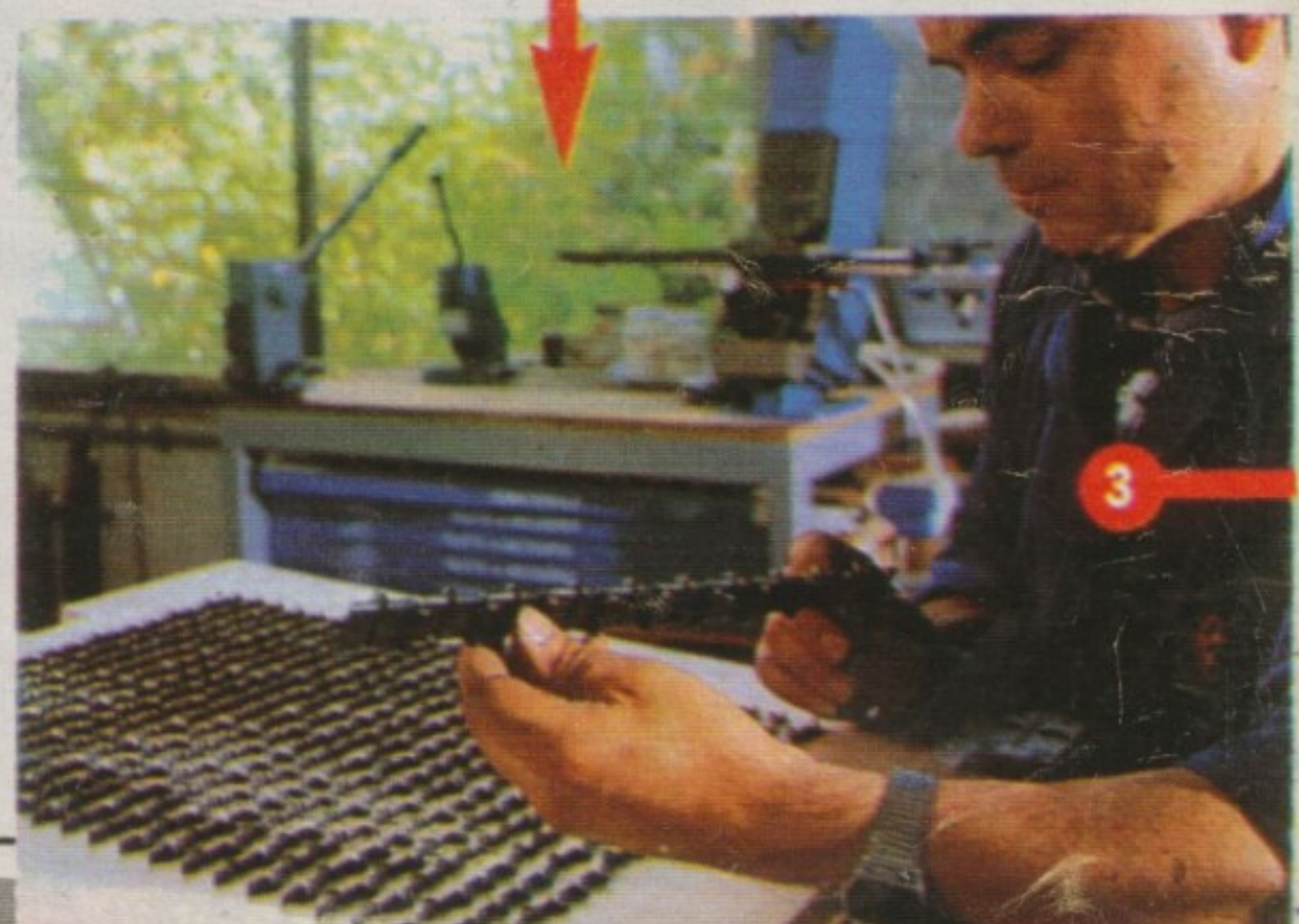
ра) и дели на саставне делове.

3. Следећи корак је израда металног калупа за прављење исечака, према облику и величини које је одредио рачунар.

4. У међувремену се одабрани мотив одштампан на полупровидној хартији лепи помоћу лепка животињског порекла за картонску подлогу слагалице.

5. Картон са слагалицом затим се убацује у калуп, заправо пресу у којој се слагалица излаже притиску равном оном који се користи при сечењу аутомобилске каросерије. Снага ове штампарске пресе многоструко је већа од силе потребне за сечење картона, али се, захваљујући томе, постиже жељена тачност у изради делића слагалице.

6. Масовна производња почиње тек пошто пробни примерак слагалице прође обавезни „технички преглед“. Само уколико се сваки од више хиљада делића савршено уклопи у целину, производња може да почне ■

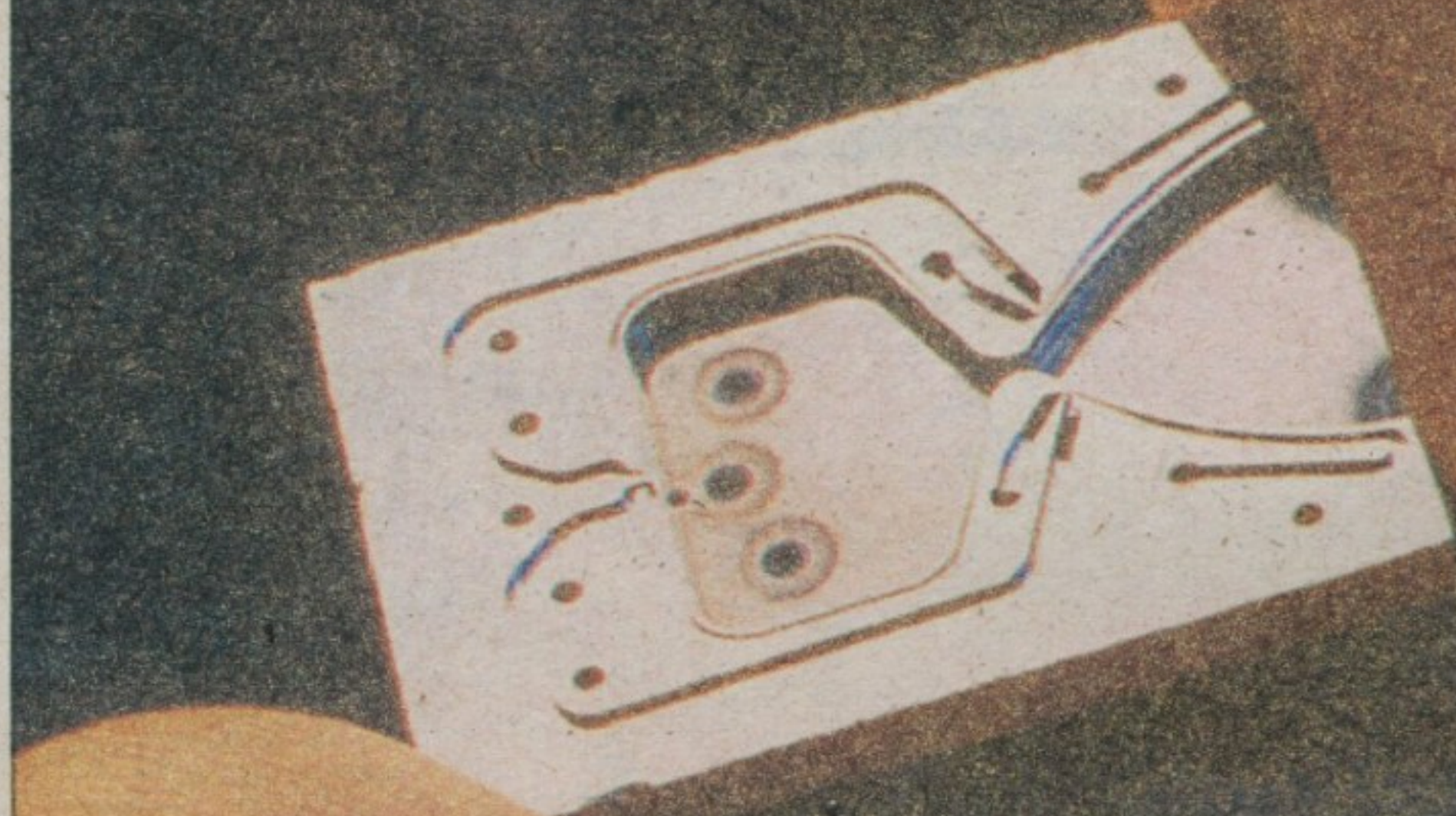

МАГНЕТИ ЧИСТЕ ОД ТЕШКИХ МЕТАЛА

Холандски геохимичар Руд Рикерс разрадио је једноставну технику за чишћење земљишта загађеног тешким металима.

Рикерс користи нарочите магнете да би из земље извукао тешке метале као што су уран и неки други мада ови елементи уопште нису осетљиви на њихову привлачну снагу. Објашњење овог геохимичара гласи: у земљи се налазе велике количине гвожђа које се под дејством влаге претвара у рђу па се са другим елементима у тлу, органским али и металима, „слепљује“ мада се не једини. Помоћу јаких магнета честице рђе се заједно с приљубљеним те-

НАЈМАЊИ РАКЕТНИ МОТОР

Недавно је у САД осмишљен и направљен ракетни мотор чија је величина само 1,5 центиметара. Изграђиван на силиконској плочици, сагоревајући метан и кисеоник у стању је да произведе потисак од 2 килограма. По јединици тежине овај потисак је 20 пута већи од потиска ракетног мотора „Спејс шатла“. Осам стотина оваквих моторчића могло би да избаци 1000 килограма терета у орбиту око Земље ■

шким металима извлаче из земље или из гомиле отпадака. Снага магнета нема увек исту привлачну јачину већ се мења од милиметра до милиметра тла и делује само на спој рђе и тешких метала.

Да би овај начин чишћења тла од тешких метала могао да се примени, потребне су нарочите машине које за један сат из загађеног тла могу да извуку 130 тона штетних састојака који се у току рада приљубљују за главе магнета ■

Како склопити свих 13.200 комадића тренутно највеће слагалице на свету, репродукције једне Тицијанове слике?

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

Линда Цвајгле имала је два сина. Двадесет-једногодишњи Ерик већ је био свој човек мада је још живео с мајком и братом. Шеснаестогодишњи Бени био је нежан син који је волео да помилује и пољуби мајку кад год би се нашао крај ње. Линда, запослена као продавачица, била је разведена и сама је подигла своје синове.

Бени је био просечан ученик гимназије у Фресну у Калифорнији. Био је веома висок и одличан играч бејзбола и смешила му се лепа будућност. Али, није било суђено.

У петак 17. септембра 1993. године Бени је увече изишао да се нађе с друговима из суседства. Са стајали су се на јаркоосветљеном паркиралишту дијагонално од куће Цвајглеових.

Нешто пре 21.30 h поред њих је прошао „кадилак“ у коме су седели неки други младићи. Између њих и групе у којој се налазио Бени дошло је до грубих добацивања и псовки.

Двадесетак минута касније „кадилак“ се вратио. Младић који је седео до возача почео је да пуца кроз отворен прозор. Бени, погођен у главу из десног уха, пао је као покошен. Његов брат Ерик изле-

тео је из куће чим је чуо пуцњаву. Угледао је гужву. Неко је викао: „Убили су Бенија!“

Ерик се спустио на колена поред брата. Видео је барицу крви која му је текла из главе. „Позовите хитну помоћ!“, викнуо је и полетео по мајку. Одмах се вратио и узео брата за руку. „Држи се, сад ће лекари!“, говорио му је. Линда је погледала Бенија и знала је да је све готово.

Свог млађег сина видела је поново у болници. Лежао је у одељењу за интензивну негу прикључен за мрежу цеви и монитора. Изгледало је као да спава. Али, лекар јој је објаснио да је Бени мртав и да би му без апарата отказали и срце и плућа.

Питао ју је шта жели да се уради. Линда је одговорила да не жели ништа. Желела је свог сина.

Како мајка да преболи?

Пролазили су сати, ноћ се претварала у дан, а Линда је покушавала да се помири са својим губитком. Њен Бени никада неће постати одрастао човек, никада неће радити оно за шта је био надарен. Линда је осећала ужасан бол и у телу и у души. „Како мајка икада може да се поврати од губитка детета?“, питала се по хиљадити пут.

Неко јој је пришао и замолио је да поразговара са саветницима Калифорнијске донаторске мреже за трансплантацију органа. Покушавали су да је теше објашњавајући да би, ако она пристане, њен Бени могао

КО ЈЕ ДОБИО БЕНИЈЕВУ ДУШУ?

Поред дечака који су стајали на паркиралишту прошао је „кадилак“ из кога су неки младићи запуцали. Један из групе, погођен у главу, пао је и остао да лежи

да подари вид и живот другима дајући им своје здраве органе.

Једва је схватала шта се од ње тражи. И пристала је.

Да ли ће то одржати у животу Бенијеву душу? Или ће неком дечаку сличном Бенију помоћи да оздрави, одрасте и оствари своје снове? Линда то није знала, али је потписала да Бенијеве рожњаче, панкреас, јетра, бубрези, плућа, коштану срж и срце могу да се узму и дају људима које она никада неће упознати.

Тачно у 16.45 h Бенџамин Ентони Цвајгле искључен је са уређаја и званично је проглашен мртвим. Линда се вратила кући у мислима да срце мора на неки начин бити повезано с душом. У дугим, бесаним ноћима које су уследиле непрестано се питала ко је добио Бенијеву душу.

Сутрадан по Бенијевој

ПОДНИКИ
ЗАБАВНИК

25.5.2001.

Лајл Бад
младићког
срца

Линда Цвајгле
са старијим
сином Ериком
после
Бенијеве
смрти

смрти у граду Модесту удаљеном око 160 километара од Фресна шездесетогодишњи Лајл Бад пробудио се захвалан за још један дан живота на овоме свету. Он је преживео три јака срчана удара и двапут је имао операцију на отвореном срцу. Његова једина нада за живот била је пресађивање срца.

Порука захвалности

Име му се налазило на листи чекања одговарајућег срца у Медицинском центру универзитета Стенфорд. Неки с те листе имали су среће. Неки које је Лајл упознао умрли су чекајући. Њега су двапут позивали на пресађивање и оба пута срца нису одговарала.

У недељу 19. септембра, док су Лајл Бад и његова жена Беверли излазили из цркве, огласио се Лајлов пејџер с поруком да је за њега нађено срце. Отишли су право у болницу и Лајло-

во увећано и потрошено срце замењено је младим, здравим Бенијевим срцем које је одмах почело да ради савршено правилно.

Чим се пробудио из анестезије, Лајл се осетио као други човек. А када се опоравио од операције и вратио кући, не само да је ходао брже од Беверли већ је и трчао као младић.

Он је знао чије му је срце спасло живот. У новинама је видео и Бенијеву читуљу. Линди Цвајгле се није обратио лично јер су подаци о даваоцима органа поверљиве природе. Само јој је послао непотписану поруку са изразима саучешћа и дубоке захвалности.

Требало је неком младом

После Бенијеве смрти Линда је наставила да обавља све што се од ње очекивало: ишла је на посао, одржавала кућу, кувала, али се осећала као да све то ради неко други. Стварна Линда Цвајгле стално је очекивала да чује како се

кућна врата отварају и затварају с треском и како Бени виче: „Здраво, мама, то сам ја!“

Усред свега тога стигло јој је анонимно писмо захвалности од човека који је добио Бенијево срце. Порука је Линду страшно потресла. Није јој ишло у главу због чега је срце њеног сина дато шездесетогодишњаку тако рећи на измаку живота. Она се надала да ће то драгоцено срце куцати у грудима некога младића или девојке пред којима је цео живот, онај исти који је Бенију ускраћен.

Спокој јој није донело ни хапшење дечака кривих за Бенијеву смрт. Њима ће се судити као старијим малолетницима који ће се, чим наврше двадесет пет

година, наћи на слободи и у новом животу док ће њено дете вечно остати у гробу.

Лајл и Беверли у међувремену су се преселили у заједницу пензионера у Вентана Лејксу код града Феникса у Аризони. Деветнаестог априла 2000. године присуствовали су скупу станара. Како је Лајл имао годишњи преглед заказан за 14.45 h, тихо су устали и упутили се холем према излазу.

Ту их је зауставио крупан, брадати човек Ричард Гласел, месна луда. „Вратите се и седните!“, подвикнуо им је гурајући Беверли. Запрепашћени Лајл приметио је да Гласел у руци држи пиштољ. Повукао је Беверли иза себе и гледао како се Гласел удаљава од њих.

„Чувајте се, има пиштољ!“, викнуо је. „Све ћу вас побити!“, дрекнуо је Гласел и стао насумце да пуца. Лајл је гурнуо Беверли иза преграде и тада је видео да се станари бацају на под тражећи заклон од хитаца.

Пуцњава је изненада престала. Гласел је спустио пиштољ и подигао аутоматску пушку. „Он ће нас заиста све побити!“, помислио је Лајл, јурнуо према махнитом убици и оборио га. Гласел се није дао и једном руком се борио с Лајлом, а у другој је чврсто држао пушку.

И успео је да ухвати прстом обарач и повуче га. Прасак пуцња помешао се с крицима погођених жртава. Лајл је Гласелу отео пушку и гурнуо је далеко, а њега притиснуо о под. Држао га је док нису пристигли други који су лудака везали.

Био је то Бенијев глас

Полиција је установила да је Гласел код себе имао толико муниције да је могао да побије трипут више људи него што их је живело у тој згради. Два станара је убио, троје тешко ранио. Сви су говорили да их је Лајл спасао. Његова рука је крварила. Срце му је куцало правилно.

Лајлова кћерка Тами Боумен, дирнута захвалношћу људи којима је њен отац спасао животе, одлучила је да мајку Бенија Цвајглеа обавести ко је добио срце њеног сина. Она је цео случај испричала Кимију Јошину, новинару листа „Би“ из Фресна. Овај је причу објавио.

Линда у почетку није хтела ништа да зна. Пристала је тек када јој је новинар рекао да је „дедица“ у коме је Бенијево срце спасао животе 41 особе. Линди је то значило много. Причу у новинама прочитала је неколико пута са сузама у очима.

Сада су то биле сузе поноса. Бенијеви органи спасли су многе животе. Његово срце у туђим грудима спасло их је још више. Учинило је да њихове породице не буду уцвељене као што је она већ седам година.

Тада јој је, ма колико то невероватно звучало, Бенијева прерана, трагична смрт која ју је прогонила добила неки смисао. Он никада док је жива неће престати да јој недостаје, али је тај ужасни губитак постао нешто што је могло некако да се издржи.

Линда је убеђена да је Лајл Бад чуо Бенијев глас онога часа када је сам и голдрук навалио на убицу. Она у свом материнском срцу зна где је отишла Бенијева душа ■

Б. Д.

ПОДНИШЛИ

ЗАБАВНИК

25.5.2001.

— двадесет један

НАЈ, НАЈ ИЗ
„ГИНИСОВЕ
КЊИГЕ
РЕКОРДА”

КАСКАДЕР, ОПАСНО

НАЈВИШЕ КАСКАДЕРСКИХ ПОДВИГА ЖИВОГА ГЛУМЦА

Хонгконшка звезда Џеки Чен, глумац, сценариста и продуцент, играо је у више од 65 филмова укључујући „The Big Brawl” из 1980. године и такође амерички „Гужва у Бронксу” из исте године. Први пут се појавио у хонгконшком филму „Big And Little Wong Tin Bar” из 1962.

када је имао 8 година. Не постоји осигуравајућа компанија у свету која би пристала да осигура иједан Ченов филм, а он у сваком изводи и своје каскадерске вештине. Пошто је за време снимања филма „Полицијска прича” 1985. године повређено неколико каскадера, Чен је основао „Удружење каскадера Џеки Чен” где њн лично увежбава каскадере и из свог џепа плаћа све лекарске трошкове у случају повреде■

НАЈПЛОДНИЈИ ФИЛМСКИ КАСКАДЕРИ

Британац Вик Армстронг замењивао је у

НАЈДУЖЕ ЦЕЛИМ ТЕЛОМ У ПЛАМЕНУ БЕЗ КИСЕОНИКА

Данац Стиг Гинтер издржао је целим телом у пламену без кисеоника 2 минута и 6 секунди 13. марта 1999. године у Копенхагену у Данској. Он је у стању да дуго задржи дах захваљујући дугогодишњем увежбавању борилачких вештина. Пре овог подухвата месец дана је постио да би успорио свој метаболизам и смањио потребу за кисеоником ■

године. Оже-нио се каскадерком Венди Лич с којом се упознао 1978. године на снимању „Супермена” у коме су обоје замењивали звезде овога филма■

Американац Јакима Канут био је каскадер у више од 150 филмова у каријери која је трајала 15 година. Године 1941. поломио је чланке и од тада се посветио школовању каскадера и руковођењу акционих сцена холивудских филмова, трке двоколица, на пример, у „Бен Хуру” из 1959. године. За свој каскадерски рад добио је 1966. године награду Оскар■

НАЈСКУПЉА КАСКАДЕРСКА СЦЕНА У ВАЗДУХУ

Сајмон Карни извео је једну од најопаснијих сцена у ваздуху у којој се провукао између два млазна авиона на висини од 4,752 километра у филму „Алпиниста” 1993. године. Сцена је, због изузетне опасности, снимана само једном и стајала је рекордних милион долара. Прича се да је звезда филма Силвестер Сталоне понудио да се од његовог хонорара одбије та сума само да би сцена била изведена■

НАЈВЕЋИ БУЏЕТ ЗА КАСКАДЕРСКЕ СЦЕНЕ

Више од 3 милиона долара, од 200 милиона долара колико је коштао филм „Титаник” снимљен 1997. године, потрошено је за сцене дублера и каскадера. У најсложенијој сцени 100 каскадера оба пола поскакало је, попадало и склизнуло с висине од 229 метара када се брод преполовио и подигао

опасним сценама све глумце који су играли Џејмса Бонда, а у каријери која је трајала три деценије био је каскадер у више од 200 филмова укључујући и „Отимаче изгубљеног ковчега” из 1981. године. Он је осми-

слио каскадерске сцене у филмовима као што је „Су-тра никада не умире” из 1997.

ЗАНИМАЊЕ

из воде под углом од 90°. Брод се налазио у резервоару са 77 милиона литара воде■

НАЈВЕЋИ КООРДИНАТОР ФИЛМСКИХ КАСКАДЕРСКИХ СЦЕНА У ВАЗДУХУ

Компанија „Флајинг пикчерс“ из енглеске грофовије Сарија планирала је и организовала ваздушне каскадерске сцене за више од 200 филмова међу којима су „Алпиниста“ из 1993. године, „Златно око“, из 1995. и „Немогућа мисија“ из 1996, као и за више стотина телевизијских емисија■

СКОК НА ВАЗДУШНИ ДУШЕК С НАЈВЕЋЕ ВИСИНЕ

Дански каскадер Стив Гинтер скочио је 7. августа 1998. године с висине од 104,55 метара на ваздушни душек величине 12 x 15 x 4,5 метара■

СЛОБОДАН ПАД С НАЈВЕЋЕ ВИСИНЕ

Највећа висина с које је икада изведен слободан пад каскадера износи 335 метара. То је извео Дар Робинсон у филму „Highpoint“

1979. године са ивице врха куле CN у Торонту у Канади. Робинсон је отворио падобран на свега 91 метар од тла после слободног пада од 6 секунди. За тај скок добио је 150.000 тадашњих долара што је највећа сума за само једну каскадерску сцену■

НАЈДУЖИ СЛОБОДАН ПАД

Британац Едријен Николас извео је 12. марта 1999. године слободан пад у хоризонталној равни од 16,09 километара изнад Јоло Каунтија у америчкој држави Калифорнији. Из авиона је искочио на висини од 10.320 метара и достигао брзину већу од 160 километара на сат. Ова каскадерска бравура изведена је захваљујући нарочитом „летећем“ оделу које је смислио Николасов учитељ Француз Патрик де Гајардон (погинуо је априла 1998. године док је увежбавао једну каскадерску тачку)■

НАЈДУЖИ СКОК КОЛИМА ПРЕКО РАМПЕ

Најдужи икада изведен скок колима са одскочне рампе, при чему се аутомобил приземљио на сва четири тачке и наставио да се

НАЈДУЖИ ХОД ПО УЖЕТУ ВЕЗАНИХ ОЧИЈУ
Американац Џеј Кокрен ходао је 11. новембра 1998. године у Лас Вегасу, америчка држава Невада, између кула зграде Фламинго Хилтон завезаних очију на разпетом ужету дугачком 182,88 метара ■

креће, износи 72,23 метра. Извео га је Аустралијанац Реј Бауман 23. августа 1998. године на Рејвенсвуд интернешенел рејсвеју у Перту, западна Аустралија■

НАЈДУЖИ ПРЕСКОК У КАМИОНУ ЧУДОВИШТУ

Американац Ден Рунти прескочио је 8. марта 1998. године дужину од 43,2 метра у „бигфуту 14“, камиону огромних точкова од 4,6 тона и 1500 коњских снага на коме се налазила и каросерија од фибергласа „форда F-150“ из 1998. године. Овај рекорд постигнут је на аеродрому Вилијамс Гејтвеј у Меси, америчка држава Аризона. Претходни рекорд био је 43 метра, а поставио га је Американац Фред Шефер у камиону „берфуту“ новембра 1996. године■

НАЈДУЖИ СКОК

МОТОЦИКЛОМ УНАЗАД

Американац Роџер Ридел звани Господин Унатрашке (Mr Backwards) прескочио је 7 аутомобила у дужини од 18,29 метара возећи уназад мотоцикл „хонду“ од 650 кубика у Френклину, америчка држава Индијана, маја 1987. године■

НАЈДУЖИ СКОК МОТОЦИКЛОМ ИЗ- МЕЂУ ДВЕ ЗГРАДЕ

На дан 1. августа 1998. године у Лос Анђелесу, држава Калифорнија, Американац Џо Рид скочио је на мотоциклу од 250 кубика са зграде високе 44,2 метра на суседну зграду. Размак између њих био је 19,8 метара, а Рид је имао залет од 35,4 метра■

ОСОБА КОЈА ЈЕ НАЈВИШЕ ПУТА ЕКСПЛОДИРАЛА

Американка Елисон Блај експлодирала је више од 1100 пута и то у кутији коју она зове „мртвачки сандук“. Она је то радила експлозивом чији прасак одговара праску експлозије два штапина динамита. Њена 1000. самодетонација приказана је уживо 8. децембра 1999. године у телевизијској шоу емисији „Гинисов свет рекорда“■

Припремила
Бојана Дожић

ДУБЛЕР С НАЈВЕЋИМ РАЗЛИКАМА У ВИСИНИ

Рики Еш из Нотингема у Великој Британији снимљен с дечаком високим 1,07 метара кога је замењивао у BBC телевизијском шоу „Out Of The Blue“ фебруара 1995. године. Он је дублирао и човека високог 1,93 метра у ITN телевизијској серији „Heartbeats“ марта 1998. године. Рики је висок 1,6 метара, има 33 године и каскадер је 9 година. Замењивао је особе старе од 6 до 70 година, од тога више од 150 деце ■

ОВДЕ ЈЕ МАЕО

Миланска Скала. Био је 25. април 1926. године. Дириговао је Тосканини. Када је дошао до места где је чувени композитор Ђакомо Пучини због болести прекинуо рад на опери „Турандот“, која је тад премијерно извођена, лаким ударцем диригентске палице о пулт зауставио је оркестар. Музичари и публика у сали били су запрепашћени. То је био нечувен поступак у историји Скале. Тада се Тосканини окренуо публици и са сузама у очима рекао:

– Овде је, господо, маестро умро!

Завладао је мук. Затим су сви устали да изразе поштовање Ђакому Пучинију. Причало се да је публика тихо напустила салу, други су говорили да је до краја представе владао тајац.

Осамнаест излазака пред публику

Дечак Ђакомо Пучини, из сиромашне породице у градићу Лука у италијанској покрајини Тоскани, није смео ни да помисли да ће постати један од најпознатијих оперских композитора или „чаробњак звука“, како је називан. Стручњаци су га уврстили међу великане, а на пријемима су му се клањале крунисане главе, научници, уметници...

А шта би тек рекао његов покојни отац Микеле, који малог Пучинија није успевао ни за живу главу да приволи музици. На крају је применио трик и на дирке црквених оргуља стављао новчић. Кад се додирну дирке, новчићи су одскакали и Ђакомо их је сакупљао још у лету! Тако је у шестој години научио да свира и заволео музику! Већ у десетој свирао је оргуље у цркви Сестара св. Бенедикта. Али, његове варијације ужаснуле су све присутне!

– Ја тога нисам свестан, само ми се чини да тако лепше звучи! – правдао се црквеном старешини.

двадесет четири

Ђакомо Пучини је у двадесетој години први пут чуо оперу. Отишао је пешке у Пизу, удаљену од Луке више од 20 километара, да би слушао Вердијеву „Аиду“. Био је очаран. Рекао је мајци да жели да упише Конзерваторијум у Милану. Узалуд га је мајка одвраћала правдајући се да нема новца којим би му плаћала стан и храну. Ђакомо је преклињао и она се обратила краљици Маргарети молећи 1.200 лира годишње за синовљеву стипендију. Стипендију је добио и тако се Пучини 1880. године уписао на Конзерваторијум. Имао је двадесет две године. Становао је у једној собици на четвртом спрату са братом Микелеом.

Студије је завршио за три године. Његов дипломски испит „Капричо симфоничко“ изведен је и на јавном концерту. Критичари су га хвалили тврдећи да показује више музичке особености и личности од најпознатијих композитора!

Иако од хвала није могао да живи, Ђакомо је остао у Милану и издржавао се дајући часове музике. Маестро Амилкаре Понкјели дао му је прву понуду да напише оперу „Ле Вили“ на тему преузету из немачких пруча. За либретисту му је одредио Фердинанда Фонтану. Пучини се склонио у тишину родног места Луке и оперу написао за само два месеца. Опера је изведена 13. маја 1884. године у „Театро дал Верме“ у Милану.

Успех је био изнад сваког очекивања. Извођачи су морали осамнаест пута да излазе на „бис“ а још три пута да отпевају финале првог чина. На жалост, Пучини је тада био толико сиромашан да пред публиком није могао да се појави у свечаном црном оделу. Једино које је имао било је кестењасте боје.

Када је од чувеног организатора извођења опера Ђулија Рикордија за оперу „Ле Вили“ добио предујам,

НАЈПОЗНАТИЈЕ ЛИЧНОСТИ НА СВЕТУ ОТИМАЛЕ СУ СЕ О ПОЗНАНСТВО СА ЂАКОМОМ ПУЧИНИЈЕМ. ЛИЧНИ ПРИЈАТЕЉИ БИЛИ СУ МУ РУЗВЕЛТ, ЗОЛА, ЏОРџ ЛОЈД, САРДУ...

новчаницу од 1.000 лира, умало није пао у несвест!

Пучини се убрзо оженио Елвиром Бонтури. Родио им се син Антонио.

Као дар с неба стигла је и наруџбина од Рикордија за оперу „Едгар“. Либрето је опет писао Фонтана. Пучини није био задовољан. Плашећи се да не претера и ускрати себи појављивање у миланској Скали у којој је Рикорди био готово домаћин, Пучини је пристао на последњу Фонтанину прераду. Није ваљало, Пучини је то знао. Опера је изведена у миланској Скали 21. априла 1889. године и дожи-

вела неуспех. Критика је писала да мелодија извире жестином и неодољивим чаром док је либрето немогућ. Опера „Едгар“ повлачила се светским сценама још неколико година, а затим заувек нестала!

Кобна „Турандот“

Пучинију је било јасно да без доброг либрета нема добре опере. Следећа његова опера „Манон Леско“ настала је по књижевном делу. Либрето је написао Марко Прага. Опера је доживела незапамћен успех на премијери у „Театро Ре-

ПОДМТНИИ
ЗАБАВНИК

25.5.2001.

ТРО УМРО!

десет страна. Само је још требало то да уобличи и опера „Турандот“ била би завршена. Дует га је највише мучио. Причао је свом пријатељу маестру Тосканинију:

– Непрестано мислим на Турандот. Све што сам до сада написао изгледа ми као игралија. Дует мора да буде врхунац мога стварања, мора да има у себи нешто велико, смело и непредвиђено!

Аманет Тосканинију

И баш код дуета је запело. Док је, трагајући за најбољим музичким складом, свирао на клавиру и истовремено певао, приметио је да га глас издаје. Напрезао се, али глас је све чешће из баса прелазио у тенор. Пучини се шалио:

– Сад имам глас пропалог тенора, па ћу моћи да певам у Турандоту!

Пискови, готово „шкрипећи“, глас натерао је Пучинија да се обрати лекару. Утврђено је да има рак грла. Пожурио је у Брисел јер је чуо да у тамошњој болници успешно оперишу ту опаку болест.

Са собом је понео сав материјал за дует и крај опере. Изљубио се са породицом а чувеном диригенту и пријатељу Тосканинију оставио у аманет да у случају његове смрти неко други заврши оперу, наравно личност коју Тосканини изабере.

На крају је аутор опере „Турандот“ закleo Тосканинија да приликом премијере заустави оркестар на месту где је он због болести и смрти прекинуо рад и изрекне реченицу која никада дотле тим поводом није изречена у чувеној миланској Скали.

У суботу 29. новембра 1924. године тачно у једанаест и тридесет часова престало је да куца срце Ђакома Пучинија. Чувши вест, Тосканини је у свом кабинету у Скали бризнуо у плач. У самој Италији настала је општа народна жалост. Пучини је сахрањен у капели своје виле у Торе дел Лађо. Био је стар 66 година.

Знаменити дует и финале „Турандота“ завршили су композитори Адани и Симони а либрето Франко Алфано■

Миленко Тодоровић

двадесет пет

ђо“ у Торину 1. фебруара 1893. године.

Пучини је сазревао као чврста музичка личност и почела су да се нижу његова најбоља дела: „Боѐми“, изведени 1896. године, „Тоска“ јануара 1900, „Мадам Батерфлај“, која је доживела премијеру 1904. године у Милану, „Девојка са запада“, први пут изведена у Метрополитен опери у Њујорку децембра 1910. године... Следи „Триптихон“ и последња опера коју није завршио – „Турандот“! Зани-

мљиво је да је касније уважавана опера „Мадам Батерфлај“ на премијери доживела фијаско. После извођења публика је звиждала и лупала ногама о под. То се у миланској Скали не догађа често. Пучини је био сатрвен, а диригент и певачи плакали су као деца!

Опера „Турандот“ посебна је прича, његово животно дело и круна композиторског рада. Истовремено, опера и није у целости његова, али никоме из музичког света не пада на памет да то помене.

Трагајући за темом своје нове опере, Пучинију се допала прича о немилосрдној кинеској принцези Турандот. Много му је помогло познанство са бароном Фасинијем који је дуго година живео у Кини и који му је дао мелодију кинеске царске химне. Пучини је прерадио за свечани финале другог чина.

Радио је са заносом и одушевљењем. Оперу је привео крају све до завршног дуета предзадње слике. И за дует и финале већ је био спремио скицу на око три-

ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ

РОБОТ – РИКША

Рикше, двоколице које вуку људи или, у новије време, трицикли за превоз путника, на путу су да заувек ишчезну са улица градова Далеког истока. Једна од водећих компанија јапанске аутомобилске индустрије „Daihatsu“ недавно је изнела на тржиште робота који је у стању да у техно-верзији прастарог превозног средства превезе до четворо људи.

Тешко је рећи колико ће се све ово свидети туристима, тек, робот-рикша креће се тако да готово савршено подражава људске корак. За сада је правац кретања робота те-

Теледиригована робот-рикша за четворо

ледиригован, али се произвођач спрема да га у најскоријој будућности опреми управљачким системом који ће бити у стању да самостално препознаје препреке и саобраћајне знаке.

Ко преживи, ваљда ће причати. Има оних који унапред тврде: пропала ствар! Који би (западни) туриста при здравој памети икада пристао да живописност „људског таксија“ замени безличном машином!

ЛОВЦИ НА КИШНЕ ГЛИСТЕ

Једном годишње у Уједињеном Краљевству одржава се светско првенство у лову на кишне глисте. Такмичари своје умеће доказују на три квадратна метра простора који сваки добија да пред очима навијачки подељене публике и у присуству непоткупљиво строгих судија у прописаних 30 минута из влажне земље измами што већи број примерака (гадне) чланковите врсте.

Алати се разликују, али техника је у основи иста. Циљ је да се изазову вибрације које ће успаничене глисте навести да бежећи из подземних тунела спас потраже на површини земље. Неки у те сврхе користе бубњеве, неки трозупце (виле) и штапове за голф, други опет верују да су за шампионску титулу неопходни пригодни изуми кућне радиности.

По истеку рока од тридесет минута ошамућене глисте које су учесници првенства похватили и сместили у одговарајуће посуде иду на пребројавање. Стручни жири броји их једну по једну. Прошле године титулу светског првака освојио је господин који је уловио 290 глиста!

Како
уловити
глисту?
Виле су
најбоље,
верују
неки...

... ништа
боље од
бубњева...

Ветеран и
његов улов:
дуугачка
глиста

Судија

1949

РОЂЕНИ

1. јануар: Љубодраг Дуци Симоновић, наш прослављени кошаркашки репрезентативац.

22. јануар: Џорџ Форман, амерички боксер, олимпијски победник у тешкој категорији 1968, првак света у тешкој категорији 1973. године.

22. фебруар: Ники Лауда, аустријски аутомобилски ас.

22. јун: Мерил Стрип, америчка филмска звезда.

23. септембар: Брус Спрингстин, амерички рок музичар.

3. новембар: Лоренс Лари Хоулмс, амерички боксер, првак света у тешкој категорији 1978. године.

Ники Лауда

УМРЛИ

16. фебруар: Аксел Мунте, шведски књижевник.

6. мај: Морис Метерлинк, белгијски писац.

10. јун: Сигрид Унсет, норвешка књижевница.

15. август: Растко Петровић, наш песник, есејиста и путописац.

16. август: Маргарет Мичел, писац романа „Прохујало

са вихором”, умрла од последица саобраћајне несреће.

6. септембар: Рихард Штраус, немачки композитор и диригент.

Роберт Рипли је умро, његово „Веровали или не” и даље излази

ПОГУБЉЕН

15. новембар, Индија: Натурал Годсе, убица Махатме Гандија.

УХАПШЕНИ

9. фебруар, Лос Анђелес: холивудски глумац Роберт Мичам осуђен на два месеца затвора због пушења марихуане.

14. фебруар, Мађарска: католички кардинал Миндсенти осуђен на доживотну робију после оптужбе да је ковао заверу против комунистичке владе.

ОСНОВАНО

4. април: НАТО (North Atlantic Treaty Organisation = Организација северноатлантског уговора или Атлантски пакт).

18. април: Република Ирска.

23. мај: Савезна Република

Немачка (Западна Немачка).

12. октобар: Немачка Демократска Република (Источна Немачка).

ПРОГЛАШЕНА

1. фебруар: Народна Република Мађарска.

ЗАВРШЕНО

12. мај, Немачка: совјетска блокада Берлина.

16. октобар: трогодишњи грађански рат у Грчкој поразом комуниста.

ОБЈАВЉЕНО

„1984”, упозоравајући антиаутократски роман (у коме се појављује израз Велики Брат) британског писца Џорџа Орвела.

„Кожа”, роман италијанског књижевника Курџија Малапартеа.

„Смрт трговачког путника”, драма америчког књижевника Артура Милера.

„Мушкарац и жена”, студија америчког антрополога Маргарет Мид.

„Структурални елементи

Џорџ Орвел, писац дела „1984”

Прве на свету спортске патике направила је немачка радионица спортске одеће „Адас”, касније „Адидас”. Патике са три препознатљиве пруге дело су дизајнера Адолфа Даслера.

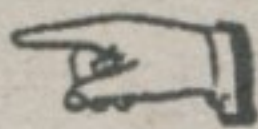

Холивудска филмска дива Рита Хејворт привукла је велику пажњу када се у општини малог града Валорија у Француској удала за Агу Кана, једног од најбогатијих људи на свету

сродства”, француског антрополога и социолога Клода Леви-Строса.

ИЗАБРАНИ

3. август: Конрад Аденауер за канцелара Савезне Републике Немачке.

 16. децембар: Ахмед Сукарно за председника Индонезије.

ПРИМИРЈЕ

24. фебруар: између Израела и Египта.

11. март: између Израела и Јордана.

ПРОБА

21. септембар: испробана прва совјетска атомска бомба.

ФИЛМОВИ

„Ноћ у граду” америчких редитеља Цина Келија и Стенлија Донена. Главна улога Цин Кели.

„Бело усијање”, америчког редитеља Раула Волша, главна улога Џејмс Кегни.

Млади Орсон Велс у култном трилеру Керола Рида „Трећи човек”

„Сви краљеви људи” британског редитеља Роберта Росена, главна улога Бродерик Крафорд.

„Трећи човек” по роману Греама Грина, британског редитеља Керола Рида, главне улоге Орсон Велс, Џозеф Котн, Алида Вали.

„Тесно мало острво” британског редитеља Александера Меклендрика.

„У име закона” италијанског редитеља Пјетра Ђермија.

НАПАДНУТ

20. април, Кина: кинески комунисти извели напад на британски ратни брод „Аметист” у реци Јангцекјанг. Погинуло 17 чланова посаде.

ПРЕМЕШТАЈ

13. децембар: израелски главни град пресељен из Тел Авива у Јерусалим.

ОБЈАВА

28. децембар, Охајо: Ратно ваздухопловство САД после истраге поводом пријављених случајева виђења летећих тањира званично објавило да они не постоје.

ГЛАВНИ ОСКАРИ

Најбоља женска улога: Џејн Вајман у филму „Џони Белинда”.

Најбоља мушка улога: Лоренс Оливије у филму „Хамлет”.

Најбоља режија: Џон Хјустон за филм „Благо Сијера Мадре”.

Најбољи филм: „Хамлет” британског глумца и редитеља овога филма Лоренса Оливијеа.

ПРОТЕСТ

23. фебруар, Берлин: Јевреји протестовали поводом начина на који је представљен лик Јеврејина Фагина кога у филму „Оливер Твист” тумачи Алек Гинис.

НОБЕЛОВЕ НАГРАДЕ

МИР: Џон Бојд-Ор, британски научник, први генерални директор Организације за исхрану и пољопривреду Уједињених нација (FAO).

МЕДИЦИНА: Валтер Рудолф Хес, швајцарски физиолог и Антонио Егас Муниш, португалски физиолог.

КЊИЖЕВНОСТ: Вилијем Фокнер, амерички књижевник.

ПРВИ ПУТ

2. март, Тексас: први непрекидни лет око света, који је трајао 94 сата, извео капетан Џејмс Галагер у „боингу В-50А” по имену „Лаки Леди”. Горивом је снабдеван у лету четири пута.

ИЗУМИ И ОТКРИЋА

У САД први пут у свету употребљен радар за метеоролошка истраживања.

Амерички лекар Филип Шоуволтер Хенч открио кортизон, хормон надбубрежне жлезде, чији је хемијски састав одредио амерички биохемичар Едвард Келвин Кендал.

Амерички хемичар и физичар Вилард Френк Либи направио први атомски часовник.

Амерички научник Р. В. Болдвин поставио теорију о метеорском пореклу Месечевих кратера.

Амерички микробиолог Селман Абрахам Вексмен издвојио антибиотик неомицин сличан стрептомицину.

У америчкој дискографској кући RCA направљена катодна цев за телевизијске апарате у боји.

Британски пилот и кон-

структор авиона Џефри де Хевиленд, оснивач фабрике авиона „Де Хевиленд еркрафт компани”, завршио први путнички млазни авион.

Британска фирма „Робинсон’с” из Честерфилда пустила на тржиште прве пелене за једнократну употребу.

Хемијски елемент колумбијум добио ново име ниобијум (Nb).

Амерички астроном Џерард Кејпер открио други сателит планете Нептун пречника око 500 километара који је назван Нереида.

ПОСЛЕДЊИ ДВОБОЈ МАЧЕВИМА

13. новембар, Француска: одиграо се између филмског редитеља Габријела Садула и филмског критичара Албера Лореа. Када је Садул избио мач из руку свог противника, овај је признао да је његова критика била злонамерна.

НАЈВЕЋА УКРШТЕНИЦА

Лос Анђелес: имала је 2007 речи водоравно и 2008 речи усправно. Роберт Стилгенбауер састављао ју је седам и по година, од маја 1938. до 1945. године. Штампана је у тиражу од 125.000 примерака.

НОВА РЕЧ

Бејби бум: привремени пораст стопе рађања. Односи се на огроман пораст наталитета у САД непосредно после Другог светског рата.

ИНДИЈА ДОБИЛА НЕЗАВИСНОСТ

26. НОВЕМБАР, ЊУ ДЕЛХИ

Нови Устав претворио је Индију у највећу демократску државу света. Сви одрасли грађани, њих око 173 милиона, добиће право гласа. Устав ступа на снагу 26. јануара 1950. године и тога дана Индија, која је доминион британске круне, постаје потпуно независна држава. ■

Премијер Индије Нехру отпоздравља масе у Сједињеним Америчким Државама

Славни глумац Алек Гинис у улози Леди д'Аскоин у сјајној филмској комедији енглеске школе „Нежно срце”

„Пасош за Пимлико” британског редитеља Хенрија Корнелијуса.

„Нежно срце” британског редитеља Роберта Хамера.

ХЕМИЈА: Вилијем Френсис Џиоук, амерички физичар и хемичар.

ФИЗИКА: Хидеки Јукава, јапански физичар.

НА ВЛАСТИ КИНЕСКИ КОМУНИСТИ

1. ОКТОБАР, ПЕКИНГ

Улице одјекују док комунистичке трупе победоносно улазе у Шангај

Данас је Мао Цедунг поздравио победу кинеских комуниста у дугом рату против Националистичке партије Куоминтанг говором пред стотинама хиљада својих присталица и сабораца на Тјенанмен тргу у Пекингу. „Ми никада више нећемо бити тлачена и понижавана нација!”, рекао је објављујући рођење Народне Републике Кине.

Кина је, тако, постала највећа светска комунистичка држава, а нову владу одмах је званично признао Совјетски Савез. Очекује се да исто учини и Велика Британија. Сједињене Америчке Државе, које годинама подржавају корумпирану владу Чанг Кај Шека, вероватно ће наставити да режим на Формози, острву на које се Куоминтанг с њим на челу повукао, сматрају као једину легитимну кинеску владу. ■

... 13. ЈУЛ: ПАПА ПИЈЕ XII ИЗОПШТИО СВЕ КОМУНИСТЕ ИЗ КАТОЛИЧКЕ ЦРКВЕ...

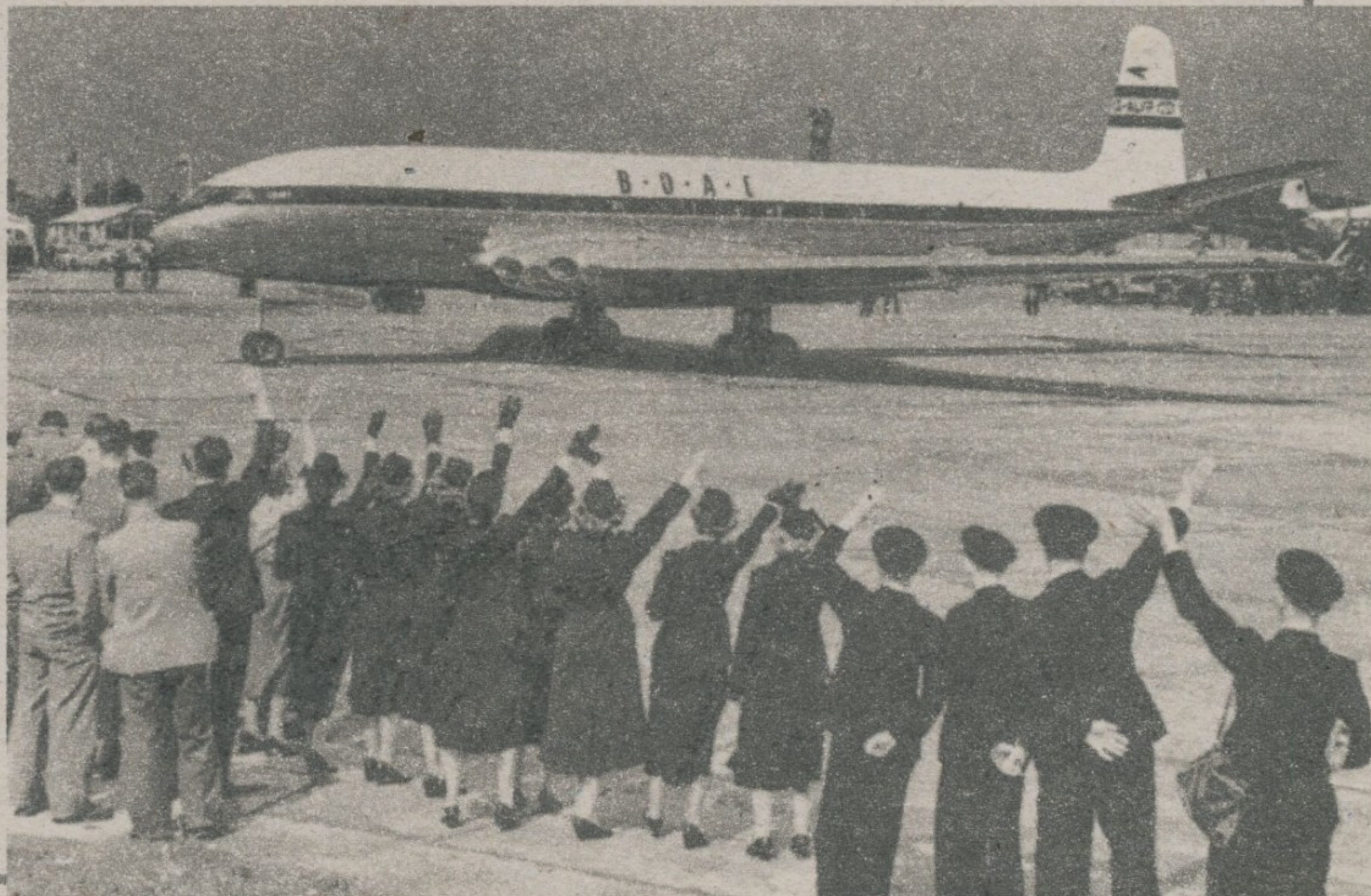
УЗЛЕТЕО ПРВИ ПУТНИЧКИ МЛАЗЊАК

27. ЈУЛ, ХЕРТФОРДШИР

Са аеродрома у Хетфилду узлетео је „де хевиленд комет”, први путнички млазни авион на свету, за чијим је команда био пилот капетан Џон Канингем, авијатичарски ас из Другог светског рата. Овај авион са 26 седишта попео се на висину од 2.438 метара.

„Комет” који покрећу четири млазна мотора „гоуст” може да лети брзином од 800 километара на сат и да се попне на висину од 12.000 метара што значи да је двоструко бржи и да достиже двоструко већу висину од свих постојећих путничких авиона. ■

Први на свету редовни путнички саобраћај млазним авионом почео је 2. маја 1952. године на линији Велика Британија – Јоханесбург

ДА ЛИ ПОСТОЈЕ ВЕШТИЦЕ?

Како год да замишљаш вештице и вешце, једно мораш признати: оно што их чини другачијима од обичних људи у основи је некакав посебан дар, способност, таленат, нешто богом дано. Па сад, неко је тога свестан, неко не. Ако не знаш да чудна моћ чучи у теби, живиш наизглед обичан живот, ту и тамо узнемирен чудним подударностима, сусретима, догађајима... Ех, ситне су то непријатности! Објасниш их хороскопом, променом времена или неким сличним оправдањем. Али, ако схватиш несвакидашњу страну своје природе, вероватно имаш велику муку. Шта да урадиш са самим собом? Шта да урадиш с оним што у теби чучи?

Не вреди да се правиш да не постоји. Наљутиће се и осветиће ти се. Занемарени и заборављени дарови пате негде дубоко у срцу, као затрпан жар. Ако га сасвим угасиш, остане туга. Ако га не угасиш, може да плане и онда кад ти не треба...

Добро, јасно ти је, признајеш да то нешто постоји у теби. И шта сад?

Ово је важан тренутак

Са оваквим даровима могу се чинити чудесне ствари. Али, са срцем испуњеним бесом и мржњом, из оваквих дарова рађају се ужаси.

Да, ако замишљаш вештицу као мрачну и злу, онда је то она која је свој дар поклонила мржњи. Добро је се чувај! Опасно је само проћи поред такве особе, камоли имати посла с њом. Сачувај боже да јој се замериш!

Желиш ли да будеш као она?

Постоји и други пут.

Осврни се око себе. Да ли је свет за тебе познато место? Ех, и сувише познато? А можда ипак наслућујеш да се ту крије још нешто? Да ли те то узнемирава или плаши? Можда ствари нису увек онакве какве изгледају...

Постоје људи који свој дар користе да виде свет у потпуно новом светлу. Оно што могу да учине чини их чаробња-

цима, али они се не баве враџбинама, ни ситним ни крупним, призивањима и гатањима. Све што чине, чине с дебелим разлогом и с једном намером: да постану још бољи.

За разлику од оних који тргују својом вештином и праве од ње циркуску тачку, ови људи посветили су живот посебној уметности, једној нарочитој магији – магији света који нас окружује. Труде се да упознају и схвате свет читавим бићем и свим својим моћима, али не да би овладали светом него собом самима. И онда живе у том свету као уметници у ремек-делу...

О, ако сретнеш некога од њих – то није случајно, и сигурно има дубоко значење. Највероватније да у првом тренутку нећеш приметити ништа посебно. То су људи који на први поглед изгледају као било ко. И они могу тако да изгледају. Штавише, и не желе да изгледају другачије. Не из неке подмукле намере, већ зато што своје умеће не троше на изглед и утисак који остављају (осим ако им то није посебна жеља). Ако их сретнеш, то је сигурно зато што су они тако хтели или осетили да су ти потребни.

Понекад они себе називају ратницима. Можда ће те то збунити. Али, они не носе оружје, ни обично ни необично. И не треба им. Њихово највеће оружје јесте

њихова вештина, и дубока повезаност са светом који их окружује. Они нису ратници зато што се боре и ратују, већ због свог начина живота.

Имати у себи дар за чаробњака страховито обавезује. Ни један једини тренутак не сме се протражити. Поред неуморног вежбања, усавршавања и истраживања, они живе свесни лепоте света и сваки тренутак користе да му се диве и радују. Само у складу са собом и светом могу да нађу смире-

ност и јасноћу. А онда свако за себе спознаје дубоки смисао и циљ свог бића и посвећује се најбољем начину да себе развије.

То захтева много самодисциплине и суровости према себи самом. Јер и свет који нас окружује, колико год да је диван, толико је и суров.

У суочавању са собом и светом нема попуштања. Чаробњак иде до краја.

понекад је већ и то довољно да се осетиш другачије и угледаш свет новим очима. Неки људи промене своје размишљање здравом исхраном, неки се окрену молитви или медитацији, има разних начина.

А неки крену трагом легенди...

Једна модерна легенда је стари Индијанац Дон Хуан Матус, учитељ славног Ка-

њују се и помажу овде као и свуда.

Они умеју и да лебде и да постану невидљиви, разумеју говор живог и неживог света, познају путеве излечења, могу да се сретну са духовима и путују на незамислива места. Али, то није најважније и не постаје се чаробњак због тога. Бити чаробњак значи моћи *видети* свет на један посебан начин и умети то користити. Онда ствари и моћи долазе сами. Ипак, мораш бити јак да би се носио са великим чудима и чаролијом. Мораш да развијаш и јачаш свој дух и ослобађаш своје срце и тело од терета и муке стечених годинама лошег живота. Огромна већина људи живи лоше, јер живи у страху и неразумевању, испуњена бесом и тугом, не познајући себе, своја осећања, могућности.

Чаробњак мора да се сети читавог свог живота и прозре себе до дна. Древна порука каже „Упознај себе самог“ – али то је најтежи задатак. Живећи с таквим циљем, борећи се за себе са самим собом, чаробњак постаје ратник. Упознајући себе, чаробњак се сусреће и са моћним силама света, знаним и незнатим, видљивим и незамисливим. Однос између обичног човека и чаробњака је као однос између ћака првака који учи да сабира и професора атомске физике.

Иако посвећени истом циљу, чаробњаци ка њему иду различитим путевима јер сваком је дата другачија природа. Деле се на типове. Постоје четири врсте чаробница-ратника: источна, северна, западна и јужна. Чаробњаци се деле на три ратника и једног гласника.

Не залећи се!

Источну чаробницу зову ред. Пуна је оптимизма, безбрижна, мирна, упорна као сталан лахор. Источне чаробнице су лепе, живахне и забавне, врло пријатне.

Северну чаробницу зову снага. Сналажљива је, груба, непосредна и истрајна као оштар ветар. Северне жене су врло женствене, таште, кокетне, али и ужасно нестрпљиве.

Западну зову осећај. Удубљена у стално самопосматрање, она је и покајничка,

лукава, препредена, као хладни налет ветра. Западне жене понекад полуде, али су иначе врло озбиљне и посвећене циљу.

Јужну зову развој. Хранитељка, гласна и плаћљива, страсна је као топли ветар. Оне су крупне, наизглед плахе, врло пријатељске и страствене.

Први тип чаробњака-ратника је човек од знања, ученик: племенит, поуздан, миран, потпуно посвећен извршењу свог задатка ма какав он био.

Други тип је човек подухвата, крајње непостојан, велики, шаливи, превртљиви садруг.

Трећи је организатор иза кулиса, загонетан, непознат човек. О њему ништа не може да се каже, јер не дозвољава да се било шта о њему сазна.

Четврти је гласник: помоћник, ћутљив и мрачан човек који ради добро ако се њиме исправно управља, али је несамосталан.

Они који умеју да виде снагу бића, умеју да разликују чаробњаке и по нарочитим знацима које имају њихова енергетска тела. А људско биће има енергетски облик великог сјајно-белог јајета на коме онај ко уме може да прочита све: природу, болести, особине, осећања...

Књиге Карлоса Кастанеде пуне су описа свакојаких чуда из света чаробњака Дон Хуана Матуса. Ако већ доживљаваш слична чуда, молим те, *не залећи се!* Пут чаробњака је заносан и пун замки. А ако не верујеш да је то све могуће – ником ништа! Уживај у лепој бајци!

Многи људи покушали су да нађу места и личности из Кастанединих књига, али... понекад није довољно тражити учитеља – учитељ мора да потражи тебе!

Зато, ако имаш дар, буди нежан и опрезан према њему, користи га за добро и добро ће ти се вратити умножено. Ради стрпљиво и пажљиво и води овај свет да би од твоје љубави постао бољи. У тренутку најбољем за тебе можда ће се појавити и учитељ. А ако немаш дар, онда се добро чувај оних који га имају јер можда и не знају шта могу! ■

Хана Гагомски

тридесет један

Не вреди да се правиш да не постоји. Наљутити се и осветити те ти се. Занемарени и заборављени дарови иако негде дубоко у срцу, као заштитан жар. Ако ја сасвим ујасиш, остане ти ја. Ако ја не ујасиш, може да илане и онда кад ти не треба...

он испитује границе свог бића и својих могућности и границе света који му се тако открива. То је живот великих напора и великих постигнућа, многих одрицања, а пре свега одрицања од сујете и обузетости собом.

Све је више људи који наслућују да је могуће живети на један нов, другачији начин. Неки од њих покушали су да нађу учитеље. Некад је довољна помоћ да почнеш да трчиш или радиш вежбе, бациш се у неки спорт, аеробик, јогу, одлутиш бициклом у природу...

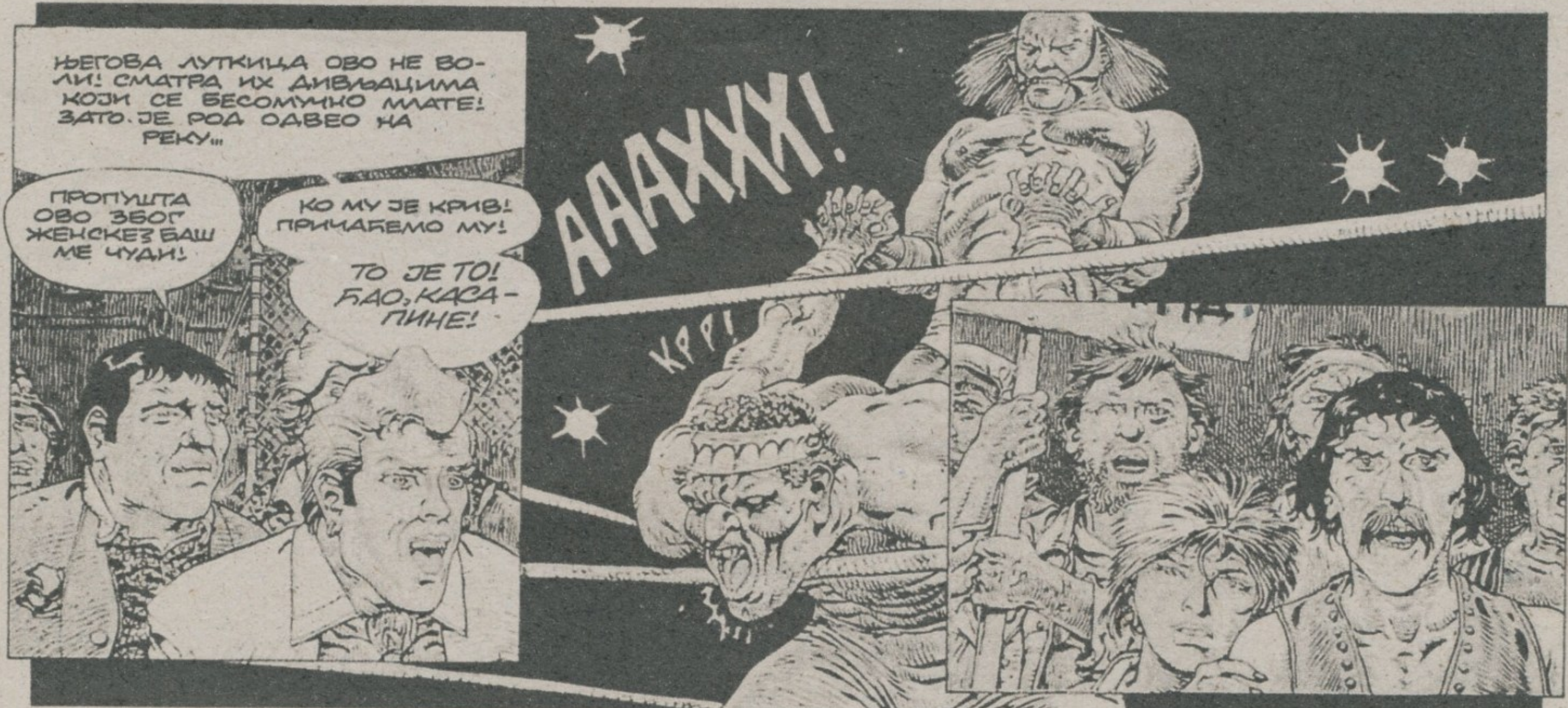
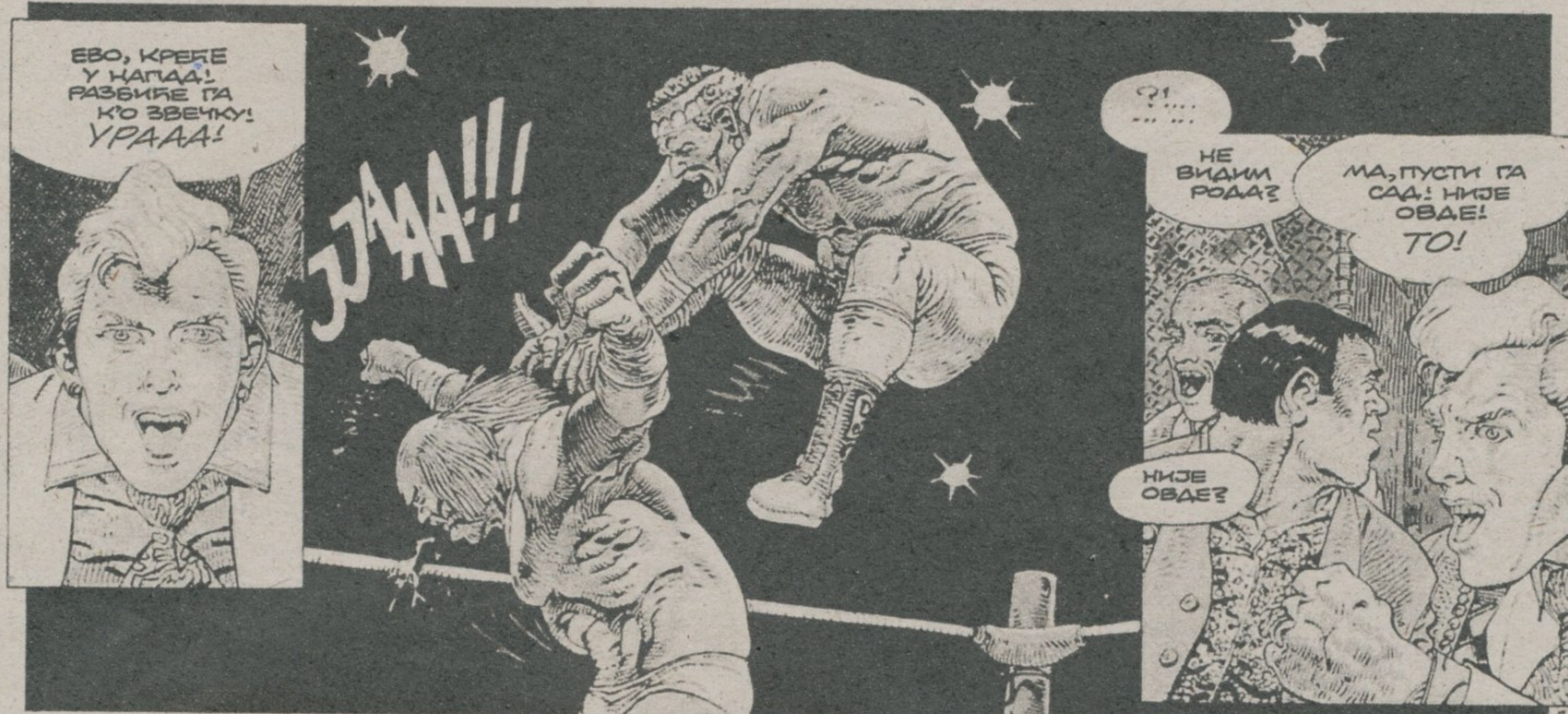
станеде. Скривен у Мексику, у неком забаченом селу, Дон Хуан са својим пријатељима учи о нашој енергетској природи, како је видети и користити, учи о природи свега око нас, живог и неживог света, енергији бића и места и начину да постојимо и крећемо се не кроз један него кроз мноштво постојећих светова. Најтежи први корак је научити да свет гледаш новим очима. Вероватно да већ ту почиње чаролија...

Чаробњаци Дон Хуановог света разликују се по својим моћима. Никоме није све дато. Неки у чаробни свет улазе кроз стање блиско сну, неки то успевају нарочитим поступцима... Овако или онако, налазе се на истом месту, једни другима помажу и деле заједничко путовање у чудесно. Пријатељство је драгоценост за чаробњака јер прави пријатељ може да му буде само неко сличан. Као и сви изузетни, и они су усамљени међу људима.

Међу њима има и жена. Њихова обука унеколико се разликује од онога кроз шта пролазе мушкарци, али и могућности чаробница су мало другачије. Женска и мушка природа допу-

Илустровао Бобан Савић

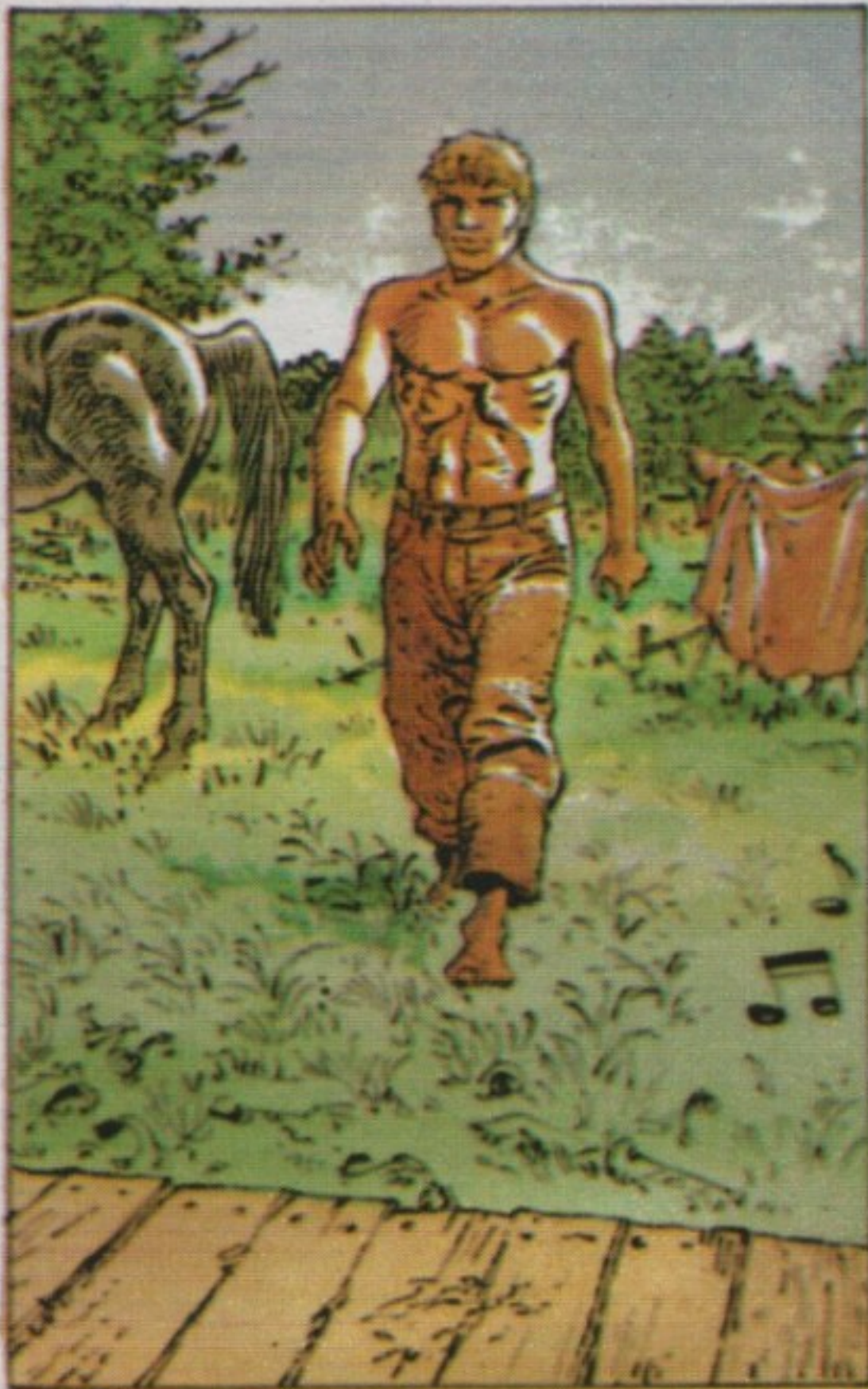
ЦЕРЕМАЈА

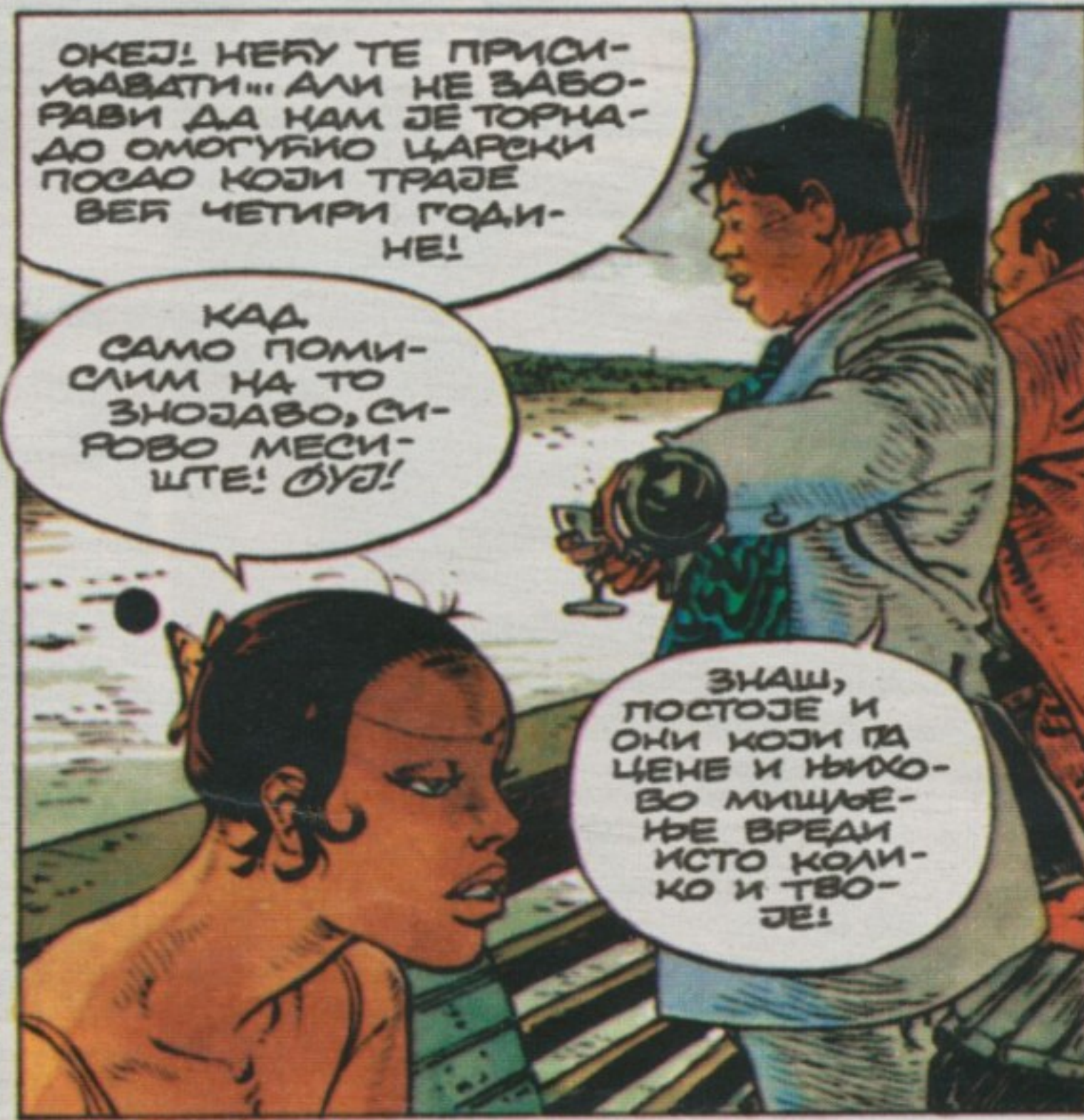
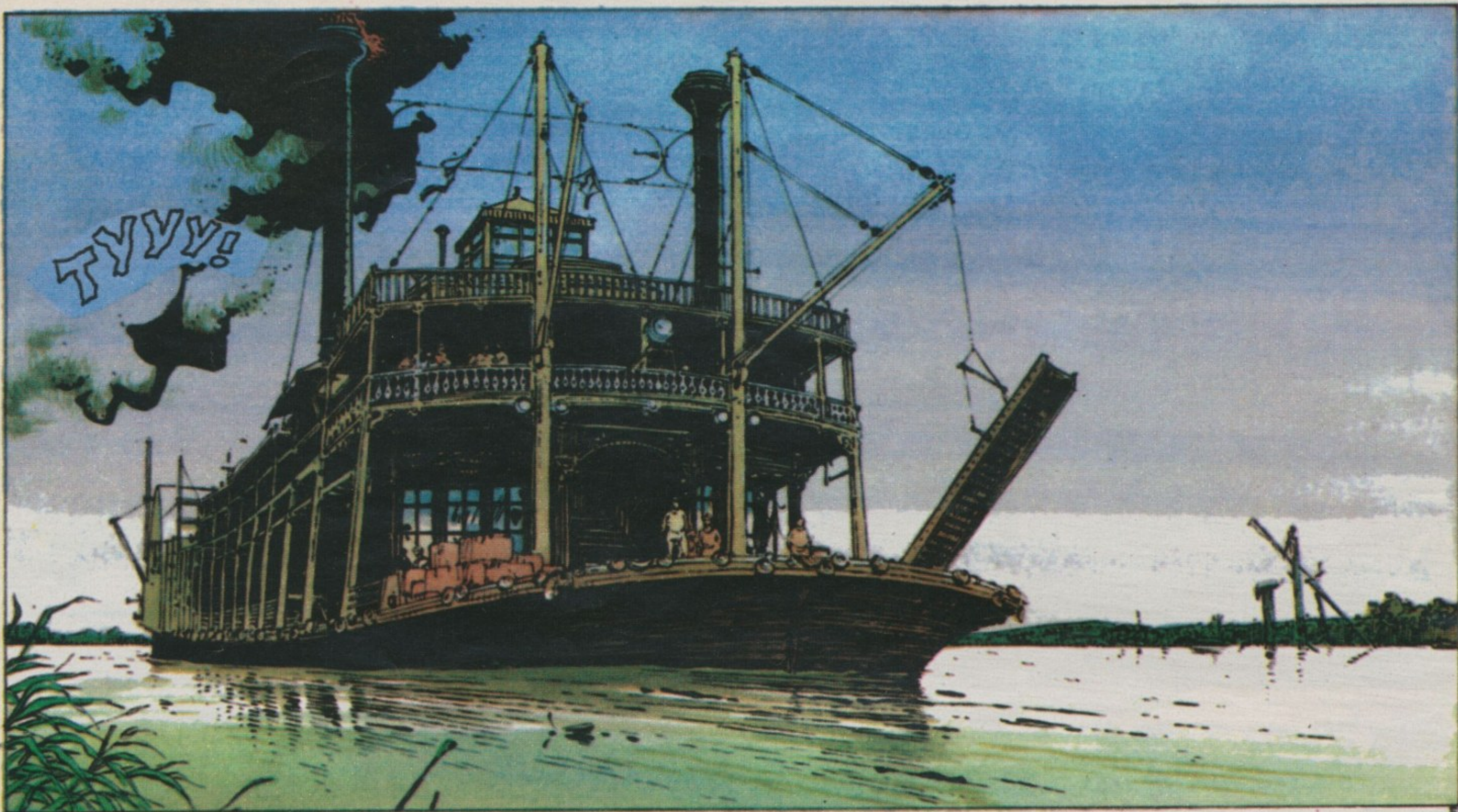
У ЕПИЗОДИ

ЦРВЕНА ЛИНИЈА

НАПИСАО И НАЦРТАО *per Hermann*

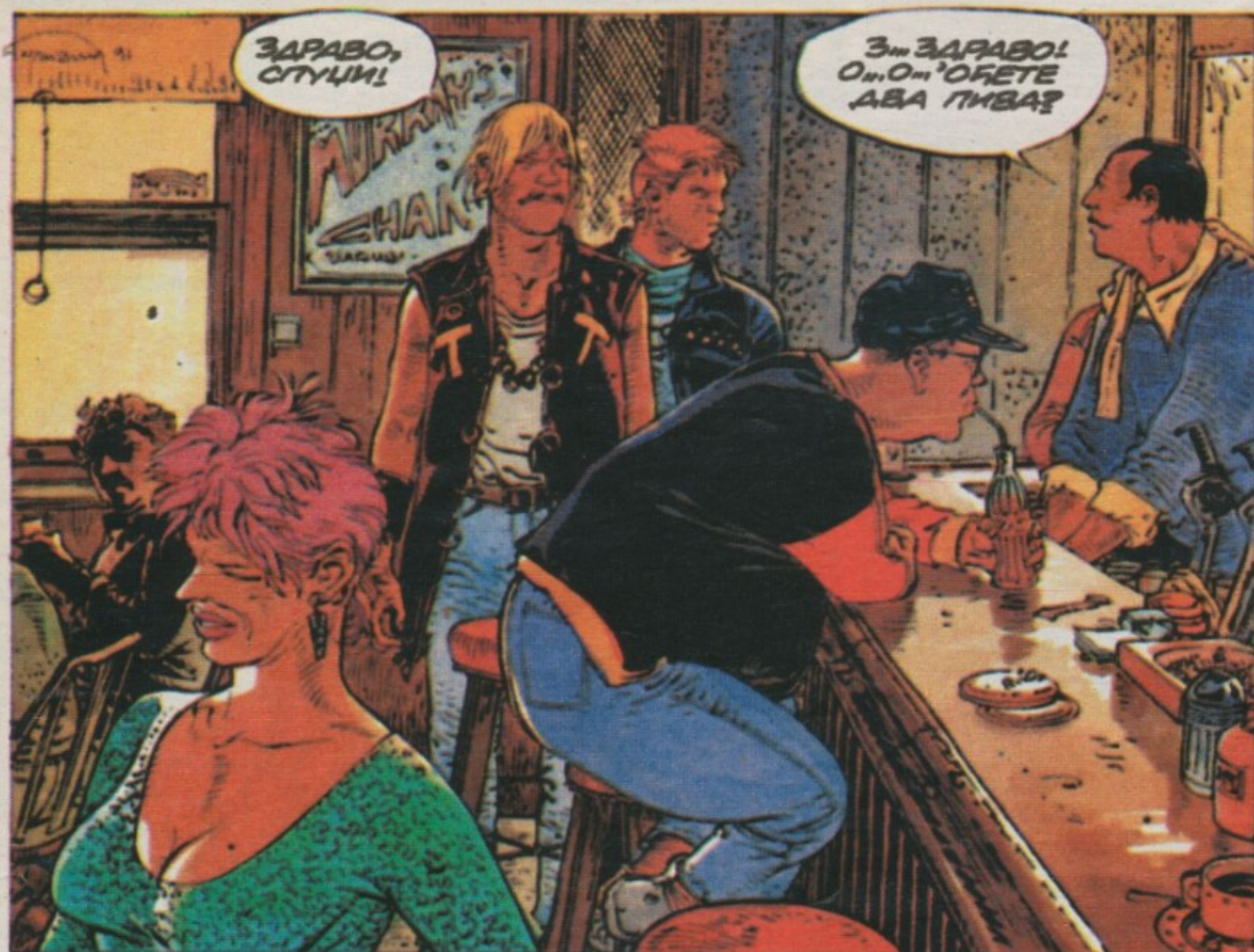

ОКЕЈ, ГОСПОДО!
СХВАТИО САМ! РУКЕ
СУ МИ ПРАЗНЕ!

АЛ' СИ
ЈОШ ТУ!

ОКЕЈ!
КАЖЕМО!

БАО, СТУЦИ! ПОПИЈ САМ
СВОЈЕ ПИВО! ОДВРАТНО ЈЕ!

У
СТВАРИ,
ПОЛИЖИ
ГА СА
ШАНКА!

ЗБОГОМ,
ГОСПОДО!

БАНГ!
БАУТ!

НГ!

ЦАНГ!

Н... НЕ, ФРЕНК!
НЕ... ПО... ПОЗНА-
ЈЕМ НИКОГА
КО ЈЕ УЧИНИО
НЕ... НЕШТО
СЛИЧНО!

НЕ
ПРЕТЕ-
РУЈ!

Н... НЕ ПРЕ-
ТЕРУЈЕМ...
ХАЈДЕ, С...
СИПАЈ ЈОШ!

„НЕКА „Ж“ ЖИВИ НАШ „ШШ“ ШАМПИОН! У ЧАСТ ТО „ТОРНАДО ЦЕЗАР“!

ЖИВЕО!

БЉУАА!

ЗЗЗЗЗ

ДОБРО ВЕЧЕ...

???

В... ВЕЧЕ!

???

ВИ СТЕ ПРИСИ-ЛИДА?

ЕЈ, ПА ВИ ЗНАТЕ МОЈЕ ИМЕ! ТО МИ ЛАСКА!

О, НЕ! ЗАШТО СКИДАТЕ ШЛЕМ? ВИШЕ МИ СЕ ДОПАДАТЕ С ЊИМ! МОЛИМ ВАС...

ОВАЈ... АХ, ДОБРО... НАРАВНО... ИЗВИНИТЕ...

НЕМАТЕ СЕ ЗБОГ ЧЕГА ИЗВИЊАВАТИ...

НЕ... НАПРОТИВ...

НИСТЕ ОДАВДЕ... НИКАД ВАС ДОСАД НИСАМ ВИДЕЛА... ВАШЕ ИМЕ...

КУРАИ... МАЛОЈ... ДА...

СВИЗА ТИ СЕ МОЖА ФРИЗУРА, КУРАИ?

МНОГО... ПОМАЛО ЈЕ НЕОБИЧНА... АЛИ ЈЕ ЛЕПА!

АКО ЖЕЛИШ, МОГУ ДА ЈЕ ПРОМЕНИМ...

НЕ, НЕ... СУПЕР ЈЕ!

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

БОЦЕ

Колико боца има на слици?

МАТЕМАТИКА ЗА ПОЧЕТНИКЕ

Уместо симбола упишите бројеве, али тако да све математичке операције буду тачне ■

	+		=	
×		+		-
	×		=	
=		=		=
	-		=	

	+		=	
×		+		-
	×		=	
=		=		=
	-		=	

МОЗГАЛИЦА

3, 4, 10, 2, 6, 10
- дериват нафте

7, 8, 9, 2, 9 -
путељак

5, 1, 3, 9 -
највеће острво
у Великим
Антилима

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,
8, 9, 10 -
Азијска
држава (главни
град Ташкент) ■

МОЗАИЧКА ОСМОСМЕРКА

Ф	П				В			Ч
И	С	Т						
Л					К		З	Ц
○	○	○	○	○	○	○	○	○
							Т	
И								М
А	Д							О
К		С			Л			П

Речи из пописа упишите у неком од осам смерова. Уписана су почетна слова свих појмова. Ако осмосмерку исправно решите, сва поља биће попуњена, а у означеним пољима добићете име Дизнијевог јунака са слике.

АДАМОВ, ВАРКА, ДОГМА, ЗНАЧАЈ, ИГРАЧКА, ИСТРАГА, КАРТЕЛ, КОСТОЛАЦ, ЛИЈАНА, ЛОКУМ, МАРКИЦА, ОЛОВО, ПАРАВАН, ПЛОТ, СМЕТЊА, СТУПАЊЕ, ТАРЗАН, ТРЧАЊЕ, ФИЛИПИНИ, ЦРТАНКА, ЧАРАПА ■

МАГИЧНА УКРШТЕНИЦА

Исте речи уписују се водоравно и усправно.
ВОДОРАВНО И УСПРАВНО: 1. Радиоактивни хемијски елемент (атомски број 99), 2. Име драмског писца Вујића - Потпис на меници (мн.), 3. Водена наплавина - Хиљадити део, 4. Шкотланђанин - Швајцарски сликар и графичар, Паул (Пол) - Александар одмила, 5. Врста четинара, тиса - Препирка - 1. и 16. слово азбуке, 6. Иницијали глумице Мањани - Припадници једне секте у Америци - Ознака за грам, 7. Ознака за југ - Плач - 12. и 24. слово азбуке, 8. Наредба - Угажена стаза у снегу, пртина, 9. Име писца Андрића - Шарени папагаји - Француски фудбалски клуб, 10. Рупа у земљи - Ознака за исток - Звање, професија, 11. Градска саобраћајница - Ломити, кидати, 12. Име и презиме глумца са слике ■

Исте речи уписују се водоравно и усправно.
ВОДОРАВНО И УСПРАВНО: 1. Радиоактивни хемијски елемент (атомски број 99), 2. Име драмског писца Вујића - Потпис на меници (мн.), 3. Водена наплавина - Хиљадити део, 4. Шкотланђанин - Швајцарски сликар и графичар, Паул (Пол) - Александар одмила, 5. Врста четинара, тиса - Препирка - 1. и 16. слово азбуке, 6. Иницијали глумице Мањани - Припадници једне секте у Америци - Ознака за грам, 7. Ознака за југ - Плач - 12. и 24. слово азбуке, 8. Наредба - Угажена стаза у снегу, пртина, 9. Име писца Андрића - Шарени папагаји - Француски фудбалски клуб, 10. Рупа у земљи - Ознака за исток - Звање, професија, 11. Градска саобраћајница - Ломити, кидати, 12. Име и презиме глумца са слике ■

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

СКАНДИНАВКА

КРИЛАТИ КОЊ ИЗ ГРЧЕ МИТОЛО- ГИЈЕ, СИМВОЛ ПЕСНИЧКОГ НАДХИ- ЛУБА (СЛИКА)	ВРСТА КУКЕ ЛИНЕЈЕ	СНР ИЗ ЕДАМА, ЕДАМАЦ	ДЖАВНИК АВДЕЛ НАСЕР	НИПРОФЕ- СИОНАЛИ- ЗАМ	А. И И. СЛОВО АЗБУКЕ	КРИЛАТИ КОЊ ИЗ ГРЧКОГ МИТА	ОБЛАСТ ПОД ВЛАШЋУ КАЛИФА (МЕ.)	ПРИЛИЧНО ЈАКО	ДОНЕ ДЕО СТОПАЛА (МЕ.)	ВЈЕДАН ИДРУТИ	ГРАДУ СРЕМУ	ЧАСОВНИК	СНИ- ЦИЈУМ	СО СИРЈЕТИ КУКЕЛИНЕ	СТРУЊА- ЧА ЗА ПУДО
						ЛУКА У ЦРНОЈ ГОРИ БАЉЕВО						ПЛАНИНА И ПРЕВОЈ У ЦРНОЈ ГОРИ	↓		
КЕВЧЕНА НА ПРЕДНОЈ СТРАНИ ГУЛА															
ПРЕТОКА НЕРЕТВЕ					ДРЖАВА У САД ЖИТЕЉ АЗИЈСКЕ ДРЖАВЕ								КИНАТ СТАРО ИМЕ ВИСА		
ГРАДНИЉ ВНОЛИНА ИЗ КУМОНЕ						МЕСТО ПОД ОБАТИЉЕ ИЗДАТИ СК				ЛУКА У ЈАПАКУ ТРЕТЕНИК					
МИТСКИ ОУНАК КООН ЈЕ ЗАХАО КОРИЛАТОГ КОЊА											ЈЕДНО- ЦИФРЕН БРОЈ ПАРА				
ОРЕГОН			ГЛУМЦА БУРЧИН ПЕВАЧ ДЕЈАН					ОПРАТЕ УНУТРАШ- ЊОСТ НАШ ПНАХ БОРА							
ЛНТАР		ВРЕСКАТИ ОМОТАЧ ДРЕТА													
ЧЕТВРТИ ПАДЕЖ															
АУТОР СЛИКЕ: МИРОСЛАВ БОВАН	РИБА БУЉЕН (МЕ.) Р.К.						КАПИТУМ УКОЉНИКА МЕРА								
СУРВЕВА МЕСАО															
МЕСТО КОД БОВОГ САДА				ЖИВАЦ											

РЕШЕЊА НА СТРАНИ 49

ММММ, КАЛОРИЈЕ!

Шта су тачно калорије и како настају?

БРАНИСЛАВА Л. Зрењанин

У нашем телу храна се разлаже оксидацијом. Може се чак рећи да храна сагорева, а топлоту која се при том ослобађа меримо калоријама. Грам-калорија је количина топлоте потребна да се температура једног грама воде подигне за један степен. Килограм-калорија, или просто калорија, хиљаду пута је већа и она се обично узима за мерење калоричности хране.

Свака врста хране, док сагорева, даје извесан број калорија. На пример, један грам беланчевина даје четири, а грам масти девет калорија. За људско тело није битно која од ових материја сагорева, али само дотле док се из хране добија довољно енергије за одржавање живота.

Број потребних калорија зависи од посла који обављамо. Човеку тешком око 85 килограма потребно је само 1.680 калорија дневно када потпуно мирује. Ако обавља неки лакши посао, њему треба 3.360 калорија дневно, а за напоран рад чак и 6.720 калорија.

Деци је потребно више калорија него одраслима јер она, поред тога што су готово непрекидно у покрету и нешто раде, још и расту. „Гориво“ које наше тело обично троши је скроб и шећер. Шта би се десило ако узмемо више таквих материја? Тело троши само онолико колико му је потребно и чува извесне залихе за доцније. Таква залиха може да износи отприлике трећину количине неопходне за један дан. Све остало претвара се у масти

„МАРГЕРИТА“ ПОД ЗАШТИТОМ УНЕСКА

Да ли је истина да се пица, моје омиљено јело, налази под заштитом закона и како је то могуће кад се припрема у целом свету?

СОЊА Р. Крагујевац

Не постоји кутак на земаљској кугли где се не прави или није познато италијанско јело – пица. Онај основни састав и прилози више нису исти и многи је праве препуштајући се сопственој машти, па тако остаје питање да ли је то више уопште пица.

Италијански министар пољопривреде Алфонсо Пекораро Сканио предложио је да се њихов специјалитет пица стави на списак нематеријалних добара човечанства Унеска (Организације Уједињених нација за образовање, науку и културу).

– Наравно да не можемо никога да спречимо да прави пицу на свој начин, али ипак сматрамо да смо дужни да заштитимо њено италијанско порекло и да оно буде званично признато – изјавио је италијански министар ■

ТАКТ ПО ТАКТ...

Како се, у ствари, креће аутомобил?

ДЕЈАН Ш. Нови Београд

Сви ми, наравно, знамо да сила која покреће аутомобилски мотор долази из бензина, али како се све то дешава?

Из резервоара у којима бензин долази до мотора помоћу једне мале пумпе коју покреће мотор. Најпре одлази у карбуратор – он се налази изнад мотора – и ту се измеша с тачно одређеном количином ваздуха.

Сада је добијена пара састављена од бензина и ваздуха и веома је експлозивна. Та пара пролази затим кроз систем цеви како би доспела у цилиндар. У цилиндру се на-

ЈА ♥ ПТТ

**ПРИПРЕМА
ЈОВА
РАДОВАНОВИЋ**

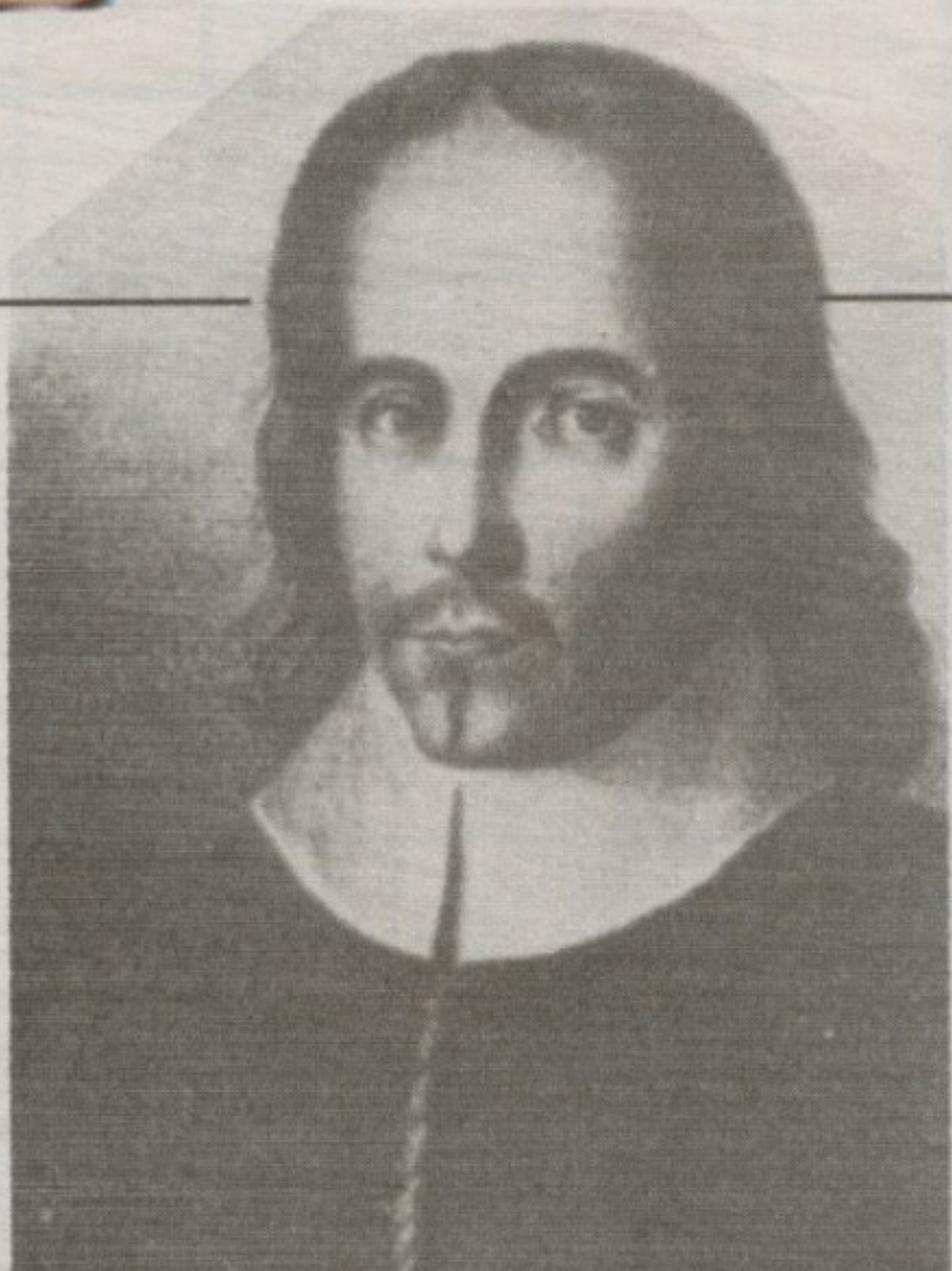

ПИСАЦ И КНЕЗ

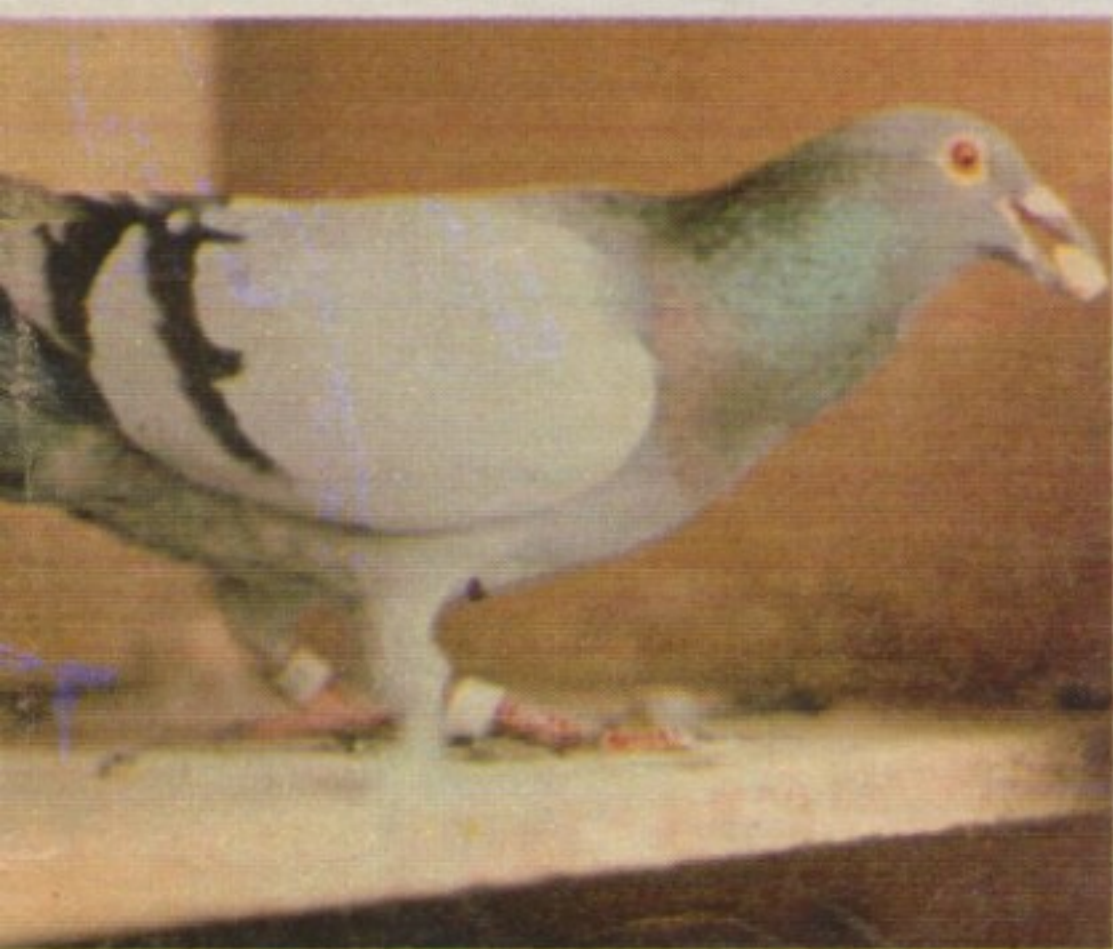
Хтео бих да сазнам по коме је названа Палмотићева улица у којој од недавно станујем?

СРЂАН Београд

Јуније-Дано Палмотић (1607–1657), чије име носи твоја улица, био је књижевник. Рођен у Дубровнику, где се школовао код језуита, Палмотић је обављао разне изборне службе и два пута био кнез у Конавлима и на Ластову. Умро је у Дубровнику.

Палмотић је стварао под јаким утицајем нешто старијег писца и свог суграђанина Ивана-Џива Гундулића. Писао је углавном мелодраме које су са успехом извођене, али је певао и одређен број краћих песама ■

КОЈИМ ПУТЕМ ДО КУЋЕ?

Како голубови налазе пут до куће или одредиште до ког треба да однесе поруку?

ЈОВИЦА
Кикинда

Способност неких птица да преваљују огромне раздаљине и да се непогрешиво врате своје „до-му“ или стигну на одређено место заиста је зачуђујућа. Голубови писмоноше носили су поруке и пре више од 2000 година, у време старог Рима. Па и данас, када све модерне војске света располажу најсавременијим уређајима за слање порука, користе се голубови писмоноше: да притекну у помоћ чим техника закаже или се покаже неподесна.

Многи научници проучавали су ову доиста необичну способност птица, али нико још није у потпуности објаснио ту појаву. По једној теорији, а она је и најпознатија, голубови се управљају према Сунцу које се у току дана изнад хоризонта види под разним угловима – ујутро је ниско, у подне у зениту, па увече опет ниско. Други сматрају да се голубови управљају према снази Земљиног магнетизма и Кориолисовој сили насталој услед Земљиног окретања ■

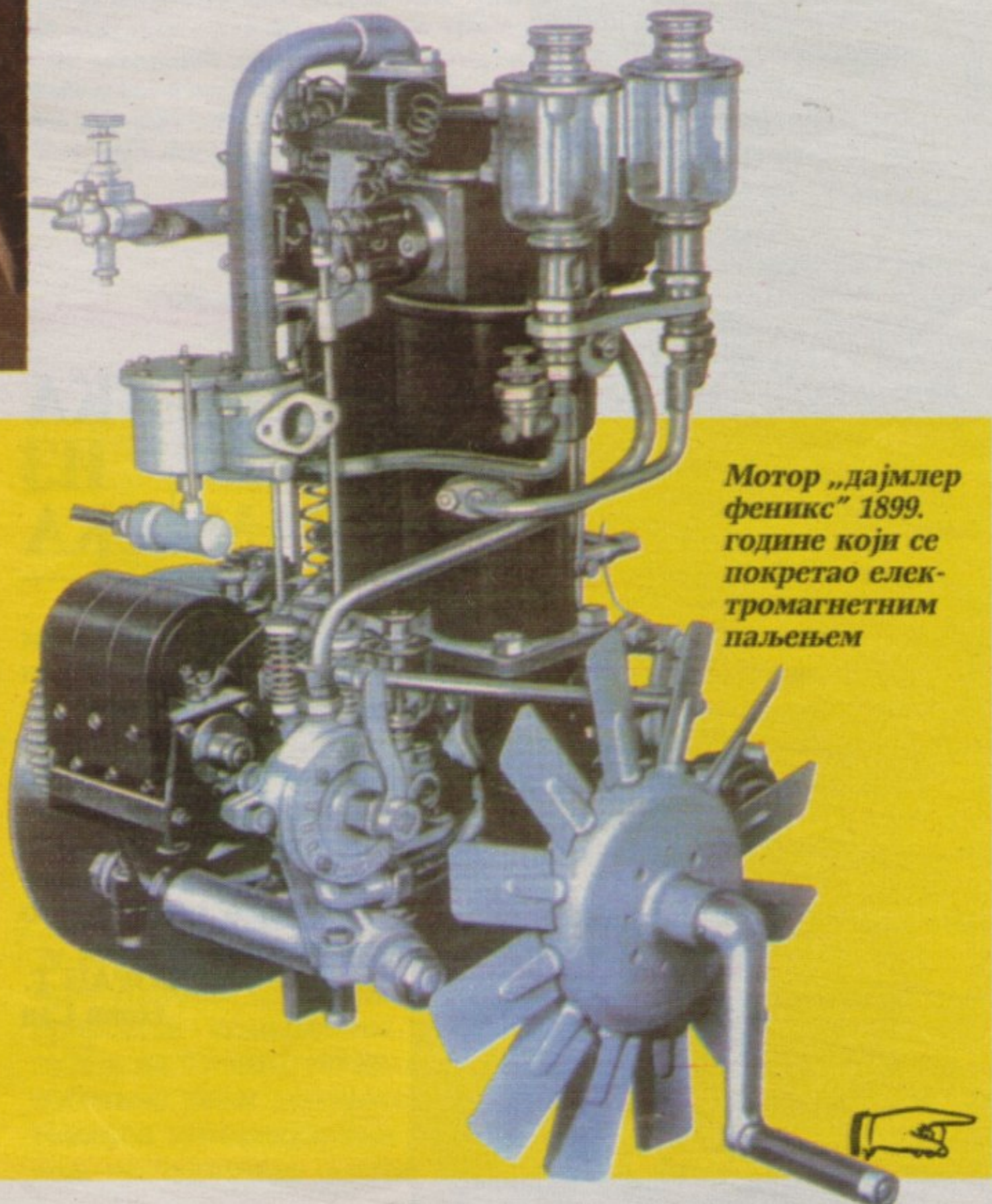
Често се одржавају и такмичења голубова писмоноша. После сваког такмичења у сабирни центар стиже на стотине контролних часовника. Претходно је сваки власник голуба на свом часовнику забележио време трајања лета, његов почетак и крај. Подаци са часовника убацују се у рачунар да би се одредили победници ■

лази клип који се покреће на доле и при том усисава бензинско-ваздушну пару у мотор. То је први такт у процесу познатом као „четворотактни циклус“.

Чим клип стигне до најниже тачке у овом такту, затвори се један вентил тако да пара не може да изађе из цилиндра. Када се клип покреће навише у другом такту, он сабија ухваћену пару чинећи је још експлозивнијом. Тачно у одређеном тренутку, када клип достигне највишу тачку у другом такту, свећица ствара електричну варницу и тако настаје експлозија у цилиндру.

Притисак изазван експлозијом тера клип поново навише и то је трећи такт. Када клип стигне до доње најниже тачке у трећем такту, отвори се други један вентил како би се сагорелим гасовима омогућило да изађу. И, док се клип креће у свом четвртом и последњем такту, ти гасови излазе из цилиндра.

Погонска сила која покреће аутомобил настаје приликом трећег такта клипа. Силе које наниже потискују горњи део клипа преносе се на осовину која се окреће и преко преносне осовине покреће точкове аутомобила ■

Мотор „дајмлер феникс“ 1899. године који се покретао електромагнетним паљењем

НЕОБИЧНА ОЛИМПИЈАДА

Да ли је истина да се одржавају олимпијске игре за животиње?

ИГОР Сомбор

Истина је. У октобру 2000. године у Кини су одржане прве животињске олимпијске игре! Домаћин тог надметања био је Шангај, а учесници коњи, медведи, морски лавови и леопарди борили су се за 50 златних медаља.

Приређивачи тврде да су у клизању на леду убедљиво најбољи медведи из суседног града Хангцоуа, а шангајски морски лавови дошли су са угледом најбољих извођача слободних бацања ■

ПИШИ МИ!

Почела сам да сакупљам поштанске марке, па бих волела да знам откад се употребљавају.

НИНА
Инђија

У стара времена људи су печатили писма. Растопљени восак канули би на писмо и, пре него што би се он стврдио, у њега би се утиснуо знак са прстена или печата. На тај начин знало се ко шаље писмо.

На замисао да се уместо омота употребе „марке“ дошао је око 1830. године Енглец Роуленд Хил. Он је сматрао да ће се употребом поштанских марака олакшати слање и повећати број писама, па ће и државни приходи порасти. Такође је предложио да се измени начин обрачунавања поштарине.

До тада је поштарина зависила од броја листова у писму и од даљине на коју се писмо шаље. Што је даље требало однети писмо, цена по једном листу била је већа. Хил је предложио да се за слање писама плаћа одређена сума која ће зависити једино од тежине писма, а да се раздаљина коју писмо мора да пређе не узима у обзир.

Прва земља у којој су употребљене поштанске марке је Велика Британија и то 1840. године. Њен пример следиле су и друге земље. Поштанске марке први су почели да издају Цирих и Женева, који су и у то време били швајцарски кантони. Године 1843. марке су почеле да се употребљавају у Бразилу, а у САД убрзо затим, 1847. године. Међутим, у САД су неки управници месних пошта и приватне поштанске службе издавали своје марке још 1842, пре него што је то на себе преузела држава ■

ЗАГОНЕТКА ИЗ ДАМАСКА

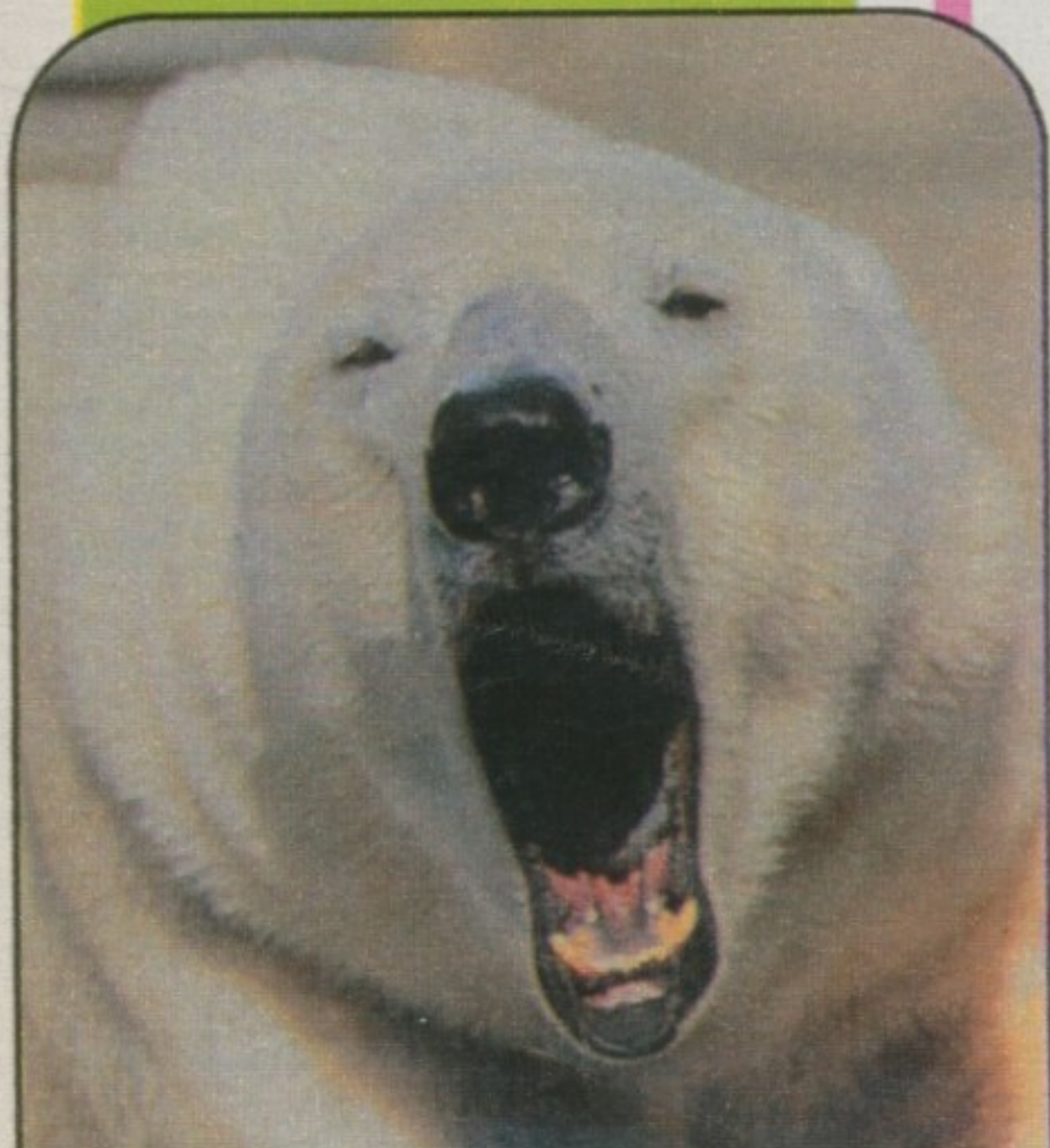
Чуо сам да је састав челика од кога су прављене чувене сабље димискије за Европљане дуго био нерешива загонетка, па вас молим да о томе нешто више напишете.

ГОРАН Т.
Нови Сад

Сабља димискија дуго је била чувена као оружје изузетне чврстине и лепоте. Мада њен први опис потиче из 540. године, верује се да се за њу знало још у доба Александра Великог (356–323. пре н. е). Назив је добила по граду Дамаску у Сирији где су је Европљани први пут видели и то у време крсташких ратова. Код нас је ова сабља опевана у народним песмама, а кована је у Призрену и Сарајеву почев од 1477. године.

Многи су покушавали да открију тајну прављења челика од ког су коване сабље димискије. Међу њима и славни енглески физичар Мајкл Фарадеј (1791–1867) чији је отац био ковач. Фарадеј је 1819. године објавио рад у ком каже да изузетна својства сабље димискије потичу од малих примеса силицијум-диоксида (SiO_2) и алуминијум-оксида (Al_2O_3) у челику.

Иако је овакав закључак био погрешан, он је ипак подстакао друге истраживаче да траже прави одговор. Али, тек почетком 20. века створена је потребна основа за прави одговор – утврђен је такозвани фазни дијаграм гвожђа у зависности од температуре и садржаја угљеника. После тога је откривено да чувени дамаски челик припада групи угљеничних (нелегираних) челика који садрже 1,5 до 2 одсто угљеника. Најзад, пре двадесетак година, истраживачи О. Шерби и Џ. Водворт успели су у лабораторијама Станфорд универзитета (САД) у целости да понове поступак производње чувеног челика из Дамаска ■

Дописујте се, људи!

Катја Геров, Балканска
6/4, 18320 Димитровград – 10
година, сакупља салвете и
жели да се дописује с децом
из целе земље■

Бојана Николић, 34312 Же-
ленац Белосавци – 11 година,
у хороскопу Лав, сакупља
салвете и украсна писма■

Александра Кржановић,
Стевана Мокрањца 40, 19220
Доњи Милановац – 12 година,
иде у музичку школу и пева у
хору■

Имам 11 година. Рођена
сам 17.03.1989. године.
У хороскопу сам рн-
бе. Сакупљам мрш-
шљиве сличице и
украсне коверте.

Радунски Марија
34000 Дивостин
Крагујевац

Јелена Давидов, Седам се-
кретара СКОЈ-а 6/23, 21220
Бечеј – 11 година, жели да се
дописује с децом из целе зе-
мље■

Ана Јеличић, Томаша Жежа
6, 11000 Београд – 10 година,
у хороскопу је Бик,
жели да се допи-
сује с децом из
целе земље■

Ивана Анђелко-
вић, Розе Луксембург
4, 34000 Крагујевац – 11
година, жели да се дописује с
децом из целе земље■

Маја Лекић, Народног фрон-
та 35/2, 35006 Јагодина – 9 го-
дина, свира клавир, воли фуд-
бал, сакупља салвете, посте-
ре, разгледнице■

Јелена Ђуровић, Љубишки
кеј 4, 32000 Чачак – ученица
трећег разреда, сакупља сал-
вете и кесице бомбона, жели
да се дописује с вршњацима■

РЕШЕЊА

МАТЕМАТИКА ЗА ПОЧЕТНИКЕ

3	+	4	=	7
×		+		-
3	×	1	=	3
=		=		=
9	-	5	=	4

БОЦЕ

На слици има 35 боца■

МОЗГАЛИЦА:

Бензин, стаза, Куба, Узбекистан■

МОЗАИЧКА

ОСМОСМЕРКА:

Паја Патак

МАГИЧНА

УКРШТЕНИЦА:

Ајнштајнијум, Јо-
ким, авали, нанос, про-
мил, Шкот, Кле, Аца,
тис, свађа, ан, АМ, кве-
кери, г, ј, плакање, ку,
наређење, прт, Иво,
аре, Сошо, јама, и, по-
зив, улица, кршити,
Милан Гутковић■

СКАНДИНАВКА:

Пегаз, Котор, сат,
Адамова јабучица, Рама, Алабама, ЕТ,
Амати, Ика, Акита, Белерофонт, осам,
ОР, Рада, испрати, л, цичати, акуза-
тив, окани, К, примисао, Каћ, нерв■

Енигматске стране припрема Ениг-
матско друштво „Ђорђе НАТОШЕВИЋ“,
Сомбор

Уређује Славко Бован

на ствар по закону обавезно означавање имена
ПОЛИТИКИН БРОЈ 2572
ЗАБАВНИК
YU ISSN 0032-339X
Први број „Политикиног Забавника“ изашао је
28. фебруара 1939. године
Главни и одговорни уредник В.Д. Зефирино Граси
Генерални директор Дарко Рибникар
Оснивач и издавач „ПОЛИТИКА“ А. Д.
Штампа Штампарија Политике А.Д.
11000 Београд, Македонска 29
Заменик главног и одговорног уредника Недељка Сташић
Ликовно графички уредник Душан Глушац
Графички уредник стилиста Горан Војиновић
Редакција Олга Вукадиновић
Бојана Дожић
Слободанка Делибашић
Мина Илић
Петар Милатовић
Весна Минић
Вито Недељковић
Мирјана Огњановић
Биљана Орловић
Љубомир Патрновић
Јова Радовановић
Весна Ракић
Весна Софреновић
Миленко Тодоровић
Техничка редакција Слободанка Вујић
Зоран Петканић
Секретаријат Зорица Филиповић
Редакција „ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК“
Македонска 29
11001 Београд, П. факс 124
Телефони Секретаријат 3224-471
Редакција 3224-483
Техничка редакција 3226-620
центра 3224-191 и 3225-761
претплата 3228-776
Маркетинг агенција Македонска 31/1, тел. 3220-645
Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.
На основу мишљења Републичког секретаријата
за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I
1973. године не плаћа се порез на промет.
ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
1 месец 156,00 дин. 3 месеца 468,00 дин. 6 месеци 936,00 дин.
Претплата на жиро рачун број: 40801-603-2-47280,
уз обавезну назнаку: „ПОЛИТИКА“ А. Д. – ПРЕТ-
ПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.
ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Полугодишња/возом: 136 DEM или противвредност
осталих валута. Полугодишња/авионом: I група –
Европа: 191 DEM. II група – Азија – Африка: 200-
DEM. III група – Америка – Аустралија: 215 DEM
или противвредност осталих валута.
ПРЕТПЛАТА СЕ ВРШИ ПРЕКО: DEUTSCHE
BANK AG, Frankfurt/M, FR Germany, SWIFT:
DEUTDEPF, на рачун број: /10094862000000,
RUSSIAN COMERCIAL BANK LTD, ZURICH,
Switzerland, SWIFT: RKBZCHZZ, у корист:
/06807690814 025 Матични број.
Код уплате обавезно навести „претплата на лист“,
ПОЛИТИКА БГД.
Копију уплате обавезно послати на адресу
ПОЛИТИКА АД, 11000 Београд, 29 новембра
24/1 Yugoslavia
• Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун, а
копију уплате на факс:
++381 11 3226 353 или ++381 11 3249 293
Годишњу претплату на лист не примамо.
Интернет адреса: <http://www.politika.co.yu>
Е. пошта: politikin.zabavnik@politika.co.yu

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину • ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину

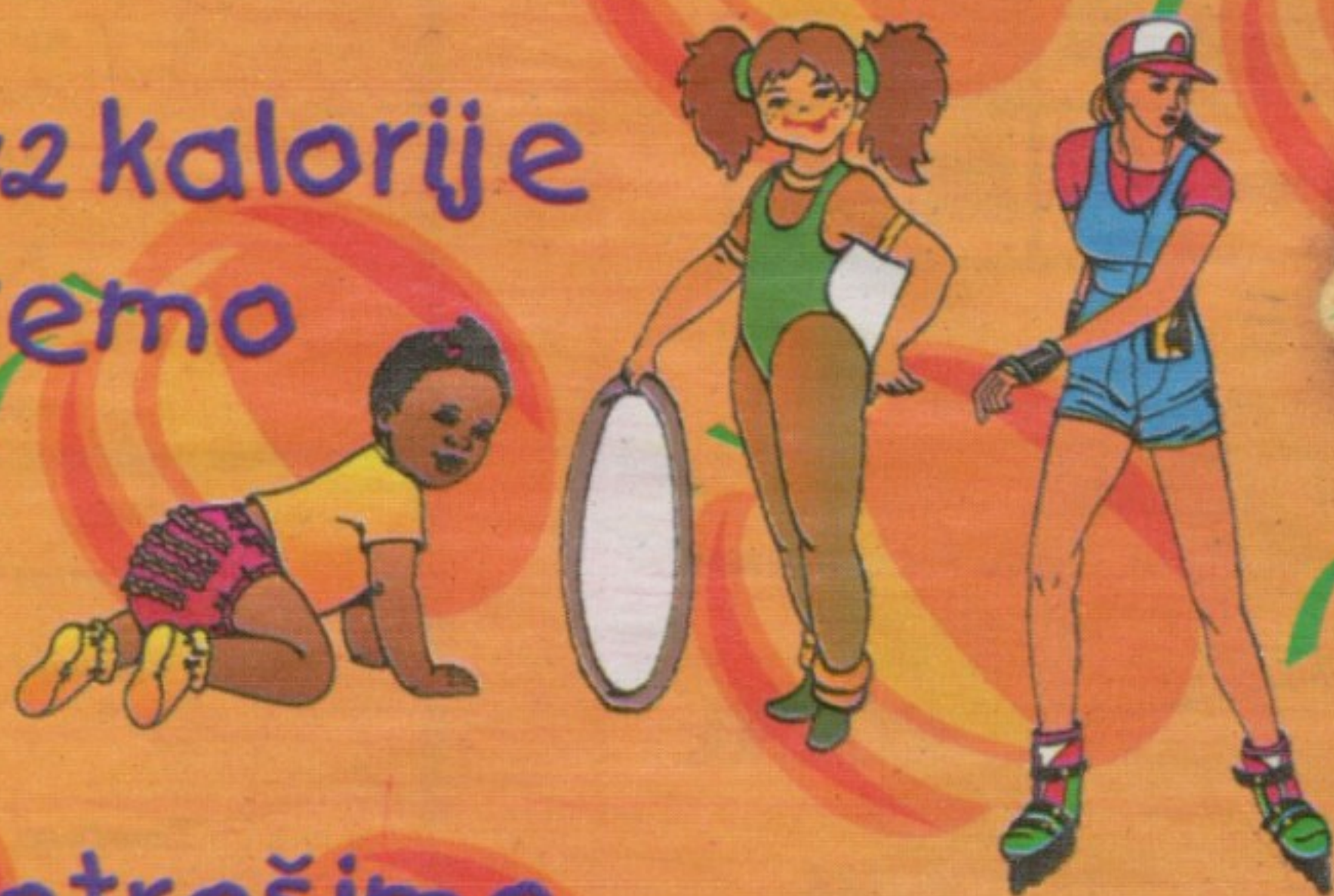
ICE - CREAM

Zemlja Čuda

Šta uraditi * sa
60 kalorija
iz ovog sladoleda ?

Sa 42 kalorije
rastemo

15 potrošimo
na snagu

a samo 3 kalorije
ostaju

* najvažnije ne dozvoliti
da se istroše.

(nastaviće se)

РЕКЛИ

СУ

...о историји

Појединци у некој епохи имају два лица: једно је узвишено, а друго гротескно. Зато их савремена историја назива лудацима или јунацима, према томе ко ју је писао.

Бенедето Кроче, италијански историчар и филозоф (1866-1952)

Када би историја имала регистар ствари као што има регистар имена, могли бисмо њоме лакше да се служимо.

Николас Борн, немачки писац (1937-1979)

Историја је најопаснији производ који је створила хемија интелекта.

Пол Валери, француски песник и есејиста (1871-1945)

Историја нас, уопштено, само обавештава шта је то лоша владавина.

Томас Џеферсон, амерички председник (1743-1826)

Кад читам историју света и кад ме било какво дело или појава пренерази, тада бих волео да видим и жену која се иза тога крије као тајно покретно перо.

Хајнрих Хајне, немачки писац (1797-1856)

Историја света је само биографија великих људи.

Томас Карлајл, шкотски филозоф и књижевни критичар (1795-1881)

Да је човечанство одвајкада било разумно и мудро, историја не би била дуга хроника глупости и злочина.

Џејмс Фрејзер, амерички вајар (1876-1953)

Историју пише само онај коме је важна садашњост.

Јохан Волфганг Гете, немачки песник (1749-1832)

Историја света је историја мржње села и града.

Добрица Ћосић, наш писац (рођ. 1921)

Историја се завршава будућношћу.

Сидони Габријел Клодин Колет, француска књижевница (1873-1953)

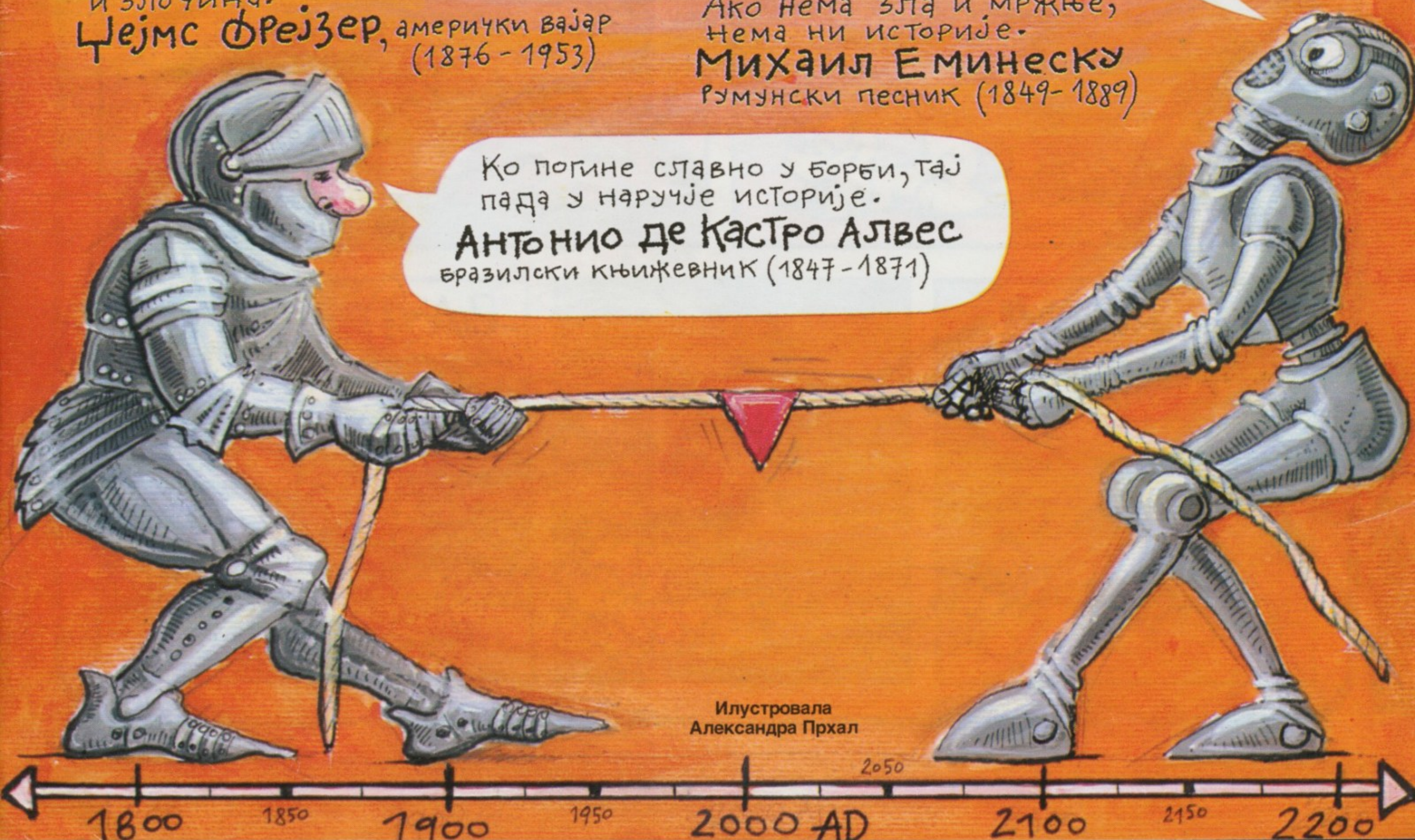
Ако нема зла и мржње, нема ни историје.

Михаил Еминеску, румунски песник (1849-1889)

Ко погине славно у борби, тај пада у наручје историје.

Антонио де Кастро Алвес, бразилски књижевник (1847-1871)

Илустровала
Александра Прхал

BY JIM DAVIS

ГАРФИЛД GARFIELD

GARFIELD

